

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/17-09/24

URBROJ: 65-17-02

Zagreb, 18. travnja 2017.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvešće o radu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala za 2016. godinu*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora, sukladno odredbi članka 10. stavka 8. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru ("Narodne novine", broj 22/13), dostavilo Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala, aktom od 11. travnja 2017. godine.

PREDSJEDNIK

Božo Petrov
Božo Petrov

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

**NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA**

OZNAKA: NVRLJP-00007-17-0003
Zagreb, 11. travnja 2017.

Priljeno: 14-04-2017		
021-12/17-02/24	65	
363-17-01	1	1

Hrvatski sabor
Mr. sc. Božo Petrov, predsjednik
Trg sv. Marka 6
10000 Zagreb

Predmet: Izvješće o radu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala za 2016. g.
- daje se

Poštovani gospodine Petrov,

temeljem članka 10., stavka 8. Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (NN broj 22/2013.), podnosim Vam Izvješće o radu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala za 2016. godinu koje je usvojeno elektroničkim glasanjem članova Vijeća, provedenim od 15. do 22. veljače 2017. g. i potvrđeno na 20. sjednici Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala, održanoj 11. travnja 2017. g.

S poštovanjem,

Predsjednica Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić

U prilogu:

1. Izvješće o radu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala za 2016. godinu.

Dostaviti:

1. Naslovu
2. Odboru za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskoga sabora
3. Ministarstvu znanosti i obrazovanja
4. Pismohrana, ovdje

IZVJEŠĆE O RADU NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

www.kvalifikacije.hr

2016.

Na temelju članka 10., stavka 8. Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (NN, broj 22/2013.) i članka 16. Poslovnika o radu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala,

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala je elektroničkim glasanjem provedenim od 15. do 22. veljače 2017. g. usvojilo

Izvešće o radu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala za 2016. g.

Podnositelj izvješća: prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, predsjednica NVRLJP-a

Stručna i administrativna potpora: Sanja Süto, prof., MZO

Zagreb, veljača 2017.

OZNAKA: NVRLJP-00007-17-0003

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala

Donje Svetice 38, 10 000 Zagreb, Hrvatska

e-pošta: nvrljp@mzo.hr, hko@mzo.hr

SADRŽAJ

I.	Nadležnost i zadaće Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala	4
II.	Sastav, imenovanja i razrješenja članova Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala	4
III.	Sjednice Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala.....	5
IV.	Akti Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala	6
V.	Tematske radne skupine Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala	8
VI.	Ostvarene aktivnosti iz Okvirnoga programa rada NVRLJP-a za 2016. g.	10
VII.	Praćenje razvoja i primjene Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.....	27
VIII.	Suradnja NVRLJP-a s drugim tijelima, povjerenstvima i radnim skupinama	35
IX.	Vidljivost Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala.....	38
X.	Financijsko izvješće.....	40
XII.	Popis kratica	42
XIII.	Prilozi	43

I. NADLEŽNOST I ZADAĆE NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

Sukladno odredbi članka 10. stavka 1. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN, br. 22/2013.), Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala (NVRLJP) središnje je strateško tijelo Republike Hrvatske za razvoj Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO-a).

Poslovi i zadaće Nacionalnog vijeća su procjena, vrednovanje i usklađivanje javnih politika i to ponajprije politike obrazovanja, zapošljavanja, cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja i regionalnoga razvoja sa stajališta utjecaja na razvoj ljudskih potencijala i njihov doprinos postizanju strateških ciljeva i konkurentnosti Republike Hrvatske te razvoju društva; davanje preporuka o procesu planiranja i razvoja ljudskih potencijala u skladu s razvojnom strategijom Republike Hrvatske; predlaganje mjera integriranih i međusobno usklađenih politika zapošljavanja, obrazovanja i regionalnog razvoja; praćenje i vrednovanje učinaka HKO-a i pojedinih kvalifikacija te davanje preporuka o poboljšanjima u povezivanju obrazovanja i potreba tržišta rada; davanje mišljenja ministru nadležnom za obrazovanje i znanost o preporukama sektorskih vijeća oko upisne politike, upisnih kvota i financiranja kvalifikacija iz javnih izvora, prema kvalifikacijama i prema županijama; praćenje i vrednovanje rada sektorskih vijeća i davanje preporuka za poboljšanja na temelju redovitih izvješća o radu sektorskih vijeća.

Nacionalno vijeće jednom godišnje podnosi izvješće o svome radu Hrvatskome saboru.

II. SASTAV, IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA ČLANOVA NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

II.1. Sastav Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala

Sastav Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala propisan je člankom 10., stavkom 3. Zakona o HKO-u (NN, br. 22/2013.).

Nacionalno vijeće ima predsjednika i 24 člana koje su predložile institucije: pet predstavnika tijela državne uprave, i to po jedan predstavnik na prijedlog ministarstva nadležnog za znanost i obrazovanje, ministarstva nadležnog za rad, ministarstva nadležnog za poduzetništvo i obrt, ministarstva nadležnog za gospodarstvo i ministarstva nadležnog za regionalni razvoj; dva predstavnika područne (regionalne) samouprave vodeći računa o uravnoteženoj regionalnoj zastupljenosti na prijedlog ministarstva nadležnog za regionalni razvoj; tri

predstavnika reprezentativnih udruga sindikata više razine; tri predstavnika reprezentativnih udruga poslodavaca više razine; jedan predstavnik organizacija civilnog društva na prijedlog tijela nadležnog za koordinaciju suradnje s organizacijama civilnog društva; jedan predstavnik Hrvatske gospodarske komore; jedan predstavnik Hrvatske obrtničke komore; jedan nacionalni koordinator sektorskih vijeća; tri predstavnika visokih učilišta, i to dva na prijedlog Rektorskog zbora i jedan na prijedlog Vijeća veleučilišta i visokih škola; jedan predstavnik ustanove ili zajednice ustanova koje se bave obrazovanjem odraslih na prijedlog agencije nadležne za obrazovanje odraslih; jedan predstavnik agencije nadležne za odgoj i obrazovanje; jedan predstavnik agencije nadležne za strukovno obrazovanje; jedan predstavnik agencije nadležne za znanost i visoko obrazovanje; jedan predstavnik Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje.

II. 2. Imenovanja i razrješenja članova Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala

Odredbom članka 10. stavaka 4. i 5. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru utvrđeno je da predsjednika i članove Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, na mandat od pet godina.

Sukladno navedenom, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 30. travnja 2014. godine utvrdila Prijedlog odluke o imenovanju predsjednice i članova Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala, a Hrvatski sabor je na sjednici održanoj 6. lipnja 2014. donio Odluku o imenovanju predsjednice i članova Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala (popis članova NVRLJP-a u prilogu 1.).

Sukladno članku 10. stavku 6. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, predsjednika ili člana Nacionalnog vijeća Hrvatski sabor može razriješiti dužnosti na prijedlog Vlade RH i Nacionalnog vijeća i prije isteka vremena na koje je imenovan, na njegov osobni zahtjev ili ako svojim nesavjesnim radom prouzroči veću štetu ili ako zanemaruje ili nesavjesno obavlja dužnost tako da su nastale ili mogu nastati veće smetnje u radu Nacionalnog vijeća.

U tijeku je postupak razrješenja članova NVRLJP-a: Marka Borasa Mandića (predstavnik područne /regionalne/ samouprave), Davora Majetića (predstavnik reprezentativnih udruga poslodavaca), Vlatke Marčan (predstavnik ministarstva nadležnog za regionalni razvoj) i Stankice Vrban (predstavnik Hrvatske gospodarske komore) na osobni zahtjev i postupak imenovanja novih članova NVRLJP-a: Edite Stilin (predstavnik područne /regionalne/ samouprave), Nataše Novaković (predstavnik reprezentativnih udruga poslodavaca), Jadranke Šegote (predstavnik ministarstva nadležnog za regionalni razvoj) i Želimira Kramarića (predstavnik Hrvatske gospodarske komore).

III. SJEDNICE NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

Tijekom 2016. g. održano je 6 sjednica NVRLJP-a i 1 sastanak, prema podacima u tablici u prilogu br. 2. Na sjednicama je raspravljano o 51 točki, a na sastanku NVRLJP-a raspravljalo se o 3 točke dnevnog reda. Svi zapisnici sa sjednica NVRLJP-a dostupni su na mrežnoj stranici www.kvalifikacije.hr.

13. sjednica Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala 10. ožujka 2016.

IV. AKTI NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala usvojilo je 2016. g. sljedeće dokumente:

Naziv dokumenta i sažetak	Datum donošenja	Redni broj priloga i poveznica na dokument
Mišljenje o Nacrtu programa razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (2015. - 2020.)	29. ožujka	4
Članovi NVRLJP-a analizirali su izrađeni Nacrt programa razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i donijeli Mišljenje u kojemu ističu da je Program razvoja sustava SOiO u cjelini potrebno povezati s konceptom HKO-a, a posebno u smislu osnovnih ciljeva HKO-a, kao što su osiguravanje uvjeta za kvalitetno obrazovanje i učenje u skladu s potrebama gospodarskoga razvoja, socijalna uključenost i ravnomjerni razvoj te jačanje konkurentne prednosti hrvatskoga gospodarstva.		http://www.kvalifikacije.hr/nacionalno-vijece
Preporuke Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala o korištenju rezultata studije <i>Projekcije o budućim kretanjima na tržištu rada</i> i daljnjim aktivnostima vezanima uz analizu potreba tržišta rada	14. rujna	5
Studija <i>Projekcije o budućim kretanjima na tržištu rada</i> prva je takva studija budućih potreba tržišta rada u Hrvatskoj izrađena na temelju baza podataka i kvantitativnih metoda predviđanja koju je na inicijativu NVRLJP-a izradio Ekonomski institut, Zagreb. Analize i podaci dobiveni projekcijom kretanja na tržištu rada korisni su za analizu učinka gospodarskih politika na potražnju za znanjima i vještinama, za planiranje obrazovnih sadržaja i programa, ishoda učenja i upisnih kvota, kao podloga za regionalne razvojne planove te kao podloga za prepoznavanje jaza između obrazovne ponude i potražnje na tržištu rada. NVRLJP snažno podupire nastavak izrade analiza budućih kretanja na tržištu rada povezivanjem različitih baza podataka da bi se podaci lakše analizirali i dobili pouzdaniji rezultati predviđanja.		http://www.kvalifikacije.hr/nacionalno-vijece
Zaključci Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala vezani uz potporu provođenju Cjelovite kurikularne reforme	14. rujna	6
Cjelovita kurikularna reforma proces je koji treba široku stručnu i političku podršku oko koje je nužno postići društveni konsenzus. Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala podržava proces Cjelovite kurikularne reforme i stručne skupine koje su izradile kurikularne dokumente te smatra izuzetno važnim da se rad na Cjelovitoj kurikularnoj reformi nastavi. Naime, Cjelovita kurikularna reforma nema alternativu i, ako se izgubi korak s vremenom u tom procesu, svake će godine u nepovoljan položaj biti dovedene stotine tisuća naših učenika i studenata u odnosu na njihove vršnjake u Europskoj uniji, a naše će gospodarstvo i dalje biti nekonkurentno.		http://www.kvalifikacije.hr/nacionalno-vijece

<p>Preporuke Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala za uspješniju provedbu projekata primjenom Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira</p>	8. prosinca	7
<p>Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala organiziralo je godišnju konferenciju 27. i 28. listopada 2016. na kojoj se, između ostaloga, raspravljalo o dosadašnjim iskustvima u implementaciji HKO-projekata. Nositelji projekata iznosili su probleme i poteškoće koje su uočili tijekom provedbe projekata te predlagali mjere za unapređivanje provedbe budućih HKO-projekata. Ove preporuke proizašle su iz rasprave i zaključaka oko kojih su se usuglasili svi sudionici. NVRLJP ih upućuje tijelima i ustanovama nadležnim za upravljanje, provedbu ili kontrolu provedbe projekata koji su sufinancirani sredstvima iz Europskoga socijalnog fonda (ESF-a) i preporučuje im da ih primijene u obavljanju poslova iz svoga djelokruga.</p>		<p>http://www.kvalifikacije.hr/nacionalno-vijece</p>
<p>Preporuke za primjenu <i>Smjernica za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s HKO-om</i></p>	8. prosinca	8, 9
<p>NVRLJP preporučuje Agenciji za znanost i visoko obrazovanje da u postupku vrednovanja usklađenosti studijskih programa s odgovarajućim standardima kvalifikacija koristi <i>Smjernice za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom</i> NVRLJP-a.</p> <p>NVRLJP preporučuje Ministarstvu znanosti i obrazovanja da prilikom raspisivanja natječaja i poziva na dostavu projektnih prijedloga za razvoj studijskih programa primjenom HKO-a i drugih projekata koji potiču podizanje kvalitete i relevantnosti studijskih programa, a sufinanciraju se sredstvima Europskog socijalnog fonda, prijaviteljima projekata preporuči korištenje <i>Smjernica</i>. Ministarstvu se također preporučuje da uvaži <i>Smjernice</i> prilikom dorade metodologije za izradu standarda kvalifikacija.</p>		<p>http://www.kvalifikacije.hr/nacionalno-vijece</p>
<p>Upitnik za članove Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala u svrhu prikupljanja informacija koje utječu na razvoj ljudskih potencijala</p>	8. prosinca	10
<p>NVRLJP je izradio i usvojio upitnik čija je svrha prikupljanje podataka i dokumenata koji utječu na daljnji razvoj ljudskih potencijala u Hrvatskoj, kao što su strategije, propisi, operativni planovi, izvještaji, istraživanja i slični dokumenti kojima se utječe na razvoj različitih politika u sferi razvoja ljudskih potencijala. Na temelju prikupljenih informacija oblikovat će se i kontinuirano razvijati repozitorij ključnih dokumenata za razvoj ljudskih potencijala koji će omogućavati kvalitetan rad članovima NVRLJP-a i zainteresiranoj javnosti.</p>		<p>http://www.kvalifikacije.hr/nacionalno-vijece</p>

V. TEMATSKE RADNE SKUPINE NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala uspostavilo je 2015. g. pet tematskih radnih skupina koje se fokusirano bave određenim temama i aktivnostima iz programa rada NVRLJP-a: TRS 1. Obrazovni programi, TRS 2. Analize, TRS 3. Uklanjanje prepreka, TRS 4. Vidljivost i TRS 5. Praćenje, vrednovanje i preporuke, a 2016. g. uspostavljen je i TRS 6. Praćenje i unaprjeđenje primjene HKO-a .

Sastav tematskih radnih skupina (TRS-ova)

Naziv TRS-a	Voditelj	Članovi
1. Obrazovni programi	Žarko Bošnjak	Duško Pavletić Berislav Božanović Hrvoje Josip Balen Ivan Šutalo Ana Tecilazić-Goršić
2. Analize	Sanja Crnković Pozaić	Duško Pavletić Berislav Božanović Blaženka Divjak Hrvoje Josip Balen Robert Kopal Ninoslav Šćukanec Mirjana Zečirević Ana Miličević Pezelj Ana Tecilazić-Goršić Darinka Vedrina
3. Uklanjanje prepreka	Berislav Božanović	Mirjana Šlat Radomir Delić Mirela Lekić Stankica Vrban Ana Tecilazić-Goršić Sanja Bošnjak
4. Vidljivost	Blaženka Divjak	Berislav Božanović Mirjana Šlat Emita Blagdan Ana Tecilazić-Goršić

5. Praćenje, vrednovanje i preporuke	Hrvoje Josip Balen	Berislav Božanović Žarko Bošnjak Robert Kopal Ivan Šutalo Ninoslav Šćukanec Mirjana Zečirević Ana Milićević Pezelj Ana Tecilazić-Goršić
6. Praćenje i unaprjeđenje primjene HKO-a	Ružica Beljo Lučić	Ana Tecilazić Goršić Sanja Crnković Pozaić Ninoslav Šćukanec Želimir Kramarić (<i>im.u tijeku</i>) Duško Pavletić Ivan Šutalo Emita Blagdan

Tematske radne skupine tijekom 2016. g. održale su 2 sastanka, a voditelji TRS-ova 2 sastanka. Radi pripreme konferencije „HKO kvalifikacije – za tržište, društvo ili pojedinca?“ održana su 3 sastanka Organizacijskog odbora, 1 sastanak Povjerenstva za odabir istraživačkih radova i 1 sastanak Povjerenstva za odabir HKO projekata, prema podacima u tablici u prilogu 3.

VI. OSTVARENE AKTIVNOSTI IZ PROGRAMA RADA NVRLJP-a

VI.1. Izrada Smjernica za pisanje programa za visoko obrazovanje primjenom HKO-a

Iako je visoko obrazovanje u Hrvatskoj po svojoj strukturi usklađeno s bolonjskim razinama i Kvalifikacijskim okvirom europskog prostora visokog obrazovanja još 2005. godine, bitne promjene koje uključuju oblikovanje kurikuluma na temeljima ishoda učenja, učinkovit sustav osiguravanja kvalitete obrazovnih ishoda i povezanost sa sadašnjim i budućim potrebama tržišta rada primjenom Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira tek se trebaju u potpunosti implementirati na većini visokih učilišta.

Budući da se studijski programi moraju uskladiti sa standardima kvalifikacija koji su opisani preko skupova ishoda učenja, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala donijelo je *Smjernice za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s HKO-om* koje objašnjavaju cijeli postupak usklađivanja studijskih programa sa standardom kvalifikacije, odnosno razvojni ciklus kurikuluma u kojemu je ključna ulazna komponenta potreba tržišta rada koja dolazi iz standarda zanimanja, preko standarda kvalifikacije do novih ili inoviranih studijskih programa. Istodobno, Nacionalno vijeće donijelo je *Preporuke o primjeni Smjernica za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s HKO-om* koje je uputilo Agenciji za znanost i visoko obrazovanje i Ministarstvu znanosti i obrazovanja (vidi sažetak u poglavlju Akti NVRLJP-a i prilog 8.).

VI.2. Kreiranje plana i programa za edukaciju predstavnika agencija za osiguravanje kvalitete i odbora za osiguravanje kvalitete na sveučilištima

U prosincu 2016. održana je radionica s predstavnicima Agencije za znanost i visoko obrazovanje na kojoj su predsjednica NVRLJP-a prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić i članica prof. dr. sc. Blaženka Divjak predstavile *Smjernice za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s HKO-om*, kao jedan od temeljnih dokumenata za postupak vrednovanja usklađenosti studijskih programa sa standardima kvalifikacija. Na radionici su razjašnjeni principi HKO-a važni za osiguravanje kvalitete kvalifikacija određene razine, a koje se stječu završetkom odgovarajućeg studijskog programa. Na temelju Smjernica izrađen je i prvi nacrt opisa postupka vrednovanja usklađenosti studijskih programa sa standardima kvalifikacija, koji ujedno predstavlja i nacrt programa radionice namijenjene agencijama za osiguravanje kvalitete i odborima za osiguravanje kvalitete na sveučilištima.

VI.3. Plan i program edukacije članova sektorskih vijeća

Plan i program edukacije članova sektorskih vijeća za 2016. g. bio je strukturiran u četiri ciklusa. Planirano je da prvi ciklus obuhvati edukaciju sektorskih vijeća koja su imenovana do kraja 2015. godine. Drugi ciklus edukacija trebao je obuhvatiti članove sektorskih vijeća koji će biti imenovani do 1. lipnja 2016. godine. Treći ciklus edukacija bio je namijenjen svim članovima sektorskih vijeća koji osjećaju potrebu za dodatnim stručnim usavršavanjem.

Edukaciju su provodili predstavnici Ministarstva znanosti i obrazovanja u suradnji s predstavnicima Ministarstva rada i mirovinskog sustava, kao i predstavnici Sveučilišnog računskog centra (SRCA).

PLANIRANE RADIONICE ZA ČLANOVE SEKTORSKIH VIJEĆA U 2016. G.

1. Uvodna edukacija o HKO-u, alati za rad sektorskih vijeća; Registar
2. Metodologija izrade *standarda zanimanja*; Vrednovanje *standarda zanimanja*
3. Vrednovanje skupova ishoda učenja
4. Metodologija izrade *standarda kvalifikacije*; Vrednovanje *standarda kvalifikacije*

Planirano je da program edukacija započinje skupom na kojem se objašnjavaju temeljna načela i smjernice Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Osim toga, predstavljaju se alati kojima će se sektorska vijeća služiti tijekom svog četverogodišnjeg rada i Registar HKO kao osnovni alat namijenjen predlagateljima za podnošenje zahtjeva za upis standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, a članovima sektorski vijeća za kvalitetnije vrednovanje standarda i skupova ishoda učenja.

Nakon prve uvodne edukacije o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru slijedi interpretacija metodologije izrade standarda zanimanja i vrednovanje standarda zanimanja na temelju pripremljenih Smjernica za izradu standarda zanimanja te Liste kriterija za vrednovanje standarda zanimanja. Radionica je koncipirana kroz rad u grupi.

Edukacija čiji je cilj bolje razumijevanje standarda kvalifikacije i uspješnije vrednovanje dijelova standarda kvalifikacije osmišljena je u vidu vrednovanja skupova ishoda učenja, s obzirom na to da su skupovi ishoda učenja jedan od najvažnijih elemenata standarda kvalifikacije i sastavni su dio Podregistra skupova ishoda učenja u Registru HKO-a. Edukacija o vrednovanju ishoda učenja prethodi sljedećoj fazi, odnosno interpretaciji metodologije izrade standarda kvalifikacije i vrednovanja standarda kvalifikacije. Navedena edukacija temelji se na Uputama za izradu standarda kvalifikacija i Smjericama za vrednovanje standarda kvalifikacija. Na navedenoj edukaciji sudionici su radeći u grupama ostvarili postavljene ciljeve.

Napomena: zbog neimenovanja novih sektorskih vijeća, Plan i program edukacije nije mogao biti u cijelosti realiziran. Detaljni podaci o provedenim edukativnim i konzultativnim radionicama nalaze se u poglavlju IV. 15.

Konzultativna radionica za članove Sektorskog vijeća X. i nositelje projekta iz zdravstvenog turizma, 19. listopada 2016.

VI.4. Predstavljanje *Okvira nacionalnog standarda kvalifikacije za učitelje u osnovnim i srednjim školama*

Prof. dr. sc. Jasna Krstović, predsjednica Nacionalnog vijeća za odgoj i obrazovanje (NVOO-a) i prof. dr. sc. Vlatka Domović, članica NVOO-a i predsjednica Ekspertnog tima za izradu *Okvira nacionalnoga standarda kvalifikacije za učitelje u osnovnim i srednjim školama*, na 16. sjednici NVRLJP-a održanoj 14. rujna 2016. predstavile su koncept navedenog dokumenta.

Prof. dr. sc. Krstović istaknula je važnost učiteljske profesije za razvoj društva i činjenicu da trenutno u Hrvatskoj postoji velika raznolikost u razinama i vrstama obrazovanja za učiteljska zanimanja, bez utvrđenih standarda. Imajući u vidu nadležnost za provedbu mjera iz 4. cilja Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije: *Podići kvalitetu rada i društvenog ugleda učitelja*, odnosno mjere 4.1.1. koja se odnosi na izradu Nacionalnog kompetencijskog standarda za učiteljsku profesiju temeljenog na HKO-u, NVOO je osnovao Ekspertni tim koji je izradio *Okvir nacionalnog standarda kvalifikacije za učitelje u osnovnim i srednjim školama* kao krovni dokument za razvoj učiteljske profesije u Hrvatskoj. Standard se odnosi na pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičku izobrazbu koja je uvjet za rad svih učitelja u osnovnim i srednjim školama. Izradom ovog dokumenta stječu se pretpostavke za standardizaciju kvalifikacije, osiguravanje kvalitete i pouzdanost stjecanja kvalifikacije te profesionalizaciju učiteljske struke kakva je poznata u europskim zemljama za sve faze karijernog puta – od stjecanja kvalifikacije, pripravnništva i polaganja stručnog ispita do relicenciranja i daljnjeg napredovanja. Dokument je strukturiran generički i kao takav primjenjiv na sve profile učitelja, bez obzira na odgojno-obrazovni ciklus, vrstu obrazovnog programa i kurikulumsko područje, a njegovu primjenu treba regulirati predmetnim zakonom. Istodobno, NVRLJP će, ocjenjujući učiteljsku profesiju kao prioritetnu, u planiranim Preporukama za izmjenu legislative za reguliranje profesija u području odgoja i obrazovanja i Preporukama za standardizaciju zanimanja i kvalifikacija u području odgoja i obrazovanja nadležnom ministarstvu uputiti preporuke koje će osigurati osnaživanje učiteljske profesije i nastavničkih kompetencija u razvoju ljudskih resursa.

VI.5. Upitnik za članove NVRLJP-a u svrhu prikupljanja informacija koje utječu na razvoj ljudskih potencijala

NVRLJP je izradio i usvojio upitnik čija je svrha prikupljanje podataka i dokumenata koji utječu na daljnji razvoj ljudskih potencijala u Hrvatskoj, kao što su strategije, propisi, operativni planovi, izvještaji, istraživanja i slični dokumenti kojima se utječe na razvoj različitih politika u sferi razvoja ljudskih potencijala. Na temelju prikupljenih informacija oblikovat će se i kontinuirano razvijati repozitorij ključnih dokumenata za razvoj ljudskih potencijala koji će omogućavati kvalitetan rad članovima NVRLJP-a i zainteresiranoj javnosti. Utjecaj na razvoj ljudskih potencijala postoji ako predloženi dokumenti, politike ili aktivnosti imaju implikacije na smanjenje ili povećanje broja zaposlenih u nekom području, smanjenje ili povećanje broja učenika ili studenata te odraslih u procesu obrazovanja, smanjenje ili povećanje troška obrazovanja ili zapošljavanja, smanjenje ili povećanje pokretljivosti radne snage u prostornome smislu, profesionalnome smislu ili u pristupu obrazovanju, ostvarivanje jednakih mogućnosti pristupa obrazovanju, zapošljavanju ili profesionalnom usmjeravanju svim pojedincima te pozitivnu ili negativnu diskriminaciju pojedinaca u pristupu obrazovanju, zapošljavanju ili profesionalnom usmjeravanju i dr. Upitnik se nalazi u prilogu 10.

VI.6. Mišljenje NVRLJP-a o Nacrtu programa razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (2015. - 2020.)

U skladu s planiranim aktivnostima, članovi NVRLJP-a analizirali su izrađeni Nacrt programa razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i donijeli *Mišljenje o Nacrtu programa razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (2015. - 2020.)* (vidi sažetak u poglavlju IV. Akti NVRLJP-a i prilog 4.).

VI.7. Objavljeni e-moduli *Standardi zanimanja, standardi kvalifikacija i skupovi ishoda učenja*

Na prijedlog NVRLJP-a Ministarstvo znanosti i obrazovanja u suradnji s Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava u prosincu 2016. objavilo je e-module s uputama za izradu standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja.

E-moduli zamišljeni su kao pomoć svim dionicima uključenima u provedbu HKO-a, a posebice u svrhu upoznavanja potencijalnih predlagatelja standarda zanimanja i standarda kvalifikacija i izvoditelja obrazovnih programa s postupcima istraživanja potreba tržišta rada i drugim alatima koji se koriste pri izradi prijedloga standarda zanimanja, kao i s postupkom izrade s njima usklađenih prijedloga standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja. E-moduli dostupni su svima zainteresiranima na sustavu za e-učenje Moodle pod nazivom *Standardi zanimanja, standardi kvalifikacija i skupovi ishoda učenja* i moguće im je pristupiti putem poveznice <http://mod.srce.hr/>.

Izrada e-modula financirana je iz projekta *Potpora radu HKO Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a* Europskoga socijalnog fonda.

VI.8. Okrugli stol *Vještine budućnosti za razvoj hrvatskoga gospodarstva*

U Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta 21. travnja 2016. održan je okrugli stol „Vještine budućnosti za razvoj hrvatskoga gospodarstva“ u organizaciji Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Središnja tema okrugloga stola bilo je predstavljanje studije *Projekcije o budućim kretanjima na tržištu rada* koju je na inicijativu Nacionalnoga vijeća izradio Ekonomski institut, Zagreb u sklopu projekta *MZOS-a Potpora radu HKO sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a* koji je sufinancirao Europski socijalni fond.

Okrugli stol *Vještine budućnosti za razvoj hrvatskoga gospodarstva*, 21. travnja 2016.

Raspravu su poticali i pratili brojni sudionici i uzvanici, članovi sektorskih vijeća, provoditelji projekata koji korištenjem sredstava iz EU fondova i primjenom instrumenata Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira unapređuju kvalitetu i relevantnost visokoga obrazovanja i obrazovanja odraslih, rektori sveučilišta, ravnatelji agencija i drugi gosti. Naglašena je uloga Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala u razvoju Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira kao instrumenta uređenja kvalifikacija u Republici Hrvatskoj kojima se osigurava kvaliteta i relevantnost kvalifikacija u odnosu na tržište rada. Nazočnost brojnih dionika na ovom skupu potvrdila je jednu od važnih dimenzija koncepta Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira: integrativnost politika i suradnju širokog spektra dionika koji pristupaju procesu usklađivanja obrazovanja s potrebama tržišta rada.

Sudionici okrugloga stola su u kratkim izlaganjima iznijeli svoja razmišljanja o temi *Vještine budućnosti za razvoj hrvatskoga gospodarstva*, a zatim su dr. sc. Marina Tkalec i dr. sc. Maruška Vizek predstavile studiju *Projekcije o budućim kretanjima na tržištu rada* u čijoj je izradi sudjelovao i g. Ivan Žilić s Ekonomskog instituta, Zagreb. Studija uključuje projekcije zapošljavanja po godinama i po djelatnostima u gospodarstvu Republike Hrvatske i to na razini šifre Nacionalne klasifikacije djelatnosti od dvije znamenke te projekcije zaposlenosti po djelatnostima i HKO sektorima na razini rodova zanimanja. Riječ je o prvoj istraživačkoj studiji projekcija vezanih uz hrvatsko tržište rada koja je izrađena korištenjem modelskog pristupa i temelji se na bogatom setu kvantitativnih podataka. Autori su upoznali sudionike s metodama i modelima koje su koristili pri izradi Studije, izvorima neizvjesnosti i razlozima opreza u projiciranju budućih potreba tržišta rada, kao i podacima o očekivanim kretanjima broja zaposlenih po djelatnostima u projekcijskom razdoblju od 2015. – 2020. g.

Usljedila su pitanja i rasprava o rezultatima Studije i javnim politikama koje bi trebale koristiti navedene rezultate kako bi se na temelju istraživačkih rezultata i analitičkih podloga usmjeravao strateški razvoj Republike Hrvatske. Zaključeno je da je prikazana Studija odličan početak istraživanja budućih potreba tržišta rada koje treba nastaviti, koristeći kvantitativne i kvalitativne podatke iz različitih izvora. Rezultati Studije ne ukazuju na trendove koje treba slijediti, već upozoravaju na trendove koji će se dogoditi ukoliko donositelji javnih politika ne budu koristili njezine rezultate i donosili odluke utemeljene na dokazima.

Kao rezultat izlaganja brojnih dionika i rasprave koja je uslijedila usvojeni su *Zaključci okrugloga stola* (prilog 10.).

VI.9. Godišnja konferencija NVRLJP-a *HKO kvalifikacije – za tržište, društvo ili pojedinca?*

Na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 27. i 28. listopada 2016. održana je konferencija *HKO kvalifikacije – za tržište, društvo ili pojedinca?* u organizaciji Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala i Ministarstva znanosti i obrazovanja (program konferencije u prilogu 11.).

Nakon pozdravnih govora prodekana za znanstveno-istraživački rad Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, doc. dr. sc. Ivica Župčića i pomoćnika ministra znanosti i obrazovanja, prof. dr. sc. Srećka Tomasa, konferenciju je otvorila predsjednica NVRLJP-a, prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić. Upoznala je sudionike s nadležnostima i aktivnostima NVRLJP-a, strateškog tijela RH za razvoj ljudskih potencijala koje procjenjuje, vrednuje i integrira javne politike obrazovanja, zapošljavanja, cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja i regionalnog razvoja, prati i vrednuje rad sektorskih vijeća, donosi preporuke i predlaže druge mjere koje pridonose procesu planiranja i razvoja ljudskih potencijala u Republici Hrvatskoj.

prof. dr. sc. Srećko Tomas, pomoćnik ministra znanosti i obrazovanja

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, predsjednica NVRLJP-a

U plenarnom predavanju i panel raspravi o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju u kojoj su sudjelovali relevantni predstavnici gospodarskog i obrazovnog sektora razmatrani su izazovi, potencijal i perspektive strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, kao i rješenja za konkurentnije strukovno obrazovanje u RH.

Panel rasprava o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju

Eminentni stručnjaci iz područja visokog obrazovanja i predstavnici studenata potaknuli su i usmjeravali raspravu o odnosu i usporedbi ishoda učenja stručnih i sveučilišnih studija, a u plenarnom predavanju o kompetencijama budućnosti istaknuta je potreba predviđanja novih trendova razvoja društva i tehnologija te prilagodba obrazovanja dugoročnim potrebama i stalnim promjenama.

Panel rasprava o binarnosti visokoga obrazovanja

Rasprava o učenju kroz rad u visokom obrazovanju

Dinamična panel-rasprava o učenju kroz rad u visokom obrazovanju poslužit će za daljnje unapređenje stručne prakse i stažiranja kao dijela studijskog programa, kao i za usmjeravanje sredstava iz ESF-a za financiranje razvoja i uspostave modela stručne prakse na visokim učilištima. Veza obrazovanja i gospodarstva istaknuta je kao ključna za povećanje zapošljivosti mladih ljudi.

Nositelji odobrenih projekata iz Operativnog programa Razvoj ljudskih potencijala 2007. – 2013. u okviru poziva *Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih – faza II* i *Unapređivanje kvalitete u visokom obrazovanju uz primjenu HKO-a* sudjelovali su u sekciji o dosadašnjim iskustvima u provedbi HKO projekata. Predstavili su značajne rezultate ostvarene zahvaljujući projektnom financiranju te nove spoznaje do kojih su došli provođenjem projekta, uz izlaganje postera. Polazeći od konkretnih problema koji su se javili tijekom provedbe projekata, u završnom dijelu dali su prijedloge za učinkovitiju provedbu budućih HKO-projekata. Publika je također imala priliku dati svoje preporuke za poboljšanje provedbe budućih projekata i unapređenje primjene HKO-a.

Rasprava i prijedlozi za uspješniju provedbu HKO projekata

Plakati koji ilustriraju HKO projekte

Potičući donošenje odluka o javnim politikama temeljeno na dokazima i istraživanjima, Nacionalno vijeće i ove je godine pružilo priliku mladim istraživačima da predstave svoje radove koji su tematski vezani uz razvoj kvalifikacija primjenom HKO-a, modele ranog razvoja karijera mladih stručnjaka, zapošljivost i druge teme vezene uz razvoj ljudskih potencijala. Predstavljeno je sedam istraživačkih radova i postera, a temeljem glasova publike i odluke Povjerenstva za odabir istraživačkih radova NVRLJP-a odabrani su i nagrađeni autori najboljih radova: za izlaganje najboljeg istraživačkog rada priznanjem i novčanom

nagradom u iznosu od 7.000,00 kn bruto nagrađena je Katarina Pažur Aničić, mag. inf., za rad „Pružanje podrške diplomantima u ranom razvoju karijera: strateški okvir i model zrelosti“. Tri ravnopravne nagrade u iznosu od 3.000,00 kn bruto dodijeljene su Matiji Baturu, mag. paed., za rad „Poznavanje metodologije HKO-a i korištenje suvremenih metoda podučavanja kod nastavnika srednjih škola“, Bruni Škrinjariću, mag. oec., za rad „Ključne kompetencije u području Ekonomije i poslovanja: poslodavčeva strana priče“ te dr. sc. Tijani Vukić za rad „Novinarska kvalifikacija u Hrvatskoj“.

Nagrađeni autori istraživačkih radova Katarina Pažur Aničić i Matija Batur s članicama Povjerenstva

Na radionici o usklađivanju studijskih programa sa standardima kvalifikacija raspravljalo se o primjerima usklađivanja postojećih studijskih programa sa standardima kvalifikacija te oblikovanju novih programa temeljem standarda kvalifikacija. Razmatrani su primjeri vrednovanja ishoda učenja te naglašena važnost određivanja kriterija za ocjenjivanje usklađenosti studijskog programa sa standardom kvalifikacije, kao i institucija koje će provoditi vanjsko vrednovanje usklađenosti studijskog programa sa standardom kvalifikacije.

Na radionici o konceptualizaciji sustava vrednovanja i priznavanja prethodnoga učenja predstavljen je europski strateški kontekst i trenutno stanje razvoja sustava vrednovanja neformalnog i informalnog učenja u Republici Hrvatskoj. Istaknuta je potreba za strateškim dokumentom koji bi bio podloga za razvoj sustava i daljnjom raspravom iz koje će proizići smjernice za izgradnju takvog sustava u RH. Zaključeno je da je neophodno provesti daljnje rasprave s ključnim dionicima o nadležnosti tijela u provedbi postupka vrednovanja i priznavanja prethodnoga učenja i dodjeli javnih isprava.

Radionica o konceptualizaciji sustava vrednovanja i priznavanja prethodnog učenja – moderatorica mr. sc. A. Tecilazić Goršić

Radionica o usklađivanju studijskih programa sa standardima kvalifikacija – moderatorica prof. dr. sc. B. Divjak

Jedna od dominantnih značajki ovogodišnje konferencije bila je stalna interaktivnost između uvodničara okruglih stolova, moderatora, voditelja radionica, mladih istraživača, prezentera projekata i publike.

Posjetitelji su se i ove godine pokazali kao važni i aktivni sudionici u svim dijelovima programa, a dodatnu priliku za pitanja i raspravu imali su u sekciji o često postavljanim pitanjima. Bila je to platforma za razmjenu mišljenja o unaprijed postavljenim pitanjima, kao i pitanjima koja su se otvarala tijekom konferencije.

Posjetitelji kao aktivni sudionici konferencije

Iz dinamičnih rasprava, zanimljivih radionica i prezentacija proizašli su *Zaključci konferencije* (prilog 12.).

Događaj je organiziran uz potporu Darovnice Europske komisije za podršku nacionalnim kontaktnim točkama za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira i projekta *Uspostava i upravljanje Registrom HKO-a kao podrška radu sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a* koji je sufinanciran iz ESF-a.

VI. 10. Konceptualizacija sustava za RPL, izrada dokumenta za vrednovanje i priznavanje neformalnog i informalnog učenja

Na 17. sjednici NVRLJP-a predstavljen je *Nacrt pravilnika o priznavanju i vrednovanju neformalnog i informalnog učenja* koji uređuje postupak prijave, vrednovanja i priznavanja prethodno stečenih skupova ishoda učenja koji se provodi u skladu s odgovarajućim programima vrednovanja skupova ishoda učenja iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Budući da u Republici Hrvatskoj ne postoji strateško uporište, odnosno dokument koji bi cjelovito osmislio učinkovit, kvalitetan i fleksibilan sustav priznavanja neformalnog i informalnog učenja, a priznavanje znanja i vještina stečenih u različitim okruženjima i vrstama učenja predstavlja jedan od glavnih instrumenata cjeloživotnoga učenja, nacionalna koordinatorka sektorskih vijeća, mr. sc. Ana Tecilazić Goršić predstavila je Nacrt pravilnika o priznavanju i vrednovanju neformalnog i informalnog učenja o kojemu će se provesti konzultativni proces.

VI.11. Priprema pisanih materijala relevantnih za HKO

Odjel za Hrvatski kvalifikacijski okvir MZO-a u suradnji s Nacionalnim vijećem kontinuirano priprema materijale koji se odnose na razvoj i primjenu HKO-a.

VI. 12. Pisanje i objava newslettera

Odjel za Hrvatski kvalifikacijski okvir MZO-a kontinuirano priprema i objavljuje newsletter *HKO: obavijesti*, uz suglasnost NVRLJP-a. U newsletteru postoji stalna rubrika *Kreativni ljudski potencijali* koja prati sve aktivnosti NVRLJP-a.

Tijekom 2016. g. objavljeno je 6 dvomjesečnih newslettera koji su objavljeni na mrežnoj stranici www.kvalifikacije.hr i dodatno distribuirani primateljima iz HKO baze kontakata. Sažeci newslettera na engleskom jeziku distribuirani su primateljima iz međunarodne baze kontakata.

HKO: obavijesti

listopad 2016.

KREATIVNI LJUDSKI POTENCIJALI

Održana 17. sjednica Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala

U Ministarstvu znanosti i obrazovanja 20. listopada 2016. održana je 17. sjednica Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala (NVRLJP-a).

17. sjednica NVRLJP-a

Mr. sc. Ana Tecilazić Goršić, nacionalna koordinatorica sektorskih vijeća, predstavila je *Nacrt pravilnika za vrednovanje neformalnog i informalnog učenja* koji uređuje postupak prijave, priznavanja i vrednovanja prethodno stečenih skupova ishoda učenja koji se provodi u skladu s odgovarajućim programima vrednovanja skupova ishoda učenja iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Zatim je informirala članove o nizu provedenih i planiranih aktivnosti sektorskih vijeća u koje će se ubuduće aktivnije uključiti i članovi Nacionalnoga vijeća.

Predsjednica NVRLJP-a prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić upozнала je članove Nacionalnog vijeća sa zaključcima poverjenstava za odabir projekata i istraživačkih radova (12. i 13. listopada 2016.) i trećeg sastanka Organizacijskog odbora konferencije koji je održan 13. listopada 2016. te aktivnostima vezanim uz programske i organizacijske aspekte konferencije „HKO kvalifikacije - za tržište, društvo ili pojedinca?“ (plenarni govornici, uvodničari, prezentacija projekata i istraživačkih radova, moderiranje sekcija, prostor, tehnika) i dogovoreni su daljnji koraci.

Budući da su dva sektorska vijeća svojatala zanimanje *slastičar* (SV X. Turizam i ugostiteljstvo i SV I. Poljoprivreda, prehrana i veterina), provedena je rasprava nakon koje je zaključeno da će se odluke o pripadnosti pojedinih zanimanja sektorima donositi na temelju Nacionalne klasifikacije zanimanja. Sukladno tom zaključku, zanimanje *slastičar*

pripada sektoru Poljoprivreda, prehrana i veterina pa će primarno sektorsko vijeće za vrednovanje standarda zanimanja biti Sektorsko vijeće I. Poljoprivreda, prehrana i veterina, a drugo vijeće koje će također sudjelovati u postupku vrednovanja standarda zanimanja i standarda kvalifikacija bit će Sektorsko vijeće X. Turizam i ugostiteljstvo.

Dogovoreno je da će se početkom studenoga sastati TRS 6. Praćenje i unaprjeđenje primjene HKO-a koji će pripremiti prijedlog izmjena Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru.

Članovi NVRLJP-a poslat će svoje komentare na tekst *Smjernica za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih sa HKO-om* koje su pripremili prof. dr. sc. Blaženka Divjak, prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić i prof. dr. sc. Duško Pavletić, kao prilog pripremi radionice o Usklađivanju studijskih programa sa standardima kvalifikacija na konferenciji.

VI. 13. Praćenje donošenja novih zakonskih i podzakonskih akata i ostalih propisa i njihove usklađenosti s HKO-om

Članovi NVRLJP-a pratili su izradu Zakona o obrazovanju odraslih i davali primjedbe na Nacrt zakona koji je u proceduri donošenja.

VI. 14. Izrada preporuka za donošenje politika nadležnim ministarstvima i ustanovama

- Preporuke NVRLJP-a o korištenju rezultata studije *Projekcije o budućim kretanjima na tržištu rada* i daljnjim aktivnostima vezanima uz analizu potreba tržišta rada (vidi sažetak u poglavlju IV. Akti NVRLJP-a i prilog 5.)
- Preporuke NVRLJP-a za uspješniju provedbu projekata primjenom Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (vidi sažetak u poglavlju IV. Akti NVRLJP-a i prilog 7.)
- Preporuke NVRLJP-a o primjeni Smjernica za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s HKO-om (vidi sažetak u poglavlju IV. Akti NVRLJP-a i prilog 8.)

IV. 15. Edukacije o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru

Edukativne i konzultativne radionice za članove sektorskih vijeća i nositelje HKO projekata

Redni broj	Naziv radionice	Datum	Opis radionice	Ciljna skupina	Broj sudionika (apsolutno/relativno)	Srednja ocjena – evaluacija radionice	Prijedlozi
Edukacija članova sektorskih vijeća - radionice							
1.	VREDNOVANJE STANDARDA	15. ožujka 2016.	Radionica Vrednovanje standarda obuhvatila je sljedeće pod teme: 1. Upute za vrednovanje standarda zanimanja 2. Vrednovanje SZ na zadanom primjeru – rad u grupama 3. Upute za vrednovanje standarda kvalifikacija 4. Povezanost SZ i SK - prezentacija 5. Vrednovanje SK na zadanom primjeru - rad u grupama	- članovi sektorskih vijeća: - I. Poljoprivreda, prehrana i veterina - II. Šumarstvo i drvna tehnologija - VII. Elektrotehnika i računarstvo - XXI. Odgoj, obrazovanje i sport	27/44 61,36%	4,48	Prijedlozi za unapređenje: - osigurati dodatne radionice za vrednovanje standarda kvalifikacija - predavanja i radionice svesti na najviše 2x90 minuta; - pripremiti više različitih materijala/primjera na kojima bi se radilo tijekom radionice - uskladiti strukturu upitnika za standard zanimanja i standard kvalifikacije; - teoretske prikaze i objašnjavanje procedura konkretnije poduprijeti primjerima na način da bude jasno što se želi postići i na koji način; - organizirati više radionica na kojima će sudionici biti aktivno uključeni kroz rad u grupi;
2.		16. ožujka 2016.	Radionica je predviđala rad u grupama po sektorskim vijećima Predavačice: predstavnice MZO-a i MRMS-a	- članovi sektorskih vijeća: - VI. Strojstvo, brodogradnja i metalurgija - IX. Ekonomija i trgovina - X. Turizam i ugostiteljstvo - XI. Promet i logistika - XXI. Odgoj, obrazovanje i sport	37/55 67,27%	4,07	- zbog zahtjevnosti sadržaja, umjesto cjelodnevnice predloženo je održavanje dviju kraćih radionica zbog zamora, pada koncentracije i fokusa; - organizirati radionicu o izradi SIU
3.	VREDNOVANJE SKUPOVA ISHODA UČENJA	4. srpnja 2016.	Radionica Vrednovanje skupova ishoda učenja obuhvatila je sljedeće pod teme: 1. Matrica/Dvodimenzionalna tablica - prezentacija 2. Određivanje razine SIU - radionica 3. Ocjena kvalitete SIU - radionica 4. Uvjeti za pristupanje stjecanju SIU - radionica 5. Određivanje obujma SIU - radionica	- članovi sektorskih vijeća: - I. Poljoprivreda, prehrana i veterina - II. Šumarstvo i drvna tehnologija - VI. Strojstvo, brodogradnja i metalurgija - VII. Elektrotehnika i računarstvo	18/44 40,91%	4,27	Prijedlog za unapređenje: - simulirati proces vrednovanja na nekom stvarnom primjeru te koristiti više primjera za razini srednjoškolskog obrazovanja koje je ujedno najzastupljenije u obrazovnom sustavu i na tržištu rada
4.		5. srpnja 2016.	Radionica je predviđala rad u grupama po sektorskim vijećima Predavač: prof. dr. sc. Mile Dželalija	- članovi sektorskih vijeća: - IX. Ekonomija i trgovina - X. Turizam i ugostiteljstvo - XI. Promet i logistika - XXI. Odgoj, obrazovanje i sport	16/44 36,36%	4,26	

5.		29. studenoga 2016.	<p>Radionica Vrednovanje skupova ishoda učenja obuhvatila je sljedeće pod teme:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Povezivanje SIU s kvalifikacijom i SKOMP-om - prezentacija 2. Određivanje razine SIU - radionica 3. Uvjeti za pristupanje stjecanju SIU - radionica 4. Određivanje obujma SIU - radionica 5. Ocjena kvalitete SIU - radionica <p>Radionica je predviđala rad u grupama po sektorskim vijećima</p> <p>Predavač: prof. dr. sc. Mile Dželalija</p>	<p><i>članovi sektorskih vijeća koji nisu sudjelovali na prethodnoj radionici 4.i 5. srpnja 2016. godine:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - I. Poljoprivreda, prehrana i veterina - II. Šumarstvo i drvna tehnologija - VI. Strojstvo, brodogradnja i metalurgija - VII. Elektrotehnika i računarstvo - IX. Ekonomija i trgovina - XI. Promet i logistika 	<p>13/54</p> <p>24,07%</p>	4,66	<p>Prijedlog za unapređenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izraditi simulaciju vrednovanja skupova ishoda učenja radom u grupi uz analizu postupka i rezultata vrednovanja s ostalim sudionicima radionice
6.	INFORMACIJSKI SUSTAV REGISTRA HRVATSKOG KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA (ISRHKO)	14. prosinca 2016.	<p>Radionica Informacijski sustav Registra Hrvatskog kvalifikacijskog okvira obuhvatila je prezentacijom sljedeće pod teme:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. općenito o ISRHKO-u (povijest, pregled, osnovne funkcionalnosti) 2. programski modul Sektorska vijeća (što i kako raditi s njime, s osvrtom na stručno vrednovanje) 3. portal Registra i <i>Dashboard</i> (korisne informacije i kako ih naći) 4. nastavak razvoja sustava i planovi za proširenja tijekom 2017. <p>Nakon prezentacije uslijedila su pitanja članova sektorskih vijeća i odgovori predavača i nadležnih ministarstava.</p> <p>Predavač: mr. sc. Ognjen Orel</p>	<p><i>članovi sektorskih vijeća:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - I. Poljoprivreda, prehrana i veterina - II. Šumarstvo i drvna tehnologija - VI. Strojstvo, brodogradnja i metalurgija - VII. Elektrotehnika i računarstvo - IX. Ekonomija i trgovina - X. Turizam i ugostiteljstvo - XI. Promet i logistika - XXI. Odgoj, obrazovanje i sport 	<p>40/88</p> <p>45,45%</p>	4,58	<p>Prijedlog za unapređenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizirati radionicu koja će članovima omogućiti korištenje aplikacija na način da svaki sudionik paralelno sudjeluje na računalu te samostalno otvara linkove uz mentorstvo predavača i pripremljene materijale/upute

Redni broj	Naziv radionice	Datum	Opis radionice	Ciljna skupina	Broj sudionika (apsolutno/relativno)		Srednja ocjena – evaluacija radionice	Prijedlozi
Konzultativne radionice								
Konzultativne radionice održavaju se s ciljem usmjeravanja projektnih timova pri izradi prijedloga standarda, ali i pripreme članova sektorskih vijeća za stručno vrednovanje prijedloga, što će u konačnici utjecati na kvalitetu standarda upisanih u Registar HKO-a.								
1.	Konzultativna radionica za članove sektorskog vijeća IX. Ekonomija i trgovina i nositelje projekta ECONQUAL	22. srpnja 2016.	Na radionici su nositelji projekta ECONQUAL predstavili četiri standarda zanimanja: - SZ voditelj marketinga - SZ ekonomski analitičar - SZ finansijski voditelj - SZ projektni menadžer Radionica je bila strukturirana na način da su na početku nositelji predložili postupak izrade standarda zanimanja koristeći se <i>PowerPoint</i> prezentacijom, a nakon toga tijekom otvorene rasprave članovi sektorskih vijeća su dali konstruktivne prijedloge unapređenja standarda zanimanja. Nakon radionice predstavnici Ministarstva znanosti i obrazovanja pripremili su zaključak i poslali ga sudionicima. Na temelju zaključka nositelji mogu unaprijediti standarde te takve upisati u Registar i tako pristupiti formalnom postupku vrednovanja.	članovi sektorskog vijeća IX. Ekonomija i trgovina	4/11	36,36%	4,56	Prijedlog za unapređenje: - izostaviti prezentaciju i fokusirati se na raspravu
					nositelji projekta ECONQUAL			
2.	Konzultativna radionica za članove sektorskog vijeća IX. Ekonomija i trgovina i nositelje projekta ECONQUAL	8. rujna 2016.	Na radionici su nositelji projekta ECONQUAL predstavili četiri standarda kvalifikacije izrađenih na temelju prethodno prezentiranih standarda zanimanja: - SK magistar ekonomije - SK magistar poslovne ekonomije za marketing - SK magistar poslovne ekonomije za menadžment - SK magistar poslovne ekonomije za financije Prezentirali su postupak izrade standarda kvalifikacije, a nakon toga tijekom otvorene rasprave članovi sektorskih vijeća dali su konstruktivne prijedloge unapređenja standarda kvalifikacije. Nakon radionice sudionicima je upućen zaključak s prijedlozima unapređenja. Na temelju zaključka nositelji mogu unaprijediti standarde te unaprijedene upisati u Registar i tako pristupiti formalnom postupku vrednovanja. Nositelji projekta zapisnički su dostavili popis usvojenih prijedloga.	članovi sektorskog vijeća IX. Ekonomija i trgovina	4/11	36,36%	4,54	Prijedlog za unapređenje: - fokusirati se na temu (standard kvalifikacije) - nastaviti s organizacijom radionica jer su vrlo korisne
					nositelji projekta ECONQUAL			
3.	Konzultativna radionica za članove sektorskog vijeća IX. Ekonomija i trgovina i nositelje projekta EDU VG PP PLUS	9. rujna 2016.	Na radionici su nositelji projekta EDU VG PP PLUS predstavili dva standarda zanimanja i dva standarda kvalifikacija: - SZ Knjigovođa za društvena poduzeća - SZ Voditelj društvenog poduzeća - SK Knjigovođa za društvena poduzeća - SK Voditelj društvenog poduzeća Nositelji su na početku prikazali postupak izrade standarda koristeći se <i>PowerPoint</i> prezentacijom, a nakon toga tijekom otvorene rasprave među sudionicima dani su prijedlozi za unapređenje standarda. Zaključci s radionice su nakon održane radionice poslani svim sudionicima. Na temelju zaključka nositelji mogu unaprijediti standarde te unaprijedene upisati u Registar i tako pristupiti formalnom postupku vrednovanja.	članovi sektorskog vijeća IX. Ekonomija i trgovina	4/11	36,36%	4,64	Prijedlog za unapređenje: - radionice su korisne zbog konstruktivne rasprave i konkretnih prijedloga za unapređenja
				nositelji projekta EDU VG PP PLUS		4		

Redni broj	Naziv radionice	Datum	Opis radionice	Ciljna skupina	Broj sudionika (apsolutno/ relativno)		Srednja ocjena – evaluacija radionice	Prijedlozi
4.	Konzultativna radionica za članove Sektorskog vijeća VI. Strojarsvo, brodogradnja i metalurgija i nositelje projekta „SEZ – Suradnjom u Edukaciji do Zapošljavanja“	14. listopada 2016.	<p>Na radionici su nositelji projekta SEZ predstavili jedan standard zanimanja i tri standarda kvalifikacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SZ Zavarivač - SK Zavarivač REL postupkom - SK Zavarivač TIG postupkom - SK Zavarivač MAG postupkom <p>Radionica je započela kratkom desetominutnom prezentacijom postupka izrade standarda te je nakon toga otvorena rasprava članova sektorskih vijeća i predlagatelja na temelju koje su dani prijedlozi za unapređenje standarda. Nakon radionice predstavnici Ministarstva znanosti i obrazovanja pripremili su zaključak te su ga poslali sudionicima. Na temelju zaključka nositelji mogu unaprijediti standarde te unaprijedene upisati u Registar i tako pristupiti formalnom postupku vrednovanja.</p>	<p>članovi Sektorskog vijeća VI. Strojarsvo, brodogradnja i metalurgija</p>	7/11	63,63 %	4,35	<p>Prijedlozi za unapređenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - generirati adresu (e-mail) sektorskog vijeća za razmjenu informacija tijekom aktivne pripreme za radionicu - unaprijed se konzultirati, postaviti pitanja, izreći dileme, kako bi se sama rasprava provela brzo i učinkovito
				<p>nositelji projekta „SEZ – Suradnjom u Edukaciji do Zapošljavanja“</p>	4			
5.	Konzultativna radionica za članove Sektorskog vijeća X. Turizam i ugostiteljstvo i nositelje projekta „Adria wellness turizam“	19. listopada 2016.	<p>Na radionici su nositelji projekta „Adria wellness turizam“ predstavili <i>standard zanimanja i standard kvalifikacije Wellness terapeut</i>.</p> <p>Nositelji su uz pomoć prezentacije u PowerPointu prikazali izradu standarda i naveli nekoliko otvorenih pitanja. Uslijedila je otvorena rasprava svih sudionika na osnovu koje su izneseni konstruktivni prijedlozi za unapređenje standarda. Nakon radionice svim sudionicima je poslan zaključak. Na temelju zaključka nositelji mogu unaprijediti standarde te unaprijedene upisati u Registar i tako pristupiti formalnom postupku vrednovanja.</p>	<p>članovi Sektorskog vijeća X. Turizam i ugostiteljstvo</p>	4/11	36,36 %	4,54	<p>Konstatirano je da je radionica vrlo korisna svim sudionicima.</p>
				<p>nositelji projekta „Adria wellness turizam“</p>	2			
6.	Konzultativna radionica za članove Sektorskog vijeća X. Turizam i ugostiteljstvo i nositelje projekta „Program usavršavanja za poslove voditelja zdravstvenog turizma“	19. listopada 2016.	<p>Na radionici su nositelji projekta „Program usavršavanja za poslove voditelja zdravstvenog turizma“ predstavili <i>standard zanimanja i standard kvalifikacije voditelj u zdravstvenome turizmu</i>.</p> <p>Nositelji su prezentirali izradu standarda. Uslijedila je otvorena rasprava svih sudionika na osnovu koje su izneseni konstruktivni prijedlozi za unapređenje standarda. Nakon radionice svim sudionicima je poslan zaključak. Na temelju zaključka nositelji mogu unaprijediti standarde te unaprijedene upisati u Registar i tako pristupiti formalnom postupku vrednovanja.</p>	<p>članovi Sektorskog vijeća X. Turizam i ugostiteljstvo</p>	4/11	36,36 %	4,39	<p>Prema mišljenju sudionika radionica je bila u skladu s njihovim potrebama. Izneseni su konstruktivni prijedlozi, upute i kritike.</p>
				<p>nositelji projekta „Program usavršavanja za poslove voditelja zdravstvenog turizma“</p>	2			

Redni broj	Naziv radionice	Datum	Opis radionice	Ciljna skupina	Broj sudionika (apsolutno/relativno)		Srednja ocjena – evaluacija radionice	Prijedlozi
7.	Konzultativna radionica za članove sektorskih vijeća I. Poljoprivreda, prehrana i veterina i X. Turizam i ugostiteljstvo i nositelje projekta „Razvoj stručnog studija održivog agroturizma kroz Hrvatski kvalifikacijski okvir“	19. listopada 2016.	<p>Na radionici su nositelji projekta „Razvoj stručnog studija održivog agroturizma kroz Hrvatski kvalifikacijski okvir“ predstavili:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SZ inženjer održivog agroturizma - SK stručni prvostupnik inženjer održivog agroturizma <p>Nositelji su uz pomoć prezentacije u PowerPointu prikazali izradu standarda. Uslijedila je otvorena rasprava svih sudionika na osnovu koje su izneseni konstruktivni prijedlozi za unapređenje standarda. Nakon radionice svi su sudionici dobili zaključak s prijedlozima unapređenja standarda. Na temelju zaključka nositelji mogu unaprijediti standarde te unaprijeđene upisati u Registar i tako pristupiti formalnom postupku vrednovanja.</p>	članovi sektorskog vijeća I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	6/11	54,5 4%	4,14	Sudionici su zadovoljni raspravom i iznesenim prijedlozima unapređenja. Radionica potiče učinkovitu razmjenu mišljenja i iskustava.
				članovi sektorskog vijeća X. Turizam i ugostiteljstvo	3/11	27,2 7%		
				nositelji projekta „Razvoj stručnog studija održivog agroturizma kroz Hrvatski kvalifikacijski okvir“		3		
8.	Konzultativna radionica za članove Sektorskog vijeća I. Poljoprivreda, prehrana i veterina i nositelje projekta „Unaprjeđenje kvalitete i primjena HKO-a u preddiplomskim sveučilišnim studijima poljoprivrede“	23. studenog a 2016.	<p>Na radionici su nositelji projekta „Unaprjeđenje kvalitete i primjena HKO-a u preddiplomskim sveučilišnim studijima poljoprivrede“ predstavili četiri standarda zanimanja i dva standarda kvalifikacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - SZ agroekonomist - SZ tehnolog u animalnoj proizvodnji - SZ tehnolog u gospodarenju energijom i otpadom iz poljoprivrede - SZ tehnolog zaštite okoliša u održivoj poljoprivredi - SK sveučilišni prvostupnik inženjer bilinogojstva - SK sveučilišni prvostupnik inženjer hortikulture <p>Nositelji su uz pomoć prezentacije u PowerPointu prikazali izradu standarda. Uslijedila je otvorena rasprava svih sudionika na osnovu koje su izneseni konstruktivni prijedlozi za unapređenje standarda. Nakon radionice svi su sudionici dobili zaključak s prijedlozima unapređenja. Na temelju zaključka nositelji mogu unaprijediti standarde te unaprijeđene upisati u Registar i tako pristupiti formalnom postupku vrednovanja.</p>	članovi Sektorskog vijeća I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	9/11	81,8 1%	4,68	Izvrstan pregled i jasno izdvojeni nedostaci i prijedlozi u standardu zanimanja. Izvršno pojašnjeni nedostaci standarda kvalifikacija uz uputu i preporuke unapređenja. Tijekom radionice odgovoreno je na niz otvorenih pitanja.
				nositelji projekta „Unaprjeđenje kvalitete i primjena HKO-a u preddiplomskim sveučilišnim studijima poljoprivrede“		3		

Redn i broj	Naziv radionice	Datum	Opis radionice	Ciljna skupina	Broj sudionika (apsolutno/ relativno)		Srednja ocjena – evaluacija radionice	Prijedlozi
9.	Konzultativna radionica za članove Sektorskog vijeća XXI. Odgoj, obrazovanje i sport, nositelje projekta „Standardi kvalifikacija i unapređivanje kvalitete studijskih programa odgajatelja i učitelja“	24. studenog 2016.	Na radionici su nositelji projekta „Standardi kvalifikacija i unapređivanje kvalitete studijskih programa odgajatelja i učitelja“ predstavili dva standarda zanimanja i tri standarda kvalifikacija: - SZ odgajatelj djece rane i predškolske dobi - SZ stručni suradnik – odgajatelj djece rane i predškolske dobi - SK sveučilišni prvostupnik ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja - SK magistar ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja - SK magistar primarnog obrazovanja Nositelji su uz pomoć prezentacije u PowerPointu prikazali otvorena pitanja nakon izrade standarda i na tome temeljili raspravu. Rasprava se fokusirala na standarde zanimanja. Rasprava o standardima kvalifikacija nije provedena. Nakon radionice svi su sudionici dobili zaključak s prijedlozima unapređenja standarda zanimanja. Na temelju zaključka nositelji mogu unaprijediti standarde te takve upisati u Registar i tako pristupiti formalnom postupku vrednovanja.	članovi Sektorskog vijeća XXI. Odgoj, obrazovanje i sport	5/11	45,45 %	4,07 (3 člana SV)	Prijedlozi za unapređenje: - bolja pripremljenost predlagatelja omogućila bi učinkovitiju raspravu sudionika - bolje istraživanje onemogućilo bi preklapanja prijedloga standarda s postojećim zanimanjima - izradi standarda kvalifikacije čija je uloga tržište rada mora prethoditi standard zanimanja
				nositelji projekta „Standardi kvalifikacija i unapređivanje kvalitete studijskih programa odgajatelja i učitelja“		5		
10.	Konzultativna radionica za članove Sektorskog vijeća XXI. Odgoj, obrazovanje i sport i nositelje projekta „Izrada standarda zanimanja i standarda kvalifikacija stručnjaka za obrazovanje odraslih“	24. studenog 2016.	Na radionici su nositelji projekta „Unapređenje kvalitete i primjena HKO-a u preddiplomskim sveučilišnim studijima poljoprivrede“ predstavili dva standarda zanimanja i dva standarda kvalifikacija: - SZ andragog - SZ nastavnik u obrazovanju odraslih - SK magistar andragogije - SK nastavnik u obrazovanju odraslih Nositelji su uz pomoć prezentacije u PowerPointu prikazali izradu standarda. Nakon otvorene rasprave svih sudionika i iznesenih konstruktivnih prijedloga na radionici pripremljen je zaključak s prijedlozima unapređenja standarda koji je poslan svim sudionicima. Na temelju zaključka nositelji mogu unaprijediti standarde te unaprijeđene upisati u Registar i tako pristupiti formalnom postupku vrednovanja.	članovi Sektorskog vijeća XXI. Odgoj, obrazovanje i sport	5/11	45,45 %	4,56	Ovaj oblik rada čini se vrlo učinkovitim. Organizirati više radionica ovoga tipa.
				nositelji projekta „Izrada standarda zanimanja i standarda kvalifikacija stručnjaka za obrazovanje odraslih“		3		
11.	Konzultativna radionica za članove Sektorskog vijeća IX. Ekonomija i trgovina i nositelje projekta „Osnaživanje kompetencija za zapošljavanje u drogerijama“	15. prosinca 2016.	Na radionici su nositelji projekta „Osnaživanje kompetencija za zapošljavanje u drogerijama“ predstavili standard zanimanja i standard kvalifikacije drogerist. Nositelji su uz pomoć prezentacije u PowerPointu prikazali izradu standarda. Uslijedila je otvorena rasprava svih sudionika na osnovu koje su izneseni konstruktivni prijedlozi za unapređenje. Na temelju tih prijedloga pripremljen je zaključak koji je poslan svim sudionicima. Nositelji mogu temeljem zaključka unaprijediti standarde te ih upisati u Registar i tako pristupiti formalnom postupku vrednovanja.	Konzultativna radionica za članove Sektorskog vijeća IX. Ekonomija i trgovina	5/11	45,45 %	4,26	Radionica proširuje znanja.
				nositelji projekta „Osnaživanje kompetencija za zapošljavanje u drogerijama“		4		
UKUPNO/u prosjeku					6/11	49,59 %	4,43	

VII. PRAĆENJE RAZVOJA I PRIMJENE HRVATSKOGA KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA

VII.1. Praćenje rada sektorskih vijeća

Za kvalitetan razvoj HKO-a iznimno je važan rad sektorskih vijeća koji je propisan čl. 12. Zakona o HKO-u. Sektorska vijeća su savjetodavna i stručna tijela koja skrbe o razvoju ljudskih potencijala u skladu s potrebama tržišta rada unutar pojedinih sektora, odnosno provode vrednovanje prijedloga skupova ishoda učenja, standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, analiziraju postojeće i potrebne kompetencije unutar sektora, ministarstvu nadležnom za obrazovanje i znanost daju preporuke za promjene u standardima kvalifikacija koje se temelje na uočenim promjenama u standardu zanimanja, a ministarstvu nadležnom za rad daju preporuke za promjene u Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja.

Sektorska vijeća daju Nacionalnom vijeću preporuke o upisnoj politici, upisnim kvotama i financiranju kvalifikacija iz javnih izvora, prema kvalifikacijama i prema županijama i preporuke za razvoj sektora te prate provedbu tih preporuka. Obveza je sektorskih vijeća da Nacionalnom vijeću predlože godišnji plan rada i podnesu izvješća o izvršenju plana.

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala prati i vrednuje rad sektorskih vijeća te daje preporuke za poboljšanja na temelju njihovih izvješća o radu, no puna primjena HKO-a bit će moguća uspostavom svih 25 sektorskih vijeća i uspostavom Registra HKO-a.

Osnivanje sektorskih vijeća

U 2016. godini nastavljen je proces uspostave sektorskih vijeća. U veljači, ožujku i listopadu u cijelosti ili djelomično (zbog izostanka prijave kandidata koji bi predstavljali sve dionike propisane Pravilnikom o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (Narodne novine, br. 62/2014.)) ponovljeni su **javni pozivi** za prijavu kandidata za članove 15 sektorskih vijeća (uključujući javne pozive za izmjenu sastava već osnovanih sektorskih vijeća), slijedom kojih su zaprimljene prijave ukupno 42 kandidata. Povjerenstvo za odabir članova sektorskih vijeća održalo je razgovore s ukupno 119 kandidata za 16 sektorskih vijeća, uključujući kandidate prijavljene na javne pozive objavljene u 2015. godini. Slijedom održanih razgovora s kandidatima, Povjerenstvo je predložilo imenovanje predsjednika i članova 13 sektorskih vijeća. Pravilnikom o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (Narodne novine, br. 62/2014.) propisana je uspostava ukupno 25 sektorskih vijeća, a 8 ih je osnovano u 2014. i 2015. godini.

Odluke o imenovanju već osnovanih sektorskih vijeća I. Poljoprivreda, prehrana i veterina te IX. Ekonomija i trgovina izmijenjene su slijedom izmjene članova predloženih od strane nadležnih ministarstava i Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Kako bi se omogućilo da u vrednovanju prijedloga standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja sudjeluju kvalificirani stručnjaci, koji posjeduju kvalifikacije odgovarajućeg profila i razine s obzirom na standarde koje vrednuju, što s obzirom na širinu pojedinih sektora nije uvijek izravno osigurano unutar sektorskih vijeća, u listopadu je Ministarstvo znanosti i obrazovanja objavilo **javni poziv za vanjske stručnjake** zainteresirane za sudjelovanje u radu radnih skupina sektorskih vijeća. Vanjski sektorski stručnjaci odabrani slijedom javnog poziva sudjelovat će u radu radnih skupina sektorskih vijeća, odnosno u vrednovanju prijedloga standarda za koje članovi sektorskih vijeća nemaju odgovarajući profil ili razinu kvalifikacije. Godišnji javni poziv bio je otvoren do kraja prosinca 2016., a novi godišnji javni poziv bit će ponovno objavljen u 2017. godini.

Rad sektorskih vijeća

Osnovana sektorska vijeća usvojila su Okvirni plan rada sektorskih vijeća za 2016. godinu koji je predložilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja na Drugom koordinacijskom sastanku predsjednika sektorskih vijeća održanom 1. travnja 2016. godine. U 2016. godini održano je ukupno 12 sjednica sektorskih vijeća, prema pregledu u tablici 1.

Sektorsko vijeće	Konstituirajuća sjednica	Druga sjednica	Treća sjednica	Četvrta sjednica	Peta sjednica	Šesta sjednica
I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	28.7.2015.	1.9.2015.	4.2.2016.			
II. Šumarstvo i drvena tehnologija	21.5.2015.	30.6.2015.	16.9.2015.	9.3.2016.		
VI. Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija	31.7.2015.	25.2.2016.	1.9.2016.			
VII. Elektrotehnika i računarstvo	22.5.2015.	15.2.2016.	13.4.2016.			
IX. Ekonomija i trgovina	8.12.2015.	8.9.2016.	15.12.2016.			
X. Turizam i ugostiteljstvo	20.5.2015.	12.6.2015.	25.3.2016.			
XI. Promet i logistika	10.12.2015.	17.2.2016.	30.3.2016.			
XXI. Odgoj, obrazovanje i sport	8.6.2015.	8.7.2015.	14.9.2015.	3.12.2015.	18.12.2015.	14.4.2016.

Tablica 1. Održane sjednice sektorskih vijeća.

U skladu s Okvirnim planom rada za 2016. godinu, sektorska vijeća na sjednicama održanim u 2016. godini nastavila su rad na preporukama za promjene i unapređenja u Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja, u okviru zadatka koji je svim osnovanim sektorskim vijećima na konstituirajućim sjednicama predstavilo Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava. Pri radu na zadatku nastavila su se voditi *Uputom sektorskim vijećima za promjene i unapređenja u NKZ-u* koju su u 2015. godini donijeli Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Ministarstvo znanosti i obrazovanja u svrhu osiguravanja koherentnosti pristupa svih sektorskih vijeća. Budući da su slijedom rada na zadatku detektirana dodatna pitanja transverznog karaktera (vezana uz zanimanja koja se pojavljuju u različitim sektorima), ona su raspravljena na Drugom koordinacijskom sastanku sektorskih vijeća, a kao rezultat Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava sastavili su *Dodatak Uputi* koji su učinili dostupnim svim sektorskim vijećima.

Za rad na preporukama za promjene i unapređenja u Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja Ministarstvo znanosti i obrazovanja predvidjelo je ukupno dvije službene sjednice po sektorskom vijeću. Osim službenih sjednica, Ministarstvo znanosti i obrazovanja predvidjelo je i omogućilo sektorskim vijećima da na zadatku rade virtualno. Sektorska vijeća II. Šumarstvo i drvena tehnologija, VI. Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija, XI. Promet i logistika i XXI. Odgoj, obrazovanje i sport održala su i dodatne, neformalne sastanke uživo ili virtualno kako bi se dodatno usuglasila oko prijedloga i dovršila rad na zadatku, o čemu su izvijestila Ministarstvo znanosti i obrazovanja.

U sklopu održanih sjednica i dodatnog zajedničkog rada, sektorska vijeća II. Šumarstvo i drvena tehnologija, VI. Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija, VII. Elektrotehnika i računarstvo, X. Turizam i ugostiteljstvo, XI. Promet i logistika i XXI. Odgoj, obrazovanje i sport do kraja 2016. godine obavila su sljedeće dijelove zadatka:

- predložila odgovarajuću podjelu sektora na podsektore ili potvrdila postojeći prijedlog podjele;
- identificirala primarna i sekundarna zanimanja za sektor;
- mapirala primarna zanimanja u podsektore;
- predložila promjene u postojećem popisu pojedinačnih zanimanja (izmjenu naziva, objedinjavanje/razdvajanje zanimanja, inaktivaciju ili dodavanje novih zanimanja).

Sektorska vijeća I. Poljoprivreda, prehrana i veterina i IX. Ekonomija i trgovina, koja do kraja 2016. godine nisu donijela konačne zaključke, nastavit će rad na zadatku i donijeti zaključke virtualno.

U sklopu zadatka sva su osnovana sektorska vijeća donijela prijedloge prioriternih zanimanja za izradu standarda zanimanja, o čemu je Ministarstvo znanosti i obrazovanja sastavilo Zapisnik te ga prosljedio Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava radi budućeg usmjeravanja financiranja iz fondova Europske unije.

Stručno usavršavanje članova sektorskih vijeća

Kako bi se članovima sektorskih vijeća omogućilo što uspješnije i kvalitetnije obavljanje zadaća propisanih člankom 12. Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava u 2016. godini u sklopu stručnog usavršavanja sektorskih vijeća organizirali su i proveli niz radionica. Naglasak je pritom stavljen na temeljnu zadaću sektorskih vijeća: vrednovanje prijedloga standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja prije njihovog ulaska u Registar Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

Stručno usavršavanje članova sektorskih vijeća uključilo je dva tipa radionica:

- **Radionice o postupcima i alatima HKO-a**, namijenjene svim sektorskim vijećima

U 2016. godini održano je ukupno 6 radionica, a radionicama su obuhvaćene sljedeće teme:

- **vrednovanje prijedloga standarda zanimanja i standarda kvalifikacija**, pri čemu su članovima sektorskih vijeća predstavljeni elementi vrednovanja standarda zanimanja i standarda kvalifikacija i omogućeno prakticiranje vrednovanja na konkretnim primjerima (u skladu s elementima vrednovanja)
- **vrednovanje skupova ishoda učenja**, pri čemu je članovima sektorskih vijeća predstavljen postupak vrednovanja skupova ishoda učenja i omogućeno prakticiranje vrednovanja na konkretnim primjerima
- **Informacijski sustav Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira**, pri čemu su članovi upoznati s ulogama Informacijskog sustava Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, računalnom infrastrukturom, procesima pripreme, predavanja i vrednovanja zahtjeva za upis u Registar Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, kao i programskim modulima, s naglaskom na programskom modulu *Sektorska vijeća* i njegovoj upotrebi pri vrednovanju zahtjeva za upis u Registar Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.

U tablici 2. nalazi se pregled sudjelovanja sektorskih vijeća na ponuđenim radionicama.

Sektorsko vijeće	Vrednovanje standarda zanimanja i standarda kvalifikacija	Vrednovanje skupova ishoda učenja	Informacijski sustav Registra HKO-a	Ukupno radionica
I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	15.3.2016.	4.7.2016. 29.11.2016.	14.12.2016.	4
I. Šumarstvo i drvna tehnologija	15.3.2016.	4.7.2016. 29.11.2016.	14.12.2016.	4
VI. Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija	16.3.2016.	29.11.2016.	14.12.2016.	3
VII. Elektrotehnika i računarstvo	15.3.2016.	4.7.2016. 29.11.2016.	14.12.2016.	4
IX. Ekonomija i trgovina	16.3.2016.	5.7.2016. 29.11.2016.	14.12.2016.	4
X. Turizam i ugostiteljstvo	16.3.2016.	5.7.2016.	14.12.2016.	3
XI. Promet i logistika	16.3.2016.	5.7.2016. 29.11.2016.	14.12.2016.	4
XXI. Odgoj, obrazovanje i sport	15.3./16.3.2016.	5.7.2016.	14.12.2016.	3

Tablica 2. Sudjelovanje sektorskih vijeća na ponuđenim radionicama.

- **Konzultativne radionice s predlagateljima standarda zanimanja i standarda kvalifikacija,** namijenjene sektorskim vijećima nadležnim s obzirom na prijedloge standarda

U 2016. godini održano je ukupno 11 konzultativnih radionica. Na konzultativnim radionicama predlagatelji standarda zanimanja i standarda kvalifikacija (projektni timovi HKO projekata u visokom obrazovanju i obrazovanju odraslih, sufinanciranih iz Europskoga socijalnog fonda u okviru Operativnog programa *Razvoj ljudskih potencijala 2007. – 2013.*, slijedom poziva na dostavu projektnih prijedloga *Unapređivanje kvalitete u visokom obrazovanju uz primjenu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira i Jačanje kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih – faza II*) dobili su priliku svoje prijedloge predstaviti nadležnom sektorskom vijeću i predstavnicima nadležnih ministarstava. Dok su predlagatelji od sektorskih vijeća i predstavnika nadležnih ministarstava dobili smjernice za unapređenje i doradu prijedloga standarda prije predavanja zahtjeva za njihov upis u Registar HKO-a, sektorska vijeća dobila su priliku da primijene naučeno na dotadašnjim radionicama i u praktičnom se smislu pripreme za vrednovanje.

Konzultativna radionica SV IX. i nositelja projekta ECONQUAL, 8. rujna 2016.

Konzultativna radionica SV I. i nositelja projekta iz sektora poljoprivrede, 23. studenoga 2016.

Budući da se konzultativne radionice održavaju na zahtjev predlagatelja, a standardi najavljeni za predlaganje ne pokrivaju sve sektore, u 2016. godini u njima nisu sudjelovala sva osnovana sektorska vijeća.

U tablici 3. nalazi se pregled sudjelovanja sektorskih vijeća na konzultativnim radionicama.

Sektorsko vijeće	Projekt			
I. Poljoprivreda, prehrana i veterina	19.10.2016. Razvoj stručnog studija održivog agroturizma kroz HKO	23.11.2016. Unaprjeđenje kvalitete i primjena HKO-a u preddiplomskim sveučilišnim studijima poljoprivrede		
predstavljeni SZ	inženjer održivog agroturizma	agroekonomist, tehnolog u animalnoj proizvodnji, tehnolog u gospodarenju energijom i otpadom iz poljoprivrede, tehnolog zaštite okoliša u održivoj poljoprivredi		
predstavljeni SK	stručni prvostupnik inženjer održivog agroturizma	sveučilišni prvostupnik inženjer bilinogojstva, sveučilišni prvostupnik inženjer hortikulture		
VI. Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija	14.10.2016. SEZ -Suradnjom u edukaciji do zapošljavanja			
predstavljeni SZ	zavarivač			
predstavljeni SK	zavarivač MAG postupkom, zavarivač REL postupkom, zavarivač TIG postupkom			
IX. Ekonomija i trgovina	22.7.2016. Usvajanje načela HKO-a u visokoobrazovnim institucijama u polju ekonomija - ECONQUAL	8.9.2016. Usvajanje načela HKO-a u visokoobrazovnim institucijama u polju ekonomija - ECONQUAL	9.9.2016. EDU VG PP PLUS	15.12.2016. Osnaživanje kompetencija za zapošljavanje u drogerijama
predstavljeni SZ	voditelj marketinga, ekonomski analitičar, financijski savjetnik, projektni menadžer		knjigovođa društvenog poduzeća, voditelj društvenog poduzeća	drogerist
predstavljeni SK		magistar ekonomije, magistar poslovne ekonomije za marketing, magistar poslovne ekonomije za menadžment, magistar poslovne ekonomije za financije	knjigovođa društvenog poduzeća, voditelj društvenog poduzeća	drogerist
X. Turizam i ugostiteljstvo	19.10.2016. Adria wellness turizam	19.10.2016. Program usavršavanja za poslove voditelja zdravstvenog turizma	19.10.2016. Razvoj stručnog studija održivog agroturizma kroz HKO	
predstavljeni SZ	wellness terapeut	voditelj u zdravstvenom turizmu	inženjer održivog agroturizma	
predstavljeni SK	wellness terapeut	voditelj u zdravstvenom turizmu	stručni prvostupnik inženjer održivog agroturizma	
XXI. Odgoj, obrazovanje i sport	24.11.2016. Standardi kvalifikacija i unaprjeđenje kvalitete studijskih programa odgajatelja i učitelja	24.11.2016. Izrada standarda zanimanja i standarda kvalifikacija stručnjaka za obrazovanje odraslih		

predstavljeni SZ	odgajatelj, odgajatelj stručni suradnik	andragog, nastavnik u obrazovanju odraslih		
predstavljeni SK	sveučilišni prvostupnik ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, magistar ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, magistar primarnog obrazovanja	andragog, nastavnik u obrazovanju odraslih		

Tablica 3. Pregled sudjelovanja sektorskih vijeća na konzultativnim radionicama.

Osim na navedenim radionicama, predstavnici sektorskih vijeća sudjelovali su i na dodatnim trima događanjima:

- Završnoj konferenciji projekta *Potpura radu HKO sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a* održanoj 19. travnja 2016. godine, na kojoj su po prvi puta dobili priliku uspostaviti dijalog s predlagateljima standarda zanimanja i standarda kvalifikacija (koji je kasnije nastavljen početkom provedbe konzultativnih radionica)
- Okruglom stolu Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala *Vještine budućnosti za razvoj hrvatskog gospodarstva*, održanom 21. travnja 2016., na kojem su dobili uvid u projekcije o budućim kretanjima na tržištu rada
- Konferenciji Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala *HKO kvalifikacije – za tržište, društvo ili pojedinca?*, održanoj 27. i 28. listopada 2016.

Koordinacija

Sektorskim vijećima je i u 2016. godini Ministarstvo znanosti i obrazovanja pružalo **stalnu administrativnu i operativnu podršku** radi osiguravanja stabilnosti i koherentnosti njihova rada. Mr. sc. Ana Tecilazić-Goršić nastavila je obavljati ulogu nacionalne koordinatorice sektorskih vijeća, koordinirajući proces odabira i imenovanja te aktivnosti sektorskih vijeća, a djelatnici Ministarstva znanosti i obrazovanja sudjelovali su na svim održanim sjednicama i edukativnim događanjima i u pripremi radnih i popratnih materijala vezanih uz iste, pružali stalnu podršku sektorskim vijećima i pratili njihov rad.

S ciljem koordinacije rada sektorskih vijeća Ministarstvo znanosti i obrazovanja je 1. travnja 2016. godine organiziralo **Drugi koordinacijski sastanak predsjednika sektorskih vijeća**, na kojem je usvojen **Okvirni plan rada sektorskih vijeća za 2016. godinu** predložen od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Budući da je jedna od aktivnosti predviđenih Okvirnim planom rada sektorskih vijeća za 2016. godinu izrada preporuke za promjene i unapređenja u Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja, na koordinacijskom je sastanku raspravljeno o otvorenim pitanjima transverzalne prirode (vezanim uz zanimanja prisutna u različitim sektorima), a na temelju zaključaka sa sastanka Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ministarstva rada i mirovinskoga sustava sastavili su **Dodatak** već prethodno izrađenoj *Uputi sektorskim vijećima za izradu preporuke za promjene i unapređenja u Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja*, s ciljem da se osigura ujednačen pristup u izradi i koherentnost preporuka za promjene i unapređenja u Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja na razini svih osnovanih sektorskih vijeća.

Kako bi se sektorskim vijećima objasnio i približio postupak vrednovanja prijedloga standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, nadležna ministarstva sastavila su popise elemenata vrednovanja: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava sastavilo je **Listu kriterija za vrednovanje standarda zanimanja**, a Ministarstvo znanosti i obrazovanja **Popis elemenata za vrednovanje standarda kvalifikacija**.

Radne verzije navedenih dokumenata sektorskim vijećima predstavljene su u okviru **radionica** na kojima im je omogućeno i praktično vrednovanje konkretnih primjera s ciljem što kvalitetnije pripreme za vrednovanje. Osim toga, u suradnji sa Sveučilišnom računskim centrom Sveučilišta u Zagrebu predstavljen im je i Informacijski sustav Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira s naglaskom na programskom modulu *Sektorska vijeća*, kojim će se članovi koristiti pri vrednovanju prijedloga standarda.

Također, Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava omogućili su sektorskim vijećima da u okviru **konzultativnih radionica** dobiju uvid u stvarne prijedloge standarda zanimanja i standarda kvalifikacija te, primjenjujući dotad naučeno, daju svoje prijedloge za njihovo unapređenje, i to uz moderiranje predstavnika ministarstava upućenih u metodologiju izrade i vrednovanja standarda.

Samoprocjena

Ministarstvo znanosti i obrazovanja u 2016. godini nastavilo je pružati punu podršku sektorskim vijećima u provedbi njihovih aktivnosti, fokusirajući se ponajprije na njihovo stručno usavršavanje u području vrednovanja standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja. U tom je cilju u suradnji s Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava organiziralo i provelo radionice o vrednovanju, a izrađeni su i popisi elemenata vrednovanja koji će sektorskim vijećima služiti kao upute za vrednovanje. Također, u suradnji sa Sveučilišnim računskim centrom Sveučilišta u Zagrebu Ministarstvo znanosti i obrazovanja organiziralo je radionicu o Informacijskom sustavu Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira kao glavnom alatu kojim će se služiti pri vrednovanju. Time je Ministarstvo znanosti i obrazovanja odgovorilo na izraženu potrebu članova sektorskih vijeća za dodatnim stručnim usavršavanjem.

Iako je održavanje konzultacija s predlagateljima standarda zanimanja i standarda kvalifikacija planirano još u 2015. godini, ono tada nije provedeno jer je ocijenjeno da sektorska vijeća nemaju dostatnu razinu razumijevanja svoje uloge u provedbi Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Slijedom provedenog stručnog usavršavanja, kojim se članovima sektorskih vijeća nastojala pružiti podloga za uspješno i kvalitetno vrednovanje standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja, Ministarstvo znanosti i obrazovanja je u suradnji s Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava sektorskim vijećima omogućilo i sudjelovanje u konzultativnim radionicama s predlagateljima standarda, s ciljem njihove dodatne pripreme za vrednovanje, a u svrhu osiguravanja kvalitete standarda koji će u konačnici biti upisani u Registar Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (s jedne strane usmjeravanjem predlagatelja, a s druge pripremom sektorskih vijeća).

Održavanje radionica u kojima su sudjelovali članovi sektorskih vijeća popraćeno je redovitom evaluacijom koju je provodilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja, a koja je pokazala visoku stopu zadovoljstva članova sektorskih vijeća provedenim radionicama. Pritom je prosječna ocjena koju su članovi sektorskih vijeća dodijelili provedenim radionicama bila 4,42 (na ljestvici od 1 do 5), a prosječan broj članova sektorskih vijeća koji su sudjelovali na radionicama između 5 i 6 (od ukupno 11 članova), što čini oko 50 posto članova po sektorskom vijeću.

Iz navedenog je vidljivo da je Ministarstvo znanosti i obrazovanja u suradnji s Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava u 2016. godini uložilo velik trud u pripremu sektorskih vijeća za vrednovanje standarda zanimanja, standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja, kao što je i predviđeno Okvirnim planom rada za 2016. godinu. Samo vrednovanje prijedloga standarda izrađenih u okviru projekata sufinanciranih iz Instrumenta pretprijetne pomoći i Europskoga socijalnog fonda nije provedena u skladu s Okvirnim planom rada za 2016. godinu planom jer su ministarstva procijenila da je prethodno potrebno detaljno educirati članove sektorskih vijeća i upoznati ih s postupkom vrednovanja i jer su

predlagatelji standarda pokazali visok interes za neformalne konzultacije sa sektorskim vijećima prije službenog predavanja zahtjeva za upis standarda u Registar Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira i službenog vrednovanja.

Vezano uz prijedloge za unapređenja u Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja, Ministarstvo znanosti i obrazovanja vodilo je računa o osiguravanju koherentnosti pristupa zadatku na razini svih osnovanih sektorskih vijeća. U tom cilju na Drugom koordinacijskom sastanku predsjednika ukazalo je na otvorena pitanja transverznog karaktera te, u suradnji s Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava, na temelju zaključaka sastavilo i članovima dostavilo *Dodatak Uputi sektorskim vijećima za izradu preporuke za promjene i unapređenja u Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja*.

Rezultate svog rada predstavila su i ocijenila sektorska vijeća u pojedinačnim izvješćima o izvršenju plana rada za 2016. godinu, pri čemu su istaknuli zadovoljstvo potporom Ministarstva znanosti i obrazovanja, a uglavnom i međusobnom suradnjom te naglasili potrebu za češćim sastajanjem.

Pregled troškova

Rad i stručno usavršavanje sektorskih vijeća u 2016. godini omogućilo je Ministarstvo znanosti i obrazovanja, a troškovi su pokriveni iz dvaju izvora:

- projekta *Potpora radu HKO Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a* (sufinanciranoga iz Europskoga socijalnog fonda u okviru Operativnog programa *Razvoj ljudskih potencijala 2007. – 2013.*) u razdoblju od siječnja do travnja 2016. godine (pregled u tablici 4.)

Rad sektorskih vijeća	Naknade za rad članova	275.252,41 kn
	Putni troškovi i smještaj članova	5.899,76 kn
	Najam prostora i ugostiteljske usluge	1285,00 kn
Edukacija sektorskih vijeća	Putni troškovi i smještaj članova	19.274,60 kn
	Najam prostora i ugostiteljske usluge	16.090,00 kn

Tablica 4. Pregled troškova nastalih u okviru projekta
Potpora radu HKO Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a.

- projekta *Uspostava i upravljanje Registrom HKO-a kao podrška radu Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a* (sufinanciranoga iz Europskoga socijalnog fonda u okviru Operativnog programa *Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020.*) u razdoblju od srpnja do prosinca 2016. godine (pregled u tablici 5.)

Rad sektorskih vijeća	Naknade za rad članova	74.824,71 kn
	Putni troškovi i smještaj članova	4.353,00 kn
	Najam prostora i ugostiteljske usluge	442,50 kn
Edukacija sektorskih vijeća	Honorari i putni troškovi predavača	10.626,75 kn
	Putni troškovi i smještaj članova	8.847,00 kn
	Najam prostora i ugostiteljske usluge	13.309,67 kn

Tablica 5. Pregled troškova nastalih u okviru projekta
Uspostava i upravljanje Registrom HKO-a kao podrška radu Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a.

Cjelovito Izvješće o koordinaciji i radu sektorskih vijeća s priložima dostupno je na poveznici <http://www.kvalifikacije.hr/sektorska-vijeca>.

VII.2. Praćenje provedbe projekata kojima se uz primjenu HKO-a unapređuje kvaliteta i relevantnost obrazovanja

Nacionalno vijeće na različite načine prati provedbu projekata kojima se korištenjem sredstava iz EU fondova i primjenom instrumenata Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira unapređuje kvaliteta i relevantnost obrazovanja:

- praćenjem i objavljivanjem informacija o njihovim aktivnostima u newsletteru HKO: obavijesti (rubrika **Pioniri HKO-a**),
- sudjelovanjem članova NVRLJP-a u konzultativnim radionicama za nositelje projekata i članove sektorskih vijeća,
- pozivanjem provoditelja projekata na okrugli stol i godišnje konferencije NVRLJP-a na kojima predstavljaju svoje projekte, iznose iskustva i upozoravaju na poteškoće na koje nailaze tijekom provedbe projekata. Na ovogodišnjoj konferenciji nositelji projekata predložili su mjere za unapređivanje provedbe budućih HKO-projekata, što je rezultiralo donošenjem Preporuka NVRLJP-a za uspješniju provedbu projekata primjenom Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira koje su upućene nadležnim tijelima i ustanovama (vidi poglavlje IV. Akti NVRLJP-a i prilog 7.)

VIII. SURADNJA NVRLJP-a S DRUGIM TIJELIMA, POVJERENSTVIMA I RADNIM SKUPINAMA

Kao središnje strateško tijelo za razvoj HKO-a, čiji su članovi ujedno i predstavnici različitih ministarstava, agencija, područne (regionalne) samouprave, sindikata, poslodavaca, organizacija civilnog društva, strukovnih udruga i visokih učilišta, Nacionalno vijeće je platforma za razmjenu informacija među svim zainteresiranim dionicima, za obavljanje trajnoga konzultativnog procesa i donošenje odluka temeljenih na analizama i podacima.

Istodobno, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala surađuje i s drugim tijelima, povjerenstvima i radnim skupinama koji su nadležni za određene aspekte razvoja ljudskih potencijala kao što su Nacionalno vijeće za odgoj i obrazovanje, Forum za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere, Povjerenstvo za izradu Nacrta prijedloga Zakona o obrazovanju odraslih i dr.

Suradnja obuhvaća međusobno informiranje i sudjelovanje predstavnika drugih tijela, povjerenstava i radnih skupina na sastancima NVRLJP-a, kao i sudjelovanje predstavnika NVRLJP-a na sastancima navedenih i drugih tijela, povjerenstava i radnih skupina.

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala na prijedlog članova ili na zahtjev drugih tijela izrađuje mišljenja o dokumentima koji su povezani s područjem njegove nadležnosti, a koje izrađuju druga tijela i institucije. U izradi mišljenja, ovisno o prirodi dokumenta, sudjeluje jedan ili više TRS-ova NVRLJP-a.

VIII.1. Suradnja s Nacionalnim vijećem za odgoj i obrazovanje

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala surađuje s Nacionalnim vijećem za odgoj i obrazovanje čime se osigurava razmjena informacija, usklađenost u planiranju obrazovnih politika i sinergijski učinak u radu nacionalnih tijela. Na 16. sjednici NVRLJP-a 14. rujna 2016. prof. dr. sc. Jasna Krstović, predsjednica NVOO-a i prof. dr. sc. Vlatka Domović, članica NVOO-a i predsjednica Ekspertnog tima za izradu Okvira nacionalnoga standarda kvalifikacije za učitelje u osnovnim i srednjim školama, predstavile

su koncept *Okvira nacionalnoga standarda kvalifikacije za učitelje u osnovnim i srednjim školama*. Članice Ekspertnog tima bile su i dvije članice NVRLJP-a: prof. dr. sc. Blaženka Divjak i mr. sc. Ana Tecilazić Goršić.

VIII. 2. Suradnja s predstavnicima korisničke države twinning projekta *Daljnje unapređenje sustava za razvoj i provedbu Nacionalnoga kvalifikacijskog okvira (NKO-a)*

U okviru provedbe twinning projekta *Daljnje unapređenje sustava za razvoj i provedbu Nacionalnoga kvalifikacijskog okvira (NKO)* u kojemu sudjeluju hrvatsko Ministarstvo znanosti i obrazovanja, škotska Agencija za kvalifikacije i makedonsko Ministarstvo obrazovanja i znanosti kao korisnička institucija, pet članova makedonskoga izaslanstva sudjelovalo je na sjednici NVRLJP-a 19. svibnja 2016., a istoga je dana održan i sastanak predsjednice NVRLJP-a prof. dr. sc. Ružice Beljo Lučić s članovima izaslanstva. Predsjednica je objasnila ulogu NVRLJP-a u razvoju HKO-a, prezentirala dosadašnje aktivnosti Nacionalnog vijeća, a potom odgovarala na pitanja članova makedonskoga izaslanstva koji su pokazali veliki interes za način rada i iskustva hrvatskoga strateškog tijela za razvoj ljudskih potencijala.

Makedonsko izaslanstvo na sjednici NVRLJP-a 19. svibnja 2016.

VIII. 3. Suradnja s Forumom za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere

Budući da je cjeloživotno profesionalno usmjeravanje i upravljanje karijerom (CPU) važan segment razvoja ljudskih potencijala koji se temelji na suradnji svih dionika iz obrazovnog sustava, sustava zapošljavanja i socijalnog uključivanja, Forum za CPU kvalitetnim prijedlozima pridonosi donošenju preporuka NVRLJP-a o procesu planiranja i razvoja ljudskih potencijala, unapređenju pravnog i institucionalnog okvira za pružanje usluga profesionalnog usmjeravanja i upravljanja karijerom, utvrđivanju standarda kvalitete CPU-a i daljnjem razvoju sustava koji će biti dostupan svim građanima. Kontinuiranim dijalogom i međusobnim informiranjem članova Foruma i NVRLJPA-a osigurava se učinkovita koordinacija dionika i suradnja u izradi mjera za usklađivanje politika zapošljavanja, obrazovanja i cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja.

VIII.4. Suradnja s tijelima državne uprave i javnim ustanovama

Nacionalno vijeće intenzivno surađuje s **Ministarstvom znanosti i obrazovanja** (Odjel za Hrvatski kvalifikacijski okvir) koje, sukladno Zakonu o HKO-u, pruža administrativnu, stručnu i financijsku podršku radu NVRLJP-a, a u prostorima Ministarstva održavaju se i sjednice NVRLJP-a te sastanci tematskih radnih skupina. Godišnja konferencija i okrugli stol organizirani su u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja koje je pružilo organizacijsku i financijsku podršku koristeći sredstva iz Europskog socijalnog fonda i Darovnice Europske komisije za podršku nacionalnim kontaktnim točkama za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira (Darovnica EQF NCP-a).

Uspostavljena je suradnja i s Upravom za odgoj i obrazovanje MZO-a koja je izradila i predstavila *Nacrt Programa razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja*. Nakon rasprave i usuglašavanja, Nacionalno vijeće je u ožujku 2016. donijelo *Mišljenje o Nacrtu programa razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (2015. - 2020.)* (vidi poglavlje IV. Akti NVRLJP-a).

Nacionalna koordinatorica sektorskih vijeća mr. sc. Ana Tecilazić Goršić u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja i **Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava** koordinira osnivanje i rad sektorskih vijeća i organizira edukativne i konzultativne radionice za članove sektorskih vijeća.

NVRLJP surađuje i s predstavnicima **Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije**, (pomoćnik ministra g. Tomislav Jurendić sudjelovao u okruglom stolu „Vještine budućnosti za razvoj hrvatskoga gospodarstva“ 21. travnja 2016.) te **Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta** (na 14. sjednici NVRLJP-a održanoj 19. svibnja 2016. g. Goran Basarac predstavio je Strategiju pametne specijalizacije Republike Hrvatske).

Nacionalno vijeće surađuje s **Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja** čiji je predstavnik prof. dr. sc. Petar Bezinović na 18. sjednici NVRLJP-a 8. prosinca 2016. predstavio projekt *Vanjsko vrednovanje odgojno-obrazovnih ustanova kao mehanizam osiguravanja kvalitete obrazovanja u RH* i pozvao članove Nacionalnog vijeća da se uključe u rad fokus grupe koja će biti osnovana u sklopu projekta.

Izlaganje prof. dr. sc. Petra Bezinovića o projektu *Vanjsko vrednovanje odgojno-obrazovnih ustanova kao mehanizam osiguravanja kvalitete obrazovanja u RH*, 8. prosinca 2016.

Imajući u vidu ulogu **Agencije za znanost i visoko obrazovanje** u postupku vrednovanja usklađenosti studijskih programa sa standardima kvalifikacija, predstavnice Nacionalnog vijeća prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić i prof. dr. sc. Blaženka Divjak održale su s predstavnicima Agencije radionicu na kojoj predstavile *Smjernice za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s HKO-om*, kao jedan od temeljnih dokumenata za postupak vrednovanja usklađenosti studijskih programa sa standardima kvalifikacija. Suradnja će se nastaviti donošenjem programa i provođenjem radionica namijenjenih agencijama za osiguravanje kvalitete i odborima za osiguravanje kvalitete na sveučilištima, a dogovoreno je i izlaganje predstavnica AZVO-a o Prijedlogu Standarda za ocjenu kvalitete visokih učilišta u postupku reakreditacije na 19. sjednici NVRLJP-a.

VIII. 5. Predstavnici NVRLJP-a u drugim tijelima, povjerenstvima i radnim skupinama

Prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić članica je Povjerenstva za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru.

Prof. dr. sc. Blaženka Divjak članica je Ekspertnoga tima za provedbu mjera izvedenih iz 4. cilja Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije Nacionalnog vijeća za odgoj i obrazovanje.

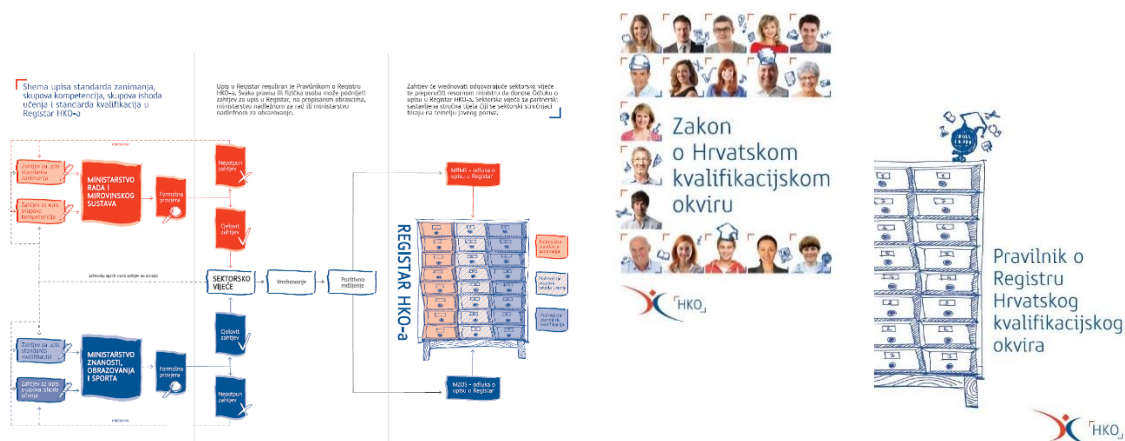
Mr. sc. Ana Tecilazić-Goršić, nacionalna koordinatorica sektorskih vijeća, članica je Foruma za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere i članica Povjerenstva za izradu Nacrta prijedloga Zakona o obrazovanju odraslih.

G. Berislav Božanović član je Povjerenstva za izradu Nacrta prijedloga Zakona o obrazovanju odraslih.

IX. VIDLJIVOST NACIONALNOG VIJEĆA ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA

U skladu s Komunikacijskom strategijom, NVRLJP se provedbom različitih **aktivnosti** (informiranje putem mrežne stranice, newslettera, konferencija, okruglih stolova) obraća različitim **ciljnim skupinama** (tijela državne uprave, agencije, poslodavci, komore, udruženja, obrazovne institucije, sindikati, nevladine udruge, sektorska vijeća, nacionalna vijeća, Posebno stručno povjerenstvo za provedbu Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije, međunarodna udruženja, učenici, studenti, roditelji, nastavnici) s ciljem prenošenja ključnih **poruka** o razvoju ljudskih potencijala primjenom HKO-a, uspostavi partnerskih odnosa, koordinaciji rada, razmjeni iskustava i primjera dobre prakse te vidljivosti i ocjeni rada NVRLJP-a.

Vidljivost Nacionalnog vijeća ostvaruje se i dijeljenjem publikacija (Zakon o HKO-u, Pravilnik o Registru HKO-a, letak Standardi u Registru HKO-a) i ustupanjem promotivnih materijala o HKO-u sudionicima različitih sastanaka, konferencija, radionica i zainteresiranoj javnosti. Promotivne materijale izrađuje Odjel za hrvatski kvalifikacijski okvir MZO-a iz sredstava ESF-a i Darovnice EQF NCP-a.

Informacije o NVRLJP-u, sjednicama, dokumentima i događanjima dostupne su na mrežnoj stranici www.kvalifikacije.hr koju održava i ažurira Odjel za Hrvatski kvalifikacijski okvir.

U newsletteru *HKO: obavijesti* ustanovljena je stalna rubrika **Kreativni ljudski potencijali** u kojoj se redovito izvještava o svim aktivnostima NVRLJP-a.

Okrugli stol *Vještine budućnosti za razvoj hrvatskoga gospodarstva* medijski je bio značajno popraćen, objavljeni su članci ili prilozi u Jutarnjem listu (22. travnja 2016.), Večernjem listu (22. travnja), Nacionalu (25. travnja), Slobodnoj Dalmaciji (22. travnja), na RTL televiziji i portalu (21. travnja 2016.) i televiziji i portalu NOVA TV (21. travnja).

O konferenciji „HKO kvalifikacije: za tržište, društvo ili pojedinca?“ izvijestili su HINA (27. listopada), Školske novine (1. studenoga) i internetski portali (27. i 28. listopada).

Vidljivost NVRLJP-a ostvaruje se i sudjelovanjem predsjednice i članova NVRLJP-a na različitim stručnim skupovima, konferencijama, okruglim stolovima i dr. događanjima.

X. FINANCIJSKO IZVJEŠĆE

Rad Nacionalnog vijeća financiran je sredstvima iz nacionalnih i EU izvora prema priloženim podacima.

I. Državni proračun

NVRLJP proračunski je korisnik Ministarstva znanosti i obrazovanja, u proračunu za 2016. predviđena je Aktivnost 767028 *Nacionalno Vijeće za razvoj ljudskih potencijala* s koje su isplaćene naknade za rad članovima NVRLJP-a (Konto 3291), naknade putnih troškova (K3241), nagrade mladim istraživačima koji su sudjelovali na godišnjoj konferenciji NVRLJP-a (K3237) te ugostiteljske usluge za 15. sjednicu NVRLJP-a (K3293).

r.br.	stavka	iznos u kunama
1.	Naknade za rad članovima NVRLJP-a	68.794,03
2.	Naknade putnih troškova članova NVRLJP-a	8.963,42
3.	Nagrade mladim istraživačima na konferenciji	2.380,50
4.	Ugostiteljske usluge	99,99
ukupno (1+4)		80.237,94

Napomena: financijsko izvješće izrađeno je na temelju dobivenih podataka iz Sektora za financije Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Osim proračunskih izvora, aktivnosti NVRLJP-a u 2016. g financirane su i iz EU izvora; održavanje sjednica, sastanaka tematskih radnih skupina, organizacijskih odbora konferencije i godišnja konferencija NVRLJP-a financirani su dijelom iz projekata „*Potpora radu HKO Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a*“ i „*Uspostava i upravljanje Registrom HKO-a kao podrška radu Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a*“ koje sufinancira Europski socijalni fond te dijelom iz Darovnice EQF NCP-a za 2016. g.

II. Projekt „Potpora radu HKO Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a“

S aktivnosti K 578044, K 3293 plaćene su ugostiteljske usluge za sjednice NVRLJP-a, a s K 3237 izrada studije *Projekcije o budućim kretanjima na tržištu rada*.

r.br.	stavka	iznos u kunama
1.	Ugostiteljske usluge za sjednice i sastanak NVRLJP-a i voditelja TRS-ova	1.292,00
2.	Izrada studije	162.250,00
ukupno (1+2)		163.542,00

III. Projekt „Uspostava i upravljanje Registrom HKO-a kao podrška radu Sektorskih vijeća i ostalih dionika u procesu provedbe HKO-a“

S aktivnosti K 818050, K 3293 plaćene su ugostiteljske usluge za sjednice NVRLJP-a i ugostiteljske usluge za godišnju konferenciju NVRLJP-a „*HKO kvalifikacije: za tržište, društvo ili pojedinca?*“ koja je održana 27. i 28. listopada 2016.

r.br.	stavka	iznos u kunama
1.	Ugostiteljske usluge za sjednice NVRLJP-a	1.153,00
2.	Ugostiteljske usluge za godišnju konferenciju	47.460,00
ukupno (1+2)		48.613,00

IV. Darovnica EQF NCP-a

Iz sredstava Darovnice za nacionalne kontaktne točke za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira plaćeni su troškovi za organizaciju Okrugloga stola „Vještine budućnosti za razvoj hrvatskoga gospodarstva“ (A 818034, K 3293) koji je održan 21. travnja 2016. i troškovi za organizaciju godišnje konferencije NVRLJP-a (K 3293, 3239, 3241, 3237, 3221).

r.br.	stavka	iznos u kunama
1.	Okrugli stol NVRLJP-a <ul style="list-style-type: none"> • ugostiteljske usluge 	980,00
2.	Godišnja konferencija NVRLJP-a: <ul style="list-style-type: none"> • promotivni materijali, print i kopiranje, fotografiranje • ugostiteljske usluge • naknade putnih troškova sudionika konferencije 	8.214,68 2.260,00 5.527,16
Ukupno (1+2)		16.981,84

XI. POPIS KRATICA

ASOO	Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih
ASOO DEFCO	Organizacijska jedinica za upravljanje strukturnim instrumentima u ASOO
AZOO	Agencija za odgoj i obrazovanje
AZVO	Agencija za znanost i visoko obrazovanje
ECTS	Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova u visokom obrazovanju
ECVET	Europski sustav bodova u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju
EQAVET	Europski referentni okvir za osiguravanje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju
EQF NCP	Nacionalna kontaktna točka za provedbu Europskoga kvalifikacijskog okvira
EU	Europska unija
HKO	Hrvatski kvalifikacijski okvir
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HOK	Hrvatska obrtnička komora
HUP	Hrvatska udruga poslodavaca
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
MZOS	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
MZO	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
MRMS	Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava
MRRFEU	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
NKD	Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NCVVO	Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja
NVOO	Nacionalno vijeće za odgoj i obrazovanje
NVRLJP	Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala
NVZVO	Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj
NN	Narodne novine
SK	standard kvalifikacije
SZ	standard zanimanja
SV	sektorsko vijeće
TRS	tematska radna skupina
USRH	Ustavni sud Republike Hrvatske

XI. PRILOZI

Prilog 1.

Sastav Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala (NVRLJP-a)

1. prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, predsjednica NVRLJP-a, predstavnica ministarstva nadležnog za znanost i obrazovanje
2. mr. sc. Sanja Crnković Pozaić, predstavnica ministarstva nadležnog za rad
3. Danijela Žagar, predstavnica ministarstva nadležnog za poduzetništvo i obrt
4. Darinka Vedrina, predstavnica ministarstva nadležnog za gospodarstvo
5. Jadranka Šegota¹, predstavnica ministarstva nadležnog za regionalni razvoj
6. Sanja Bošnjak, predstavnica područne (regionalne) samouprave
7. Edita Stilin², predstavnica područne (regionalne) samouprave
8. Anica Milićević-Pezelj, predstavnica reprezentativnih udruga sindikata
9. Radomir Delić, predstavnik reprezentativnih udruga sindikata
10. Željko Stipić, predstavnik reprezentativnih udruga sindikata
11. Mirjana Šlat, predstavnica reprezentativnih udruga poslodavaca
12. Hrvoje Josip Balen, predstavnik reprezentativnih udruga poslodavaca
13. Nataša Novaković³, predstavnica reprezentativnih udruga poslodavaca
14. mr. sc. Ninoslav Šćukanec, predstavnik organizacija civilnoga društva
15. Želimir Kramarić⁴, predstavnik Hrvatske gospodarske komore
16. mr. sc. Mirela Lekić, predstavnica Hrvatske obrtničke komore
17. mr. sc. Ana Tecilazić-Goršić, nacionalna koordinatorica sektorskih vijeća

¹ imenovanje u tijeku

² imenovanje u tijeku

³ imenovanje u tijeku

⁴ imenovanje u tijeku

18. prof. dr. sc. Blaženka Divjak, predstavnica visokih učilišta, na prijedlog Rektorskog zbora
19. prof. dr. sc. Duško Pavletić, predstavnik visokih učilišta, na prijedlog Rektorskog zbora
20. dr. sc. Robert Kopal, predstavnik visokih učilišta, na prijedlog Vijeća veleučilišta i visokih škola
21. Berislav Božanović, predstavnik ustanove koja se bavi obrazovanjem odraslih
22. Žarko Bošnjak, predstavnik agencije nadležne za odgoj i obrazovanje
23. Ivan Šutalo, predstavnik agencije nadležne za strukovno obrazovanje
24. mr. sc. Emita Blagdan, predstavnica agencije nadležne za znanost i visoko obrazovanje
25. Mirjana Zečirević, predstavnica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Prilog 2.

Sjednice NVRLJP-a i nazočnost članova

Redni broj sjednice	Datum održavanja	Broj nazočnih članova
13	10. ožujka	16
sastanak	13. travnja	8
14	19. svibnja	16
15	30. lipnja	13
16	14. rujna	13
17	20. listopada	15
18	8. prosinca	13

Prilog 3.

Sastanci tematskih radnih skupina, Organizacijskog odbora konferencije i povjerenstava

Naziv TRS-a, odbora, povjerenstva	Broj članova	Datum održavanja sastanka	Broj nazočnih članova	Ukupan broj sudionika
2. Analize	10	29. kolovoza	4	2
5. Praćenje vrednovanje i preporuke	9	29. kolovoza	2	4
6. Praćenje i unaprjeđenje primjene HKO-a	8	8. studenoga	5	7
Voditelji TRS-ova	6	10. veljače	6	8
		24. veljače	5	7
Organizacijski odbor konferencije	8	27. lipnja	3	4
		23. kolovoza	6	8
		13. listopada	7	8
Povjerenstvo za odabir istraživačkih radova	4	13. listopada	3	5
Povjerenstvo za odabir HKO projekata	5	12. listopada	4	6

Prilog 4.**NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA**

OZNAKA: NVRLJP-00005-16-0005
Zagreb, 29. ožujka 2016.

Na temelju članka 10. Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/2013.) i članka 20. stavka 1. Poslovnika o radu te rasprave provedene na trinaestoj sjednici održanoj 10. ožujka 2016., Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala donosi

**Mišljenje o Nacrtu programa razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja
(2015. - 2020.)**

Članovi **Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala (NVRLJP-a)** analizirali su izrađeni Nacrt programa razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te je stajalište NVRLJP-a da je izrađeni Nacrt programa obuhvatio najvažnije prioritetne reforme u sustavu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja kako bi se ojačao utjecaj tog dijela formalnog obrazovanja na gospodarski oporavak zemlje.

NVRLJP smatra da je 2015. - 2020. prekratko razdoblje za planiranje razvoja strukovnog obrazovanja – treba planirati razdoblje od barem 15 godina zbog inercije samog sustava i vremena potrebnog za reformu. Finska je pokrenula reformu za koju im je trebalo 17 godina i koja još nije gotova, a to znači da im je vremenski horizont bio najmanje 25 godina.

NVRLJP posebno želi naglasiti da je Program razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u cjelini **potrebno povezati s konceptom HKO-a**, a posebno u smislu osnovnih ciljeva HKO-a, kao što su osiguravanje uvjeta za kvalitetno obrazovanje i učenje u skladu s potrebama gospodarskoga razvoja, socijalna uključenost i ravnomjerni razvoj te jačanje konkurentske prednosti hrvatskoga gospodarstva. Navedeno se posebice odnosi na prioritet 1. Poboljšanje relevantnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u odnosu na tržište rada.

S obzirom na to da je riječ o programu razvoja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, NVRLJP smatra da je potrebno konkretnije obraditi temu **učenja na radnom mjestu** i moguće modalitete učenja na radnome mjestu te u konačnici zauzeti stajalište prema tom obliku nastave i učenja, koji je konkretan i nedvosmislen, za razliku od trenutnog koji je zapravo prigodničarski i površan. Ne treba posebno isticati važnost i benefite tog modaliteta nastave i učenja koji je prepoznat u modernim i gospodarski razvijenim zemljama EU-a, ali i općenito na razini EU-a (npr. Europska alijansa za naukovanje). U prilog tomu govori i objavljeni Nacrt nacionalnog kurikuluma za strukovno obrazovanje.

Vezano uz korištenu terminologiju NVRLJP smatra da gdje god se spominje „odgovaranje na potrebe poslodavaca“, treba staviti „odgovaranje na potrebe tržišta rada“ – naime, pojam tržište rada je širi od pojma poslodavca i zato je primjereniji. Društvena odgovornost je odgovarati na potrebe tržišta rada, a ako ima specifičnosti, to je odgovornost poslodavca, odnosno poslodavca u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje. Također, gdje god je riječ o „uključivanju poslodavaca/ poslodavca“ treba staviti „uključivanje socijalnih partnera“ jer svi dokumenti EU-a podrazumijevaju uključivanje socijalnih partnera (udruga poslodavaca i sindikata). To podrazumijeva i obvezu razvoja kapaciteta udruga poslodavaca i radnika (sindikata) za sudjelovanje u procesu razvoja sustava obrazovanja.

U uvodu Programa navedeno je da će se strukovno obrazovanje i osposobljavanje planirati i provoditi vođeno načelom osiguravanja kvalitete, kojom će se povećati transparentnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, ojačati povjerenje u sustav i cjeloživotno učenje. Naše je stajalište da prvi cilj osiguravanja kvalitete nije povećanje transparentnosti, već povećanje konkurentnosti i relevantnosti strukovnog obrazovanja. Kada se govori o načelu inkluzivnosti, kojom će se jačati važna uloga strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u smanjivanju rizika socijalne isključenosti svih skupina, smatramo da umjesto „svih skupina“ treba stajati „ranjivih i podzastupljenih skupina“.

U odlomku koji počinje „Republika Hrvatska razvijat će ...“ rečenicu koja završava „... a posebice poslodavcima“ treba preoblikovati tako da glasi „a posebice socijalnim partnerima“.

Uvod bi trebalo završiti rečenicom: „Izrazi koji se koriste u Programu, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.“

Analiza stanja u sustavu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja nije potpuno obuhvatila postojeće stanje i ne upućuje na glavne probleme u strukovnom obrazovanju. U Hrvatskoj ima 299 ustanova za strukovno obrazovanje – trebalo bi konstatirati je li to puno, dovoljno ili nedostatan te argumentirati iskazano stajalište. Treba li nešto promijeniti vezano uz broj ustanova za strukovno obrazovanje? Navodi se da 78,08 % učenika 4-godišnjih strukovnih škola uspješno prođe maturu i da se 60,7 % uspješno upiše na visoka učilišta. Je li to zadovoljavajuće, puno ili malo? Nedostaju podaci o uspješnosti studenata iz strukovnih škola na upisanome studiju i o postotku studenata koji su stekli daljnje kvalifikacije. Tek će taj podatak pokazati uspješnost učenika strukovnog obrazovanja u daljnjem obrazovanju. Naime, postoje indicije da je njihova prolaznost u daljnjem obrazovanju značajno slabija od učenika koji završavaju gimnaziju. Također, netočno se navodi da ne postoje analize koje daju podatke o povezanosti obrazovanja i potreba tržišta rada. Sada je moguće pratiti indikatore uspješnosti zapošljavanja preko HKO portala, preko analiza Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje i profila sektora. To je nužno uzeti u obzir za procjenu stanja u strukovnom obrazovanju.

Analiza stanja u strukovnom obrazovanju je redundantna i ni približno ne prikazuje stvarno stanje u sustavu, poglavito s osnove uzroka i posljedica. Npr. ocjena stanja vezano uz upise u obrtnička zanimanja prikazuje se tek jednim podatkom, apsolutnim brojem učenika upisanih u obrtnička zanimanja u dvije izdvojene školske godine te nominalnim smanjenjem u 15 godina, apsolutno ne uvažavajući promjene u demografskim pokazateljima (raspoloživu populaciju) ali i socijalno-gospodarski kontekst zemlje u razdoblju od 15 godina.

Isto tako, u dijelu teksta gdje se govori o programima obrazovanja, osim što je ispuštena informacija o donošenju dvaju novih programa u 2011. g. kad je riječ o programima obrazovanja za obrtnička zanimanja, zaključna rečenica koja se nastavlja na informacije o obrtničkim programima odaje dojam kako su samo ti programi zastarjeli i neadekvatni, a što uistinu ne odgovara stvarnom stanju stvari.

U analizi stanja nedostaje i podatak o postotku završavanja strukovnog obrazovanja, a to je važno zbog povlačenja sredstava iz fondova jer je smanjenje odustajanja (dropouta) jedan od ciljeva EU 2020.

U analizi se navodi: „Učenje temeljeno na radu prisutno je u svim oblicima u strukovnim programima/kurikulumima.“ Je li to točna informacija? Navedena tvrdnja ne daje nam informaciju o provedbi učenja temeljenog na radu u strukovnom obrazovanju. Smatramo da u analizu stanja trebaju biti uvrštene informacije o tome što se podrazumijeva pod tim nazivom, koji oblici učenja temeljenog na radu postoje i primjenjuju se u Hrvatskoj, u kojoj mjeri i kako se provode, koji su problemi u provedbi i kakvi su rezultati u odnosu na tržište rada. Program bi, kao strateški dokument, trebao osigurati prostor za uvođenje i razvoj oblika učenja temeljenog na radu koji se ostvaruje kod poslodavaca u realnome radnom okruženju.

U analizi strateškog i zakonodavnog okvira sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja navedene su provedene aktivnosti u procesu modernizacije i reforme strukovnog obrazovanja na temelju *Strategije razvoja strukovnog obrazovanja 2008. - 2013.* u Republici Hrvatskoj te se stječe dojam da je već sve potrebno u sustavu strukovnog obrazovanja napravljeno. Potrebno je kritički se osvrnuti na provedeno, što se pokušalo, a nije uspjelo napraviti i dati smjernice za daljnje reforme.

U istom odjeljku dan je samo **kratak standardni opis Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru** (iz kojeg nije jasno kako je on povezan s programom razvoja strukovnog obrazovanja), a tu bi trebalo jasnije napisati kakav utjecaj ima taj Zakon na sustav strukovnog obrazovanja i koje su moguće prednosti njegove primjene.

Prioritet 1. Poboljšanje relevantnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u odnosu na tržište rada

U uvodnom tekstu se navodi: „...Stoga je važno jačati veze strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i svijeta rada te daljnje usklađivanje nacionalnih instrumenata (Hrvatski kvalifikacijski okvir) s EU politikama i instrumentima (Kopenhaški proces, Europski kvalifikacijski okvir, ECVET, EQAVET).“ Iz teksta proizlazi da Hrvatski kvalifikacijski okvir nije u potpunosti usklađen s EU politikama i instrumentima pa bi trebalo preciznije navesti o kojim je neusklađenostima riječ.

U pasusu: „S ciljem razvoja strukovnih kvalifikacija, koje će biti konkurentne na tržištu rada i osigurati dobar temelj za daljnje obrazovanje, do danas su provedene brojne aktivnosti: razvijeno je 29 novih ishodovno orijentiranih strukovnih kurikuluma, uvedeni novi alati (profili sektora) i dokumenti (standardi zanimanja i kvalifikacija),...“ trebalo bi jasnije pisati **da su novi kurikulumi razvijeni na temelju standarda zanimanja i standarda kvalifikacija sukladno metodologiji HKO-a**, prije nego što je Zakon o HKO-u stupio na snagu. Trebalo bi konstatirati je li ta metodologija izrade standarda zanimanja i standarda kvalifikacija usklađena s donesenim zakonskim propisima i jesu li izrađeni standardi dobar temelj za kvalitetne kurikulume te uključuju li novi kurikulumi komponentu učenja temeljenog na radu i u kojem opsegu.

U pasusu u kojem se govori da je većina postojećih nastavnih planova i programa nerelevantna i zastarjela, orijentirana na sadržaje te na nastavnike i poučavanje, a ne na učenike i stjecanje ishoda učenja, zbog fusnote na kraju pasusa stječe se dojam da se to odnosi samo na programe za zanimanja u obrtništvu, što nije točno. Patus treba jasnije napisati kako bi bilo razvidno da se iznesene ocjene odnose na sve strukovne programe.

U uvodnom tekstu se navodi: „Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije predviđeno je donošenje Okvira nacionalnog kurikulumu i Nacionalnog kurikulumu za strukovno obrazovanje koji će, uzevši u obzir potrebe tržišta rada, činiti osnovu i usmjeravati izradu sektorskih kurikulumu za stjecanje strukovnih kvalifikacija.“ Uz izradu sektorskih kurikulumu trebalo bi navesti i izradu kurikulumu za stjecanje pojedinih kvalifikacija.

Cilj 1.1. Strukovno obrazovanje i osposobljavanje usmjereno na potrebe tržišta rada

U cijelosti je nejasno kako će provedba *Nacionalnog kurikulumu za strukovno obrazovanje* osigurati da je strukovno obrazovanje i osposobljavanje usmjereno na potrebe tržišta rada. Ako se u tom procesu izrade ne konzultiraju profili sektora, ako se ne koristi Anketa o standardu zanimanja i drugi instrumenti koji su razvijeni u sklopu HKO-a, kako će se osigurati relevantnost? Predlažemo unošenje nove dvije mjere kako bi se osigurala relevantnost strukovnih znanja i vještina za potrebe tržišta rada.

Mjera 1.01. Primjena instrumenata Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira u području strukovnog obrazovanja u cilju osiguranja relevantnosti strukovnog znanja i vještina za potrebe tržišta rada

U razvoju HKO-a ustrojeni su instrumenti koji su značajni za razumijevanje i praćenje potreba tržišta rada. Oni uključuju: a) profile sektora koji govore o ponudi i potražnji za strukovnim zanimanjima, b) anketu poslodavaca o standardu zanimanja koja prikazuje koje znanje i vještine su potrebne za rad na radnim mjestima u zanimanjima i c) projekciju budućih potreba tržišta rada po sektorima koja omogućava pravodobno prilagođavanje obrazovanja. Sva tri instrumenta u rukama stručnjaka koji su okupljeni oko sektorskih vijeća HKO-a i u skupinama za izradu standarda zanimanja i kvalifikacija mogu dati respektabilne ulazne parametre za sljedeće namjene:

- 1) planiranje obrazovnih programa prema potrebama regionalnih tržišta rada (umjesto planiranja mreže škola, što je zastarjelo i statičan koncept jer je fokusiran na instituciju, a ne na ponudu i potražnju) – iako i ovaj pristup kao posljedicu ima redefiniranje mreže škola;
- 2) identifikaciju područja u kojem značajna potražnja za sektorskim znanjima i vještinama daje dobru podlogu za razvoj centara kompetencija (centar kompetencija ima smisla samo u područjima gdje je razvijeno gospodarstvo i gdje postoji mogućnost značajne interakcije škola i gospodarstvenika/ sindikata);
- 3) prepoznavanje jaza između ponude i potražnje na koji se mora odgovoriti obrazovnim kvotama, promjenom ponuđenih obrazovnih programa, njihove strukture i ishoda učenja koji se stječu završetkom razdoblja učenja.

Stoga se kao prvi korak u ostvarenju obrazovanja i osposobljavanja koje je usmjereno na potrebe tržišta rada mora donijeti regionalni plan razvoja gospodarstva pa zatim strukovnog obrazovanja koji se temelji na analizama izrađenima na temelju instrumenata HKO-a. Takvi bi se planovi strukovnog obrazovanja trebali revidirati svake 3 - 4 godine kako ne bi došlo do redundantnosti ishoda učenja u strukovnom obrazovanju zbog promjene u strukturi potražnje na regionalnim tržištima rada.

Rezultati:

1. Donesen plan za pet regionalnih tržišta rada za razvoj strukovnog obrazovanja i potrebnim kompetencijama koji se temelji na planovima regionalnog razvoja, profilima sektora i anketi o standardu zanimanja te analizama Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje (kraj 2016. godine).
2. Donesen popis ključnih zanimanja po sektorima za koje se prioritetno trebaju razviti standardi zanimanja (kraj 2016. godine).
3. Izrađeni kriteriji za ustrojavanje centara kompetencija po regijama prema njihovim razvojnim potencijalima, gospodarskoj strukturi i strateškim ciljevima (kraj 2016. godine).

Nadležnost: MRRFEU, MRMS, MZOS.

Mjera 1.02. Obvezno korištenje mehanizma HKO-a za razvoj strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

Potrebno je izraditi standarde zanimanja za sva ključna zanimanja ili skupine zanimanja koji se prikazu značajnima u navedenim analizama regionalnih tržišta rada. Iz EU fondova treba ubrzano financirati škole, poslodavce, sindikate ili druge institucije koje vide svoj interes u razvoju relevantnog obrazovanja da razviju standarde te da se u razdoblju do 2020. moderniziraju svi postojeći obrazovni programi prema potrebama regionalnih tržišta rada.

Rezultati:

1. Modernizirani svi ključni obrazovni programi na temelju standarda koji su uvršteni u Registar HKO-a – najmanje 30 standarda u skladu s regionalnim potrebama (do 2020.);
2. Donesena odluka o ustroju centara kompetencija na temelju izrađenih prethodno navedenih kriterija koja je opravdana identifikacijom razvojnih i inovacijskih potencijala te gospodarstvenih specijalizacija pojedinih regija, npr. Slavonija – metalski centar kompetencija; poljoprivredni centar, Dalmacija i Primorje – turistički centri kompetencija, itd. prema analitičkim podlogama i kriterijima za odabir.

Provedba: HZZ, MZOS, MRMS, MRRFEU

Mjera 1.2. Izrada, donošenje i praćenje provedbe sektorskih i/ili kurikuluma za stjecanje strukovnih kvalifikacija

S obzirom na to da su predložene dodatne mjere vezane uz primjenu metodologije HKO-a u razvoju sektorskih kurikuluma sljedeći dio prvog pasusa treba izbrisati: „Osnovu za izradu sektorskih kurikuluma čine ONK i NKSO te metodologija i smjernice HKO-a, kroz izradu standarda zanimanja i standarda kvalifikacija. Sektorski kurikulumi omogućuju veću fleksibilnost i autonomiju obrazovnih ustanova u izboru sadržaja i metoda rada, učenicima će omogućiti stjecanje kompetencija prilagođenih njihovom profesionalnom i osobnom razvoju, gospodarstvu i lokalnim zajednicama jednostavniji utjecaj na obrazovni sustav čime lakše mogu ispuniti potrebe za kompetentnom radnom snagom te će biti modularni i ishodovno orijentirani.“

Mjeru treba uskladiti s Nacionalnim kurikulumom za strukovno obrazovanje budući da je on u međuvremenu već izrađen.

U ovoj je mjeri nužno **jasno definirati pojmove i odnose sektorskih kurikuluma, kurikuluma za stjecanje kvalifikacije i školskih kurikuluma te metodologiju njihove izrade**. S tim opisom treba zamijeniti dva dolje navedena pasusa, koja u Nacrtu programa treba izbrisati.

„Prva faza izrade sektorskih kurikuluma uključuje prikupljanje podataka i predviđanje potreba tržišta rada kroz aktivnosti u okviru HKO-a (Informacijski sustav tržišta rada – ALMIS, izrada standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, vrednovanje od strane sektorskih vijeća te upis standarda u Registar HKO-a). Očekuje se da će novi podaci s tržišta rada potvrditi već uočenu potrebu (ASOO profili sektora, 2012.) za preispitivanjem trenutačnog broja strukovnih kvalifikacija u redovitom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. U drugoj fazi izrade uspostaviti će se radne skupine koje će imati zadatak kurikularno planirati i programirati sljedeće dijelove kurikuluma: općeobrazovni dio, strukovni dio (uključujući učenje temeljeno na radu) i izborni dio.

Na temelju metodologije za izradu sektorskih kurikuluma izraditi će se pilot-sektorski kurikulum za stjecanje strukovnih kvalifikacija koji će krenuti u eksperimentalnu provedbu u školskoj godini 2016./2017. uz kontinuirano praćenje. Tijekom eksperimentalne faze započet će pripreme za izradu preostalih sektorskih i/ili kurikuluma za stjecanje strukovnih kvalifikacija izradom standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, kojima prethode izrađeni profili sektora te mape strukovnih kvalifikacija koje se mogu stjecati u redovitom odgojno-obrazovnom sustavu. Uvođenju sektorskih kurikuluma prethodit će izrada nastavnih sredstava uz kontinuiranu edukaciju svih uključenih u provedbu strukovnih kurikuluma (ravnatelja/stručnih suradnika/nastavnika/mentora kod poslodavaca).“

Dodati:

Rezultati ove mjere trebali bi biti:

1. Izrađena metodologija izrade sektorskih kurikuluma (2016. godina);
2. Izrađena metodologija izrade kurikuluma za kvalifikacije (2016. godina);
3. Izrađeni sektorski kurikulumi za stjecanje strukovnih kvalifikacija na temelju standarda kvalifikacija izrađenih u prethodnim mjerama (do 2020. godine);
4. Izrađeni kurukulumi za stjecanje kvalifikacija.

Smatramo da bi ova mjera trebala biti dijelom i u nadležnosti NVRLJP-a, npr. za davanje mišljenja o izrađenim metodologijama.

Za navedeni rezultat „Provedene mjere i osigurani poticaji za provedbu svih oblika učenja temeljenog na radu (2020. godina)“ nije dovoljno razrađeno u opisu mjere kako će se postići, a upravo je to najveći „kamen spoticanja“ u dobivanju odgovarajućeg praktičnog znanja i vještina učenika tijekom školovanja. To zahtijeva posebnu mjeru koja će se odnositi na prilagodbu propisa i osiguravanja poticaja vezanih uz osiguravanje izvedbe svih oblika učenja temeljenog na radu kod poslodavca, promociju učenja temeljenog na radu kod poslodavaca s ciljem njihova većega i dugoročnijega uključivanja u odgojno-obrazovni proces i osiguravanje dovoljnog broja mjesta za učenike u gospodarskim subjektima i institucijama. U inačici prijedloga Nacrta programa iz mjeseca kolovoza 2015. za područje učenja temeljenog na radu bila je predviđena ta mjera. Mjera je bila detaljno razrađena, a sadržavala je obvezu izrade optimalnoga modela izvedbe učenja na radnome mjestu u strukovnim programima, model stjecanja skupa pedagoških kompetencija za mentore kod poslodavaca i skupova ishoda učenja prema kojima bi se poduzetnici licencirali, izrađen sustav kontinuiranog usavršavanja mentora iz gospodarstva i institucija, definiranje uvjeta i postupaka izvođenja praktične nastave poticanjem suradnje, provedbu sustavnog poticanja poslodavaca za osposobljavanje i poticanje mentora za izvođenje praktične nastave, izrađen program suvremenih metoda poučavanja **temeljenih na radu** za strukovne nastavnike te izrađen model

kontinuiranog usavršavanja i profesionalnog razvoja strukovnih nastavnika kako bi učenje temeljeno na radu uspješno funkcioniralo.

Bez obzira na to koji će modalitet izvođenja praktične nastave biti izabran kao „main stream“, bez odgovarajuće angažiranosti svih dionika koji mogu pridonijeti tom procesu u smislu njegove popularizacije, na žalost, sve će ostati tek još jedan pokušaj koji nije zaživio u praksi. U tom su procesu već 20 godina, gotovo usamljeni, ministarstvo nadležno za obrt i Hrvatska obrtnička komora, i to provođenjem aktivnih mjera poput poticaja za izvođače praktične nastave te „soft mjera“ popularizacije obrtničkih zanimanja i važnosti učenja na radnome mjestu. Ministarstvo poduzetništva i obrta nastavlja s konkretnim poticajima za izvođače praktične nastave, s obzirom na to da je u sklopu tzv. Garancije za mlade u perspektivi do 2020. godine odobrena provedba projekta Naukovanje za obrtnička zanimanja u vrijednosti od 12.000.000 €, ali i projekata Stipendije učenicima u deficitarnim zanimanjima u vrijednosti od 6.000.000 € i Potpora učeničkim zadrugama i vježbovnim tvrtkama te studentskim inkubatorima na fakultetima u vrijednosti od 2.000.000 €.

U provedbi obrazovanja za vezane obrte svakodnevno se javljaju problemi pronalaska mjesta za izvođenje praktične nastave zbog teške gospodarske situacije, propadanja obrta i pravnih osoba, nemotiviranosti izvođača praktične nastave te slabog interesa poslodavaca za licenciranje.

Imajući u vidu dugogodišnje iskustvo vezano uz provedbu praktične nastave na radnome mjestu, smatramo da su Ministarstvo poduzetništva i obrta i Hrvatska obrtnička komora relevantni dionici koji mogu pridonijeti sustavnom pristupu promocije koncepta učenja na radnome mjestu.

Cilj: 1.2. Uspostavljanje racionalne i učinkovite mreže strukovnih škola

Mjera 1.3. Racionalizacija mreže strukovnih škola

Bez analiza regionalnih potreba ne može se pristupiti racionalizaciji mreže strukovnih škola. Također smatramo da bi se trebala raditi mreža obrazovnih programa, a ne škola. Ako se programi dobro planiraju prema potrebama regionalnih tržišta rada, onda će izbor škola koje su najprikladnije i najopremljenije za te potrebe biti logičan slijed. Dakle, treba planirati „mreže znanja“ koje se temelje na dokazanim sadašnjim i budućim regionalnim potrebama.

Na temelju analiza iz mjere 1.01. i 1.02. potrebno je odabrati ključne obrazovne programe koji su nužni za razvoj strukovnog obrazovanja po regijama. Potrebno je razviti indikatore koji će se koristiti za odabir programa, kao i prijelazna razdoblja kojima se predviđa racionalizacija mreže škola, ciljane investicije, dodatna edukacija nastavnika itd.

Predlaže se da rezultati mjere budu:

1. Analiza stanja (do 2017.)
2. Prijedlog okrupnjavanja kapaciteta strukovnih škola (2018.)
3. Uspostavljena nova učinkovita mreža strukovnih škola/programa (2020.).

Mjera 1.4. Uspostavljanje regionalnih centara kompetentnosti

Nedostaje detaljniji opis mjere za postizanje izvrsnosti nastavnika, predavača i mentora kod poslodavca te visokokvalitetne infrastrukture u strukovnim školama, što su preduvjeti za uspostavljanje centara kompetentnosti.

I kod ove mjere predlažemo da rezultat bude razrađen tako da se vidi postupnost ostvarenja cilja te da se može pratiti postizanje rezultata.

Prijedlog mogućeg razvoja rezultata:

1. Program osposobljavanja nastavnika (2017.)
2. Osiguravanje potrebnih sredstva za infrastrukturu (2018.)
3. Osnivanje centara (2019.)
4. Početak rada centara u punome opsegu (2020.).

Nije nužno imati centre kompetencija za sve strukovne sektore (svih 13). Možda će indikatori pokazati da nema svih potrebnih preduvjeta za njihovo osnivanje ili da nema dovoljno sredstava da bi se pokrili svi sektori.

Kod određivanja nadležnosti za provedbu mjera treba težiti što manjem broju nadležnih tijela jer kad je naveden velik broj nadležnih institucija, zapravo nema prave nadležnosti i pripadne odgovornosti. Jasno je da osnivanje centra kompetentnosti iziskuje velika financijska sredstva te će u osnivanje centara financijski morati biti uključeni mnogobrojni dionici, no smatramo da trebaju biti navedeni kao tijela zadužena za provedbu, za što će posebno biti važna dobra suradnja svih dionika u uspostavljanju i vođenju centara kompetentnosti.

Iz Nacrta programa razvoja izbačena je mjera Jačanje i poticanje partnerstva u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (partnerstvo između škola i poduzeća i sindikata koji djeluju u poduzećima, uključenost dionika u proces utvrđivanja potreba i provedbu kurikuluma itd.) koja uključuje osnivanje regionalnih kooperacijskih odbora, kao i mjera Učenje temeljeno na radu. Obje mjere su dio *Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije* te se od njih ne bi smjelo odustati.

Prioritet 2. Poboljšanje kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

Kultura kvalitete ne razvija se samo promicanjem i praćenjem sustava; zapravo i nije potpuno jasno što znači u ovome kontekstu promicanje sustava. Pravi razvoj kulture kvalitete treba ići preko uspostave prepoznatih vrijednosti, osobne odgovornosti i kreativnosti te prepoznavanja postignuća.

U opisu različitih praksi i aktivnosti osiguravanja kvalitete koje trenutačno postoje u sustavu trebalo bi se konzistentno držati pravila da se kratko opiše postojeća aktivnost te da se navedu uočeni nedostaci provođenja aktivnosti osiguravanja kvalitete.

Treba objasniti zašto je broj škola koje su završile proces samovrednovanja 2013./2014. drastično pao u odnosu na školsku godinu 2012./2013.

Među nedostacima provedenih samovrednovanja treba navesti kao najvažniji nedostatak slabo korištenje rezultata vrednovanja za unaprjeđenje rada škola u pedagoškom i poslovnom smislu. To je svrha vrednovanja, kako unutarnjeg, tako i vanjskog.

Predlažemo da se u cijelom poglavlju „Prioritet 2“ uskladi i dosljedno koristi terminologija vezana uz osiguravanje kvalitete. Međunarodnom i nacionalnom terminologijom uobičajeno se koristi pojam „osiguravanje kvalitete“ a na institucijama se uspostavlja „sustav osiguravanja kvalitete“.

Primjerice, u predloženom tekstu se koristi pojam „pokazatelji praćenja kvalitete sustava“ a bolje bi bilo „pokazatelji praćenja kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja“ ili npr. „podaci o kvaliteti sustava“, a bolje bi bilo „podaci o kvaliteti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja“. Također, navodi se „Unaprijeđeni sustav kvalitete naznačit će smjer razvoja sustava osiguranja kvalitete“ što implicira da postoje dva sustava osiguravanja kvalitete. Sličnih primjera gdje bi trebalo promijeniti terminologiju ima još dosta.

Kvaliteta strukovnog obrazovanja u velikoj mjeri se temelji na sposobnim i stručnim te motiviranim nastavnicima, ali i mentorima iz gospodarstva. U izazove i potrebe u sustavu stručnog usavršavanja nastavnika strukovnih predmeta svakako treba ubrojati i potrebu da nastavnici stručnih predmeta završe kvalitetno inicijalno obrazovanje, odnosno dodatno obrazovanje u području razvoja pedagoško-psihološko-didaktičkih-metodičkih kompetencija, a za mentore iz gospodarstva potrebno je osmisliti jednostavan model pedagoškog obrazovanja radi jačanja kapaciteta poslodavaca za primanje učenika na praksu.

U dijelu teksta u kojem se govori o sustavu osiguranja kvalitete strukovnog obrazovanja, a kad je riječ o izvođenju praktične nastave na radnome mjestu, razvidno je kako nije niti u kratkim crtama naznačen za sad jedini imalo razrađen koncept praktične nastave u našoj zemlji, a odnosi se na sustav obrazovanja za vezane obrte (postupak licenciranja, provode ga majstori koji imaju osnovno znanje o poučavanju učenika, baza e-naukovanja koja sadrži podatke o licenciranim subjektima), već je u dijelu teksta koji se odnosi na nadzor nad zakonitošću organiziranja i provođenja praktične nastave i vježbi naukovanja koji se izvodi kod obrtnika i pravne osobe izneseno niz netočnih tvrdnji. Naime, upravo zahvaljujući navedenoj odredbi članka 56. stavak 7. Zakona o obrtu (Narodne novine, broj 143/13.) Ministarstvo poduzetništva i obrta provodi redoviti godišnji nadzor nad izdavanjem licencija za izvođenje praktične nastave i vježbi naukovanja, odnosno prema potrebi i nadzor kod subjekata koji izvode praktičnu nastavu i vježbe naukovanja. Također, ova nadležnost nije novost koja je uvedena 2013. godine, nego je zapravo standardna nadležnost i zadatak ministarstva nadležnog za obrt već niz godina. Ovdje treba naglasiti kako su po pitanju zakonitosti izvođenja praktične nastave i vježbi naukovanja, s obzirom na kompleksnost našeg zakonodavstva, sukladno svojem djelokrugu rada ovlaštene postupati i ostale nadležne inspeksijske službe. Osim toga, određeni zaštitni mehanizmi sadržani su u odredbama članaka 58., 59., 61. i 93., stavak 12. Zakona o obrtu te se ovdje posebno ističe uloga Suda časti Hrvatske obrtničke komore. Važno je naglasiti kako je sustav dodatno normiran odgovarajućim podzakonskim aktima kao što su Pravilnik o postupku i načinu izdavanja dozvola (licencija) za izvođenje praktične nastave i vježbi naukovanja (Narodne novine, broj 37/15.) i Pravilnik o minimalnim uvjetima za ugovore o naukovanju (Narodne novine, broj 63/14.) pa je, dakle, neosporno kako navedeni akti daju doprinos poboljšanju kvalitete izvođenja praktične nastave, a definirani ugovor o naukovanju pobliže određuje prava i obveze učenika i mentora.

U dijelu koji počinje „Dosadašnji sustav trajnog...“, dio koji glasi „trajnom usavršavanju poslodavaca“ zamijeniti „trajnom usavršavanju mentora kod poslodavaca“.

Cilj 2.1. Ustroj koherentnoga sustava osiguravanja kvalitete strukovnog obrazovanja**Mjera 2.1. Uspostava jedinstvenoga sustava osiguravanja kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja**

Sve što je navedeno u tekstu o uspostavi Jedinstvenoga sustava osiguravanja kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja nije navedeno u rezultatima ove mjere, npr. navodi se da će se uvesti pristupi koji će snažno potaknuti kulturu kvalitete, osuvremenjivanje i racionalizaciju sustava te definiranje nadležnosti, uloga i odgovornosti pojedinih dionika u procesima unapređivanja kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja ili će se prema potrebi napraviti izmjene i dopune postojećeg zakonskoga i podzakonskoga okvira.

Također, predlaže se da se navedeni rezultati slože kronološki s obzirom na vrijeme ostvarivanja:

1. Strateške i operativne smjernice provedbe osiguravanja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (2017.)
2. Usvojen Hrvatski okvir osiguravanja kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, s definiranim jasnim i mjerljivim pokazateljima (indikatorima) kvalitete (2018.)
3. Uspostavljen jedinstven sustav osiguravanja kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (2018. ili 2019.).

Pri uspostavi jedinstvenoga sustava osiguravanja kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja treba posebno voditi računa o uspostavi sustava osiguravanja kvalitete razvoja strukovnih kvalifikacija (predložimo obveznu primjenu instrumenata HKO-a), zatim sustava osiguravanja kvalitete procesa učenja i poučavanja te sustava osiguravanja kvalitete vrednovanja i certificiranja postignutih ishoda učenja.

Posljednju rečenicu odlomka koji počinje „Kod osiguravanja kvalitete...“ dopuniti „...povjerenje u dodijeljene kvalifikacije, a učenicima je jamstvo stjecanja kvalitetnih kompetencija potrebnih društvenom razvoju, relevantnih u odnosu na tržište rada, a koje su ujedno i dobra podloga kontinuiranom učenju“.

Mjera 2.2. Osuvremenjivanje modela samovrednovanja i povezivanje sa sustavom vanjskog vrednovanja odgojno-obrazovnih ustanova

U Mjeri 2.2. očekuje se da se objasni što se i zašto želi promijeniti. Samovrednovanje u pravilu predstavlja osnovu vanjskog vrednovanja pa je nejasno što bi u ovom slučaju značilo „povezivanje“ i koje bi se to aktivnosti održale.

U rezultatima se navodi: 2. Ojačani kapaciteti za sustavnu provedbu i unaprjeđivanje sustava osiguravanja kvalitete (2020. godina). Nije jasno o kojim je kapacitetima riječ?

Mjera 2.3. Korištenje mehanizama za praćenje kvalitete strukovnog obrazovanja i učinkovitosti te za poboljšanje sustava koji se temelji na mjerljivim pokazateljima

U rezultatima se navodi: 1. Unaprijeđen sustav prikupljanja i obrade podataka. Treba pojasniti o prikupljanju i praćenju kojih podataka je riječ i tko će pratiti te podatke. Na primjer, u području obrazovanja za potrebe obrtništva postoji sustavno vođena baza podataka poslodavaca (fizičkih i pravnih osoba) koji su licencirani za provedbu stručne prakse te baza podataka mentora kod poslodavaca. Takav

model trebao bi se primijeniti i za ostali segment strukovnog obrazovanja, ali je potrebno pritom odrediti nadležnost pojedinih institucija.

Zašto se navodi kao rezultat unaprjeđenje alata *e-kvaliteta* kada se u tekstu ne spominju njegovi nedostaci?

Mjera 2.4. Jačanje kapaciteta ustanova za strukovno obrazovanje za provedbu unaprjeđenoga modela osiguravanja kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

Mjerom 2.4. predviđa se jačanje kapaciteta za provedbu „unaprjeđenog modela osiguravanja kvalitete“. Nejasno je kakav je to model, gdje je on razvijen, a ne spominje se čak niti u rezultatu ove mjere.

Rezultat ove mjere napisan je u obliku fraze koja tako napisana nema značenja niti mogućnost provjere postizanja. Nije ni jasno na što se odnosi, agencije ili škole ili oboje.

Mjera 2.5. Jačanje kapaciteta nastavnika strukovnih predmeta

Mjeru 2.5. treba povezati s Prijedlogom okvirnoga standarda za učiteljske kompetencije.

Mjera 2.6. Jačanje kapaciteta mentora kod poslodavca

Mjerom je predviđena izrada jednostavnoga modela pedagoškog obrazovanja mentora kod poslodavca radi jačanja kapaciteta poslodavaca za primanje učenika na praktičnu nastavu u sklopu učenja temeljenog na radu.

Treba, međutim, naglasiti da je program u međuvremenu izrađen i, na žalost, uopće nije jednostavan. Program stjecanja pedagoških kompetencija za strukovne učitelje, suradnike u nastavi i mentore (Narodne novine, broj 8/2016.) zasigurno će još dodatno otežati provedbu koncepta učenja na radnome mjestu jer zbog visokih troškova i potrebnog vremena za pohađanje programa malo koji poduzetnik će si moći priuštiti takvo školovanje da bi primio učenika na praksu. Također je razina ishoda učenja koji su planirani predviđenim programom previsoka za kategoriju osoba koje u skladu s odredbama Zakona o strukovnom obrazovanju (Narodne novine, broj 30/2009.) mogu provoditi praktičnu nastavu u školi, kao i za kategoriju poslodavaca koji žele primati učenike na praksu u svojim radionicama, tvrtkama ili institucijama. To je svojevrsni paradoks. Naime, u trenutku kad temeljni dokumenti za razvoj strukovnog obrazovanja kao što su Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije, Nacrt nacionalnoga kurikuluma za strukovno obrazovanje, pa i ovaj dokument, konačno prepoznaju važnost učenja na radnome mjestu, koncepta koji je prepoznat i visoko valoriziran na razini EU-a, i dok se već dugi niz godina obrazovanje za vezane obrte bori s problemima pronalaska mjesta za izvođenje praktične nastave zbog teške gospodarske situacije, propadanja obrta i pravnih osoba, nemotiviranosti izvođača praktične nastave, slabog interesa poslodavaca za licenciranje i slično, sada smo svjedoci paradoksa da će se koncept učenja na radnome mjestu dodatno zakomplicirati i otežati njegova provedba upravo zahvaljujući navedenome Programu stjecanja pedagoških kompetencija za strukovne učitelje, suradnike u nastavi i mentore.

Uz Mjeru 2.6. Jačanje kapaciteta mentora kod poslodavca i uz Provedbu: uz ASOO, HUP, HGK, HOK, dodati i sindikate.

Mjera 3.3. Unapređivanje sustava profesionalnog usmjeravanja

Uvodni dio mjere 3.3. promijeniti – Strategija za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere već je usvojena!

Vežano uz Provedbu dopuniti: uz MZOS, ustanove za strukovno obrazovanje, HZZ dodati i sindikate.

Mjera 3.4. Poticaji za programe i projekte jačanja uključenosti svih skupina kojima prijeti isključenje iz obrazovanja

Predlaže se prije navedenih rezultata dodati dva nova rezultata:

1. Prepoznavanje podzastupljenih i ranjivih skupina učenika u sustavu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja
2. Donesen Akcijski plan za povećanje uključenosti podzastupljenih i ranjivih skupina učenika.

**PREDSJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA
ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA**

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, v. r.

Prilog 5.

**NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA**OZNAKA: NVRLJP-00001-16-0062
Zagreb, 14. rujna 2016.

Na temelju članka 10. Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/2013.) i članka 20. stavka 1. Poslovnika o radu, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala na svojoj šesnaestoj sjednici održanoj 14. rujna 2016. donosi

**Preporuke Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala o korištenju rezultata studije
*Projekcije o budućim kretanjima na tržištu rada i daljnjim aktivnostima vezanima uz analizu
potreba tržišta rada***

1. Studija *Projekcije o budućim kretanjima na tržištu rada* prva je takva studija budućih potreba tržišta rada u Hrvatskoj izrađena na temelju baza podataka i kvantitativnih metoda predviđanja koju je na inicijativu Nacionalnoga vijeća za razvoj ljudskih potencijala izradio Ekonomski institut, Zagreb.
2. Iako su projekcije o kretanjima na tržištu rada za sada nedovoljno pouzdane, izradom studija i analiza na temelju sektorskoga pristupa mogu se steći pretpostavke za strateško planiranje dugoročnih mjera razvoja tržišta rada i zapošljavanja te javnih politika i strateških područja razvoja RH.
3. Analize i podaci dobiveni projekcijom kretanja na tržištu rada korisni su za analizu učinka gospodarskih politika na potražnju za znanjima i vještinama, za planiranje obrazovnih sadržaja i programa, ishoda učenja i upisnih kvota, kao podloga za regionalne razvojne planove te kao podloga za prepoznavanje jaza između obrazovne ponude i potražnje na tržištu rada.
4. Rezultate *Projekcije o budućim kretanjima na tržištu rada* korisnicima treba predstaviti i interpretirati na jednostavan i pristupačan način. S određenom pouzdanošću studija pokazuje kakva će biti budućnost na tržištu rada ako se ne promjene dosadašnje politike. Rezultati studije mogu biti jedan od korisnih alata za kreiranje budućnosti kakvu želimo pravovremenim donošenjem strateških odluka i ostvarenjem strateških mjera.
5. Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala snažno podupire nastavak i ostvarenje kontinuiteta analize budućih kretanja na tržištu rada uključenjem u analizu recentnih podataka. U analizu trebaju biti uključeni kvantitativni podaci iz različitih izvora a posebnu pažnju treba obratiti ažurnosti, točnosti, usporedivosti te povezivanju različitih baza podataka kako bi se podaci lakše analizirali i dobili pouzdaniji rezultati predviđanja.
6. Kvantitativni modeli koji se temelje na prognozama nužni su zbog metodološke stabilnosti ali je nužno koristiti i sektorske i kvalitativne metode i studije. Kombiniranjem metoda dobit će se pouzdaniji rezultati i predviđanja. Kvalitativne metode temelje se na mišljenju stručnjaka, poslodavaca i drugih dionika čiji uvidi daju obrise moguće budućnosti. Svakako tu treba spomenuti Delfi metodu (intervju velikog broja stručnjaka uz značajnu pažnju posvećenu interpretaciji cjelovite slike budućnosti), izradu scenarija, sistemsko promišljanje i analize, Foresight (koristi rezultate kvantitativnih i kvalitativnih metoda) i sl. Isto tako, važno je i postavljati ciljeve u budućnosti te povratno definirati koja znanja i vještine su nužne da se takvi ciljevi postignu. Također naglašavamo i mogućnost upotrebe kvalitativnih podataka dobivenih u HKO projektima vezanim uz izradu standarda zanimanja i standarda kvalifikacija te izrađene profile sektora.

7. I u novim studijama, jednako kao u studiji *Projekcije o budućim kretanjima na tržištu rada* koju je izradio Ekonomski institut Zagreb (što ovoj studiji daje posebnu važnost), analize i projekcije kretanja potreba na tržištu rada trebaju pratiti strukturu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira tako da imamo projekcije za kretanje na tržištu rada po djelatnostima ali i po HKO sektorima te rodovima zanimanja.
8. Međutim, potrebno je pratiti i globalne analize kretanja i predviđanja budućih potreba tržišta rada, ali i društva i pojedinaca kako bi se uzeo u obzir i utjecaj globalnih kretanja na potrebe hrvatskog tržišta rada.
9. Projekcije budućih potreba za pojedinim zanimanjima/kompetencijama (čak i da su potpuno pouzdane) nisu jedini putokaz za obrazovanje – obrazovanje ima i širu ulogu tj. važan je i osobni razvoj učenika/studenta, kompetencije za aktivno građanstvo i drugo.
10. Znanje obvezuje – odgovornost je Vlade, Sabora, obrazovnih institucija, sindikata, poslodavaca i drugih dionika da upotrijebe podatke dobivene analizama, studijama i projekcijama kretanja potreba tržišta rada i da strateški planiraju i odlučuju u skladu s analitičkim kvantitativnim i kvalitativnim podlogama.
11. Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala RH ima ulogu koordinacije aktivnosti vezanih uz analize, studije i projekcije razvoja ljudskih potencijala, usuglašavanja dionika, savjetovanja i davanja preporuka te usmjeravanja financiranja iz Europskih i nacionalnih fondova. Bez Zakona o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru i konsenzusa oko područja strateškog razvoja nije moguće ostvariti razvoj ljudskih potencijala i konkurentnost hrvatskog gospodarstva.

**PREDSJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA
ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA**

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, v. r.

Prilog 6.

**NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA**

OZNAKA: NVRLJP-00001-16-0060
Zagreb, 14. rujna 2016.

Na temelju članka 10. Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/2013.) i članka 20. stavka 1. Poslovnika o radu, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala na svojoj šesnaestoj sjednici održanoj 14. rujna 2016. godine donosi

**Zaključke Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala vezane uz potporu provođenju
Cjelovite kurikularne reforme:**

1. Hrvatski obrazovni sustav potrebno je suštinski reformirati tako da se učenje i poučavanje temelji primarno na ishodima učenja, umjesto dosadašnjeg usmjerenja na prijenos znanja te da omogućuje jednake prilike za razvoj kompetencija svih učenika i studenata. Reforma obrazovanja mora omogućiti učenicima i studentima razvoj dubinskog razumijevanja nastavnih sadržaja te razvoj vještina potrebnih za ostvarenje kreativnosti i inovativnosti u radu i osobnom razvoju.
2. Cjelovita kurikularna reforma proces je koji treba široku stručnu i političku podršku oko koje je nužno postići društveni konsenzus. Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala podržava proces Cjelovite kurikularne reforme i stručne skupine koje su izradile kurikularne dokumente te smatra izuzetno važnim da se rad na Cjelovitoj kurikularnoj reformi nastavi. Naime, Cjelovita kurikularna reforma nema alternativu i, ako se izgubi korak s vremenom u tom procesu, svake će godine u nepovoljan položaj biti dovedene stotine tisuća naših učenika i studenata u odnosu na njihove vršnjake u Europskoj uniji, a naše će gospodarstvo i dalje biti nekonkurentno.
3. Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) ključni je instrument koji omogućuje povezivanje sadašnjih i budućih potreba tržišta rada, s jedne strane, i potreba društva i pojedinaca, s druge strane, a utemeljen je na konceptu kompetencija i ishoda učenja. Temeljni koncepti Cjelovite kurikularne reforme jasno su povezani s načelima reforme obrazovanja koje zagovara HKO.
4. Cjelovita kurikularna reforma temeljna je podrška provedbi obrazovnih politika koje su definirane u nacionalnim strateškim dokumentima (strategije u području obrazovanja, znanosti, tehnologije, industrijska strategija te strategija pametnih specijalizacija) te koje su usklađene s ciljevima i prioritetima Strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast (EUROPA 2020.) i Strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET 2020.). Bez Cjelovite kurikularne reforme zacrtani ciljevi tih politika teško će se moći ostvariti.

**PREDSJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA
ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA****prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, v. r.**

Prilog 7.

**NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA**

OZNAKA: NVRLJP-00005-16-0052
Zagreb, 15. prosinca 2016.

Na temelju članka 10. Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/2013.) i članka 20. stavka 1. Poslovnika o radu, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala na svojoj 18. sjednici održanoj 8. prosinca 2016. godine donosi

Preporuke Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala za uspješniju provedbu projekata primjenom Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira**Uvod**

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala organiziralo je konferenciju „HKO kvalifikacije - za tržište, društvo ili pojedinca?“ koja je održana 27. i 28. listopada 2016. godine na Šumarskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Program konferencije bio je usmjeren razvoju ljudskih potencijala primjenom Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO-a). U jednom dijelu konferencije provedena je rasprava o dosadašnjim iskustvima u implementaciji HKO-projekata. Ta je rasprava pridonijela razmjeni iskustava iz prakse provođenja projekata povezanih s primjenom HKO-a. Nositelji projekata iznosili su prednosti i nedostatke koje su uočili tijekom provedbe projekata te predlagali preporuke za unapređivanje provedbe budućih HKO-projekata. Ove preporuke predstavljaju konačan ishod provedene rasprave i načinjene su na temelju zaključaka oko kojih su se usuglasili svi sudionici.

Preporuke su upućene tijelima i ustanovama nadležnim za upravljanje, provedbu ili kontrolu provedbe projekata koji su sufinancirani sredstvima iz Europskoga socijalnog fonda (ESF-a). Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje navedenim tijelima i ustanovama da razmotre sljedeće preporuke i primijene ih u obavljanju poslova iz svoga djelokruga.

1. Preporučuje se Ministarstvu znanosti i obrazovanja i Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava da prije raspisivanja sljedećega natječaja za razvoj standarda primjenom Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (HKO) dorade postojeće metodologije za izradu standarda zanimanja i standarda kvalifikacija i izrade konačne verzije metodologija umjesto postojećih radnih verzija dokumenata. Cjelovita metodologija potrebna je radi efikasnijeg planiranja provedbe projektnih aktivnosti te usklađenije izrade standarda. Stoga Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje sljedeće:

- **Detaljnije razraditi metodologije za izradu standarda zanimanja i standarda kvalifikacija:** osigurati da upute budu što manje podložne interpretaciji. U cilju izrade kvalitetnijih prijedloga standarda zanimanja važno je preciznije definirati način i očekivanu razinu detaljnosti izrade ključnih poslova, skupova kompetencija te pripadajućih pojedinačnih kompetencija za poslove. Prilikom izrade standarda kvalifikacija potrebno je preciznije definirati:
 - način izrade skupova ishoda učenja i pojedinačnih ishoda učenja,
 - uvjete za pristupanje skupovima ishoda učenja,
 - materijalne i kadrovske uvjete za stjecanje te vrednovanje skupova ishoda učenja,

- o postupke i primjere vrednovanja pojedinačnih ishoda učenja u skupovima ishoda učenja.

Detaljnije razrađene metodologije osigurat će ujednačenu razinu kvalitete te usporedivost standarda koje izrađuju različite institucije. Uz to, jedan od ciljeva HKO-a jest omogućiti da skupovi ishoda učenja, upisani u Registar HKO-a u sklopu određenoga standarda kvalifikacije, mogu u budućnosti biti iskorišteni u kreiranju drugih standardâ kvalifikacija. Preduvjet za to je osiguravanje jednake razine kvalitete te usporedivost izrađenih skupova ishoda učenja.

- **U tekstove metodologija uključiti primjere ispunjenih obrazaca standarda zanimanja i standarda kvalifikacija koji odgovaraju razini visokog obrazovanja:** izrada standarda zanimanja povezanih s visokoobrazovnim kvalifikacijama te izrada standarda kvalifikacija za područje visokog obrazovanja imaju svoje specifičnosti u odnosu na druge obrazovne razine. Zbog toga je važno da metodologije sadrže primjere cjelovito ispunjenih obrazaca standarda specifičnih za razinu visokog obrazovanja.
- **Osigurati usklađenost primjera u metodologijama s teorijskim uputama koje ilustriraju:** osigurati relevantnost i točnost svih primjera kojima se ilustriraju određene teorijske upute u tekstovima metodologija za izradu standarda zanimanja i standarda kvalifikacija.
- **Uskladiti Metodologiju za izradu standarda zanimanja (koju je pripremila Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava) i upute za obradu podataka iz Ankete o standardu zanimanja (koju je pripremio Hrvatski zavod za zapošljavanje):** oba dokumenta opisuju postupak provedbe Ankete o standardu zanimanja te obradu podataka dobivenih Anketom. S obzirom na to da podaci dobiveni Anketom čine okosnicu standarda zanimanja, potrebno je osigurati da oba dokumenta na istovjetan način opisuju postupak obrade podataka iz Ankete.
- **Pružiti detaljnije upute za izradu standarda zanimanja za ona zanimanja koja ne postoje u trenutačno važećoj Nacionalnoj klasifikaciji zanimanja (NKZ-a),** (tzv. „nova zanimanja“): potrebno je prilagoditi obrazac za upis standarda zanimanja za nova zanimanja jer nije moguće ispuniti dio koji se odnosi na analitičku utemeljenost za nova zanimanja koja ne postoje u NKZ-u.

2. Preporučuje se Ministarstvu znanosti i obrazovanja i Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava da se dorade Upute za prijavitelje projekata⁵ koji se provode primjenom HKO-a, koristeći iskustva stečena dosadašnjom provedbom projekata. Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje sljedeće:

- **Detaljnije objasniti međupovezanost standarda zanimanja i standarda kvalifikacija za područje visokog obrazovanja:** važno je objasniti da jedan standard kvalifikacije nije povezan samo s jednim standardom zanimanja (odnos nije jedan prema jedan). Jedan standard kvalifikacije na visokoobrazovnoj razini pokriva veći broj zanimanja u kojima osoba može raditi s određenom kvalifikacijom. Ovo načelo bi trebalo objasniti i primijeniti u spomenutim Uputama za prijavitelje. Ako su standardi zanimanja podloga za izradu standarda kvalifikacija, izrada standarda zanimanja u sklopu projekata koji se provode primjenom HKO-a ne bi smjela biti opcionalna, već obvezna. Potrebno je osigurati da suodnos predloženih standarda zanimanja i standarda kvalifikacija, koji bi se trebali izraditi u sklopu projekata, bude logičan i dostatan (npr. nelogično je da se standard kvalifikacije magistra/e prava izrađuje na temelju samo jednoga izrađenog standarda zanimanja kao što je primjerice poreznik/ca).
- **Produljiti maksimalno razdoblje trajanja projekata na 24 mjeseca:** dosadašnja praksa trajanja projekata od 15 mjeseci pokazala se prekratkom za izradu standarda zanimanja i

⁵ Upute za prijavitelje su dio natječajne dokumentacije u sklopu natječaja za financiranje projekata primjenom HKO-a iz Europskoga socijalnog fonda.

standarda kvalifikacija te za izmjenu postojećih i kreiranje novih studijskih programa. Potrebno je uzeti u obzir da akademska zajednica koristi kolektivni godišnji odmor u kolovozu, što dodatno skraćuje predviđeno vrijeme za provedbu projekata.

- **Omogućiti da se u fazi prijave projekta plaće osoblja koje radi na projektu planiraju u proračunu za vrijeme trajanja projekta, a ne po elementima projekta (work package):** integrirani informacijski sustav za upravljanje Kohezijskim fondom i strukturnim fondovima (SF MIS) uveo je za projekte financirane iz Europskoga socijalnog fonda (ESF) novost budžetiranja troškova rada osoblja po elementima projekta umjesto za ukupno vrijeme trajanja cjelokupnog projekta. Takav sustav je kompleksan i zbunjujući za provoditelje projekata - umjesto izračunavanja postotka radnog vremena koje netko radi na projektu za vrijeme njegova cjelokupnog trajanja, računa se postotak po elementu projekta. Različiti elementi projekta različito traju, čime se i postotak računa po različitim formulama (npr. ako osoba radi jedan mjesec u elementu projekta koji traje deset mjeseci, to iznosi 10% njezina radnog vremena; ako pak radi jedan mjesec u elementu projekta koji traje tri mjeseca, to iznosi 33% njezina radnog vremena).

Budući da veliki dio osoblja koje je zaposleno na projektima sudjeluje u izvedbi većeg broja elemenata projekta, stvara se nepotrebna konfuzija u obračunavanju i pravdanju radnog vremena zaposlenih. Postigao bi se jednak učinak kontrole nad odrađenim radnim vremenom kada bi se trošak rada u fazi prijave projekta izračunavao za cijelo vrijeme trajanja projekta. Takav način planiranja radnog vremena je administrativno jednostavniji za praćenje provoditeljima projekata, kao i posredničkom tijelu prve razine.

3. Preporučuje se Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava, Hrvatskome zavodu za zapošljavanje i Hrvatskome zavodu za mirovinsko osiguranje poboljšanje funkcionalnosti HKO portala (<http://www.hkoportal.hr/>) kako slijedi:

- **Osigurati da se uz pomoć HKO portala mogu provesti sve analize koje se zahtijevaju u Metodologiji za izradu standarda zanimanja:** omogućiti pregled i analizu podataka po skupinama zanimanja (razina 4. Nacionalne klasifikacije zanimanja) i pojedinačnim zanimanjima (razina 5. Nacionalne klasifikacije zanimanja).
- **Revidirati grupiranje zanimanja po sektorima:** trenutna grupiranja pojedinačnih zanimanja (razina 5. Nacionalne klasifikacije zanimanja) u postojećih 25 sektora HKO-a pokazala su se nedostatnima - nekih zanimanja iz trenutno važeće Nacionalne klasifikacije zanimanja nema niti u jednom sektoru, dok su neka stavljena u neodgovarajuće sektore.
- **Osigurati zadovoljavajuću kvalitetu ulaznih podataka o (ne)zaposlenosti u Hrvatskoj:** budući da se podaci o zaposlenosti prikupljaju uz pomoć e-Mirovinskog (e-Lana⁶), potrebno je osigurati da poslodavci prilikom prijave radnika/ce biraju odgovarajuća zanimanja iz Nacionalne klasifikacije zanimanja.⁷ S druge strane, budući da se podaci o nezaposlenosti prikupljaju uz pomoć Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje, potrebno je osigurati odgovarajuću osposobljenost stručnih savjetnika za zapošljavanje koji odabiru odgovarajuće zanimanje iz Nacionalne klasifikacije zanimanja pri upisu u evidenciju nezaposlenih.

⁶ To je elektronički sustav Hrvatskoga zavoda za mirovinsko osiguranje koji omogućava elektroničko poslovanje između Zavoda i korisnika njegovih usluga. Ovim sustavom omogućene su tzv. e-prijave zaposlenika zahvaljujući kojima nije potrebno fizički dolaziti u Zavod.

⁷ Osigurati da Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje provjerava usklađenost onoga što poslodavci upisuju u kategoriju „Zanimanje“ (poslodavci odabiru među ponuđenim pojedinačnim zanimanjima razine 5. iz Nacionalne klasifikacije zanimanja) te onoga što upisuju u kategoriju „Pobliže određenje zanimanja“ kako bi se umanjio broj pogrešno svrstanih zanimanja te dobila točnija statistika o broju zaposlenih u određenom zanimanju.

4. Preporučuje se Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava i Hrvatskome zavodu za zapošljavanje da se doradi metodologija Ankete o standardu zanimanja kako slijedi:

- **Prilagoditi postojeći uvjet za ispunjavanje ankete specifičnostima pojedinih zanimanja:** budući da za neka zanimanja u Hrvatskoj nije moguće realizirati odaziv od 30 poslodavaca po zanimanju, potrebno je izmijeniti trenutačni uvjet za valjanost Ankete koji od provoditelja zahtijeva da Anketu ispuni minimalno 30 poslodavaca po zanimanju.
- **Nedvosmisleno definirati terminologiju koja propisuje uvjete pod kojima je Anketa valjana:** specificirati na što se odnosi termin 'jedan poslodavac' koji je naveden u uvjetima koji reguliraju minimalan odaziv pri provođenju Ankete – potrebno je definirati misli li se tu na 'jednu organizaciju', 'jednu ustrojbenu jedinicu' ili na 'jednog ispitanika'.

5. Preporučuje se Ministarstvu znanosti i obrazovanja, Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava, Agenciji za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih – Organizacijskoj jedinici za upravljanje strukturnim instrumentima (ASOO DEFCO) da osiguraju odgovarajuću potporu nositeljima projekata tijekom provedbe projekata. Važno je osigurati pridržavanje ugovornih obveza i rokova tijela koja su uključena u sustav upravljanja, kontrole i provedbe projekata sufinanciranih iz Europskoga socijalnog fonda (ESF-a). Stoga Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje sljedeće:

- **Osigurati sinergiju i odgovarajuću komunikaciju svih nadležnih tijela u sustavu** da bi se osigurala nesmetana i pravodobna provedba svih aspekata projekata (sadržajnih, administrativnih, financijskih) koji se sufinanciraju sredstvima ESF-a, a to se odnosi na posrednička tijela prve i druge razine, Upravljačko tijelo i Tijelo za ovjeravanje.
- **Osigurati pridržavanje ugovornih obveza od ASOO DEFCO-a u odobravanju kvartalnih izvještaja i s njima povezanih zahtjeva za nadoknadu sredstava:** osigurati odgovarajuće ljudske kapacitete koji mogu bez kašnjenja obraditi sve pristigle zahtjeve na kvartalnoj razini. Kašnjenje u odobravanju kvartalnih izvještaja često stavlja nositelje projekata u situaciju da vlastitim sredstvima moraju predfinancirati veći broj aktivnosti od inicijalno planiranih. Također, takva kašnjenja onemogućuju nositeljima projekata efikasno upravljanje vlastitim projektnim proračunom. Navodimo nekoliko primjera otežane provedbe projekata zbog opisanih kašnjenja:
 - *Prva generacija projekata koji su sufinancirani sredstvima ESF-a su završeni, no za većinu njih su do kraja projekata bila odobrena tek dva ili maksimalno tri od ukupno pet kvartalnih izvještaja. To znači da nositelji projekta u trenutku završetka projekta ne znaju hoće li im neke stavke iz trećeg, četvrtog ili petog kvartala biti prihvaćene ili moguće odbačene kao neprihvatljivi troškovi. Zbog toga nositelji projekta ne mogu prenamijeniti sredstva između pojedinih stavki proračuna te time ostvariti moguće uštede. Ako pojedine stavke proračuna budu odbačene kao neprihvatljivi trošak, nositelji projekta bit će prisiljeni te stavke financirati vlastitim, a ne projektnim sredstvima. Opisani problemi onemogućuju maksimalnu iskoristivost doznačenog proračuna projekta jer dovode do razlike između ugovoreni i isplaćeni sredstava.*
 - *Kašnjenje u odobravanju kvartalnih i završnih izvještaja nameće potrebu za angažiranjem administrativnog osoblja na projektu mjesecima nakon što je projekt završio. To predstavlja značajan problem za nositelje projekata koji su administrativno osoblje zaposlili ugovorom za rad na određeno vrijeme tijekom trajanja projekta. Istekom projekta istječe mogućnost financiranja njihovih plaća. Nositelji projekata prisiljeni su osigurati administrativno osoblje i dulje razdoblje nakon završetka projekta zbog dodatne komunikacije s ASOO DEFCO-m i zbog moguće dostave dodatne dokumentacije potrebne za odobravanje pojedinih izvještaja. Nositelji projekata prisiljeni su stoga vlastitim sredstvima financirati dodatni, neplanirani rad administrativnog osoblja.*

- **U najvećoj mogućoj mjeri pojednostaviti procedure koje se odnose na administrativno i financijsko upravljanje projektima i izvještavanje:** navedeno će olakšati provedbu projekata nositeljima projekata, ali i projektnim voditeljima u ASOO DEFECO-u. Priprema i obrada zahtjeva za nadoknadu sredstava koji se sastoje od 300 - 600 stranica dokumentacije predstavlja iznimno velik administrativni teret nositeljima projekata, kao i posredničkim tijelima. Potrebno je u suradnji svih nadležnih tijela (ASOO DEFECO, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo financija) osigurati učinkovite metode praćenja provedbe projekata koje su vođene načelima dobrog upravljanja, ali koje ne dovode do nepotrebnih birokratskih procedura koje imaju negativan učinak na kvalitetu provedbe i krajnje rezultate projekata.

Osigurati da svi projektni voditelji u ASOO DEFECO-u primjenjuju slične metode rada u odnosu na nositelje projekata te da im pravodobno pružaju informacije potrebne za uspješnu provedbu projekata (telefonski, e-mailom). Dosadašnja praksa provedbe projekata pokazala je da voditelji projekata pri ASOO DEFECO-u imaju neujednačene metode rada s nositeljima projekata.

- **Osigurati mogućnost elektroničke dostave kvartalnih izvještaja i završnih izvještaja te prateće dokumentacije Integriranim informacijskim sustavom za upravljanje Kohezijskim fondom i strukturnim fondovima (SF MIS):** u svrhu ekološke održivosti potrebno je minimizirati dostavu tiskanih dokumenata. Uz to, prelazak na elektronički sustav dostave izvještaja olakšao bi skladištenje i čuvanje pristigle dokumentacije posredničkim tijelima prve i druge razine.
- **Ne potraživati dokumentaciju od nositelja projekata koju je moguće pribaviti od drugih tijela državne uprave⁸ ili koju provoditelji projekata ne mogu dostaviti:** primjerice, javna visoka učilišta ne mogu dostaviti potvrdu o isplati plaća akademskog osoblja jer se njihove plaće isplaćuju centralizirano iz Riznice u Ministarstvu financija.
- **Osigurati platformu za međusobnu komunikaciju i razmjenu iskustava za nositelje projekata** tijekom njihove provedbe.
- **Organizirati peer-to-peer radionice za buduće prijavitelje projekata:** na takvim radionicama dotadašnji bi nositelji projekata podijelili iskustva iz prakse koja će budućim prijaviteljima olakšati konceptualizaciju i pripremu projektnih prijedloga te kasnije uspješnu provedbu odobrenih projekata.
- **Organizirati radionice za jačanje kapaciteta zaposlenika visokih učilišta i ustanova za obrazovanje odraslih koji su zaduženi za provođenje javne nabave, knjigovodstvene i računovodstvene poslove:** navedeni poslovi su vrlo važni za uspješnu provedbu projekata pa će podizanje razine stručnosti u obavljanju istih imati pozitivan učinak na provedbu projekata

6. Preporučuje se Ministarstvu znanosti i obrazovanja, Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava i Ministarstvu financija da uredi sustav i definiraju model honoriranja rada i isplate plaća zaposlenicima čije se plaće financiraju iz državnoga proračuna, a koji rade na projektima koji su financirani sredstvima EU-a. Predlaže se normativno reguliranje iznosa plaća zaposlenicima državnih i javnih institucija koji rade na poslovima vezanim uz projekte koji su financirani sredstvima EU-a. Budući da rad na spomenutim projektima zahtijeva visoku stručnost koja se stječe u duljem razdoblju, potrebno je osigurati kontinuitet rada te smanjiti fluktuaciju zaposlenika na takvim radnim mjestima. Uspostava takvog sustava treba uključiti mogućnost honoriranja dodatnoga rada zaposlenika uključenih u provedbu opisanih projekata.

7. Preporučuje se Ministarstvu znanosti i obrazovanja i Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava da se osnuju sektorska vijeća, ustroji informacijski sustav za vođenje Registra HKO-a te donese

⁸ Npr. JOPPD obrasce tj. izvješća o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja.

Pravilnik o priznavanju i vrednovanju neformalnog i informalnog učenja u što kraćem roku. Navedeni elementi važni su za uspostavu cjelovitog sustava za unapređenje obrazovanja primjenom HKO-a. Uspostava sektorskih vijeća i pokretanje njihova rada važno je zbog uspostave komunikacije između njih i nositelja projekata tijekom provedbe projekata – takva komunikacija može pozitivno utjecati na kvalitetu izrade standarda zanimanja i standarda kvalifikacija predviđenih određenim projektima.

**PREDSJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA
ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA**

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, v. r.

Prilog 8.

**NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA**

OZNAKA: NVRLJP-00005-17-0059
Zagreb, 8. prosinca 2016.

Na temelju članka 10. Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/2013.) i članka 20. stavka 1. Poslovnika o radu, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala na svojoj osamnaestoj sjednici održanoj 8. prosinca 2016. godine donosi

**Preporuke o primjeni Smjernica za usklađivanje studijskih programa sa standardima
kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s Hrvatskim kvalifikacijskim
okvirom**

1. Preporučujemo Agenciji za znanost i visoko obrazovanje da u postupku vrednovanja usklađenosti studijskih programa s odgovarajućim standardima kvalifikacija koristi *Smjernice za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom* Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala.
2. Preporučujemo Ministarstvu znanosti i obrazovanja da prilikom raspisivanja natječaja i poziva na dostavu projektnih prijedloga za razvoj studijskih programa primjenom HKO-a i drugih projekata koji potiču podizanje kvalitete i relevantnosti studijskih programa, a sufinanciraju se sredstvima Europskoga socijalnog fonda, prijaviteljima projekata preporuči korištenje *Smjernica za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom* Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala.

Preporučujemo Ministarstvu znanosti i obrazovanja da prilikom dorade metodologije za izradu standarda kvalifikacija uzme u obzir *Smjernice za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom* Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala.

Obrazloženje

Republika Hrvatska postavila je Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, broj 45/09) temelje za izgradnju sveobuhvatnoga sustava osiguravanja kvalitete u visokom obrazovanju. U ožujku 2013. godine stupio je na snagu Zakon o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/13), a u svibnju 2014. godine Pravilnik o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (Narodne novine, broj 62/14). Od 2014. godine započeo je i proces uspostavljanja sektorskih vijeća čime je stvoreno zakonsko uporište, institucionalni okvir i alati za razvoj i provedbu studijskih programa kojima se stječu kvalitetne kvalifikacije relevantne u odnosu na potrebe tržišta rada, gospodarstva i društva u cjelini.

Budući da je Pravilnikom o Registru HKO-a propisano da procjenu usklađenosti studijskih programa s odgovarajućim standardom kvalifikacije provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje (čl. 32. - 36.), Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala preporučuje Agenciji da u postupku vrednovanja usklađenosti studijskih programa s odgovarajućim standardima kvalifikacije koristi *Smjernice za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom* kao jedan od alata za osiguravanje kvalitete i relevantnosti studijskih programa i njihovu usklađenost sa standardima kvalifikacija iz Registra HKO-a.

S obzirom na to da su prioritetni ciljevi Operativnoga programa „Razvoj ljudskih potencijala“ Europskoga socijalnog fonda iz područja obrazovanja usmjereni na unapređenje kvalitete cjelokupnoga sustava odgoja, obrazovanja i znanosti, kao i poboljšanje njegove učinkovitosti te usklađenosti s potrebama na tržištu rada, prilikom objave Poziva na dostavu projektnih prijedloga koji se odnose na unapređivanje kvalitete u visokom obrazovanju primjenom HKO-a, prijavitelje projekata potrebno je uputiti na korištenje *Smjernica za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom*. Na taj način će se korištenjem sredstava ESF-a pospešiti i ubrzati unapređenje postojećih i razvoj novih studijskih programa koji se temelje na standardima i stalno prilagođavaju potrebama kvalitetnog obrazovanja i tržišta rada.

Radi koherentnosti i usklađenosti svih do sada razvijenih smjernica i metodologija, Ministarstvo znanosti i obrazovanja prilikom dorade postojeće metodologije za izradu standarda kvalifikacija treba uzeti u obzir *Smjernice* Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala.

Smjernice vam dostavljamo u privitku, a dokument u elektroničkome obliku dostupan je na mrežnoj stranici www.kvalifikacije.hr.

S poštovanjem,

**PREDSJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA
ZA RAZVOJ LJUDSKIH POTENCIJALA**

prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, v. r.

Privitak:

- *Smjernice za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom* Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala.

Dostaviti:

- Agenciji za znanost i visoko obrazovanje, prof. dr. sc. Jasmini Havranek, ravnateljici, Donje Svetice 38, 10 000 Zagreb
- Ministarstvu znanosti i obrazovanja, prof. dr. sc. Pavi Barišiću, ministru, Donje Svetice 38, 10 000 Zagreb
- Pismohrani, ovdje

Prilog 9.

Smjernice za usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija i izradu novih studijskih programa usklađenih s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala

Zagreb, prosinac 2016.

Sadržaj

Studijski programi u Hrvatskoj	70
Od standarda zanimanja preko standarda kvalifikacija do novih ili inoviranih studijskih programa	72
Zakonski okvir za vrednovanje studijskih programa	75
Smjernice za reviziju studijskoga programa	77
Usklađivanje studijskih programa sa standardom kvalifikacije	78
Kritična pitanja provjere osigurava li studijski program postizanje određenoga standarda kvalifikacije	81
Literatura	82

Studijski programi u Hrvatskoj

U prvom dijelu ovoga dokumenta kratko je opisano stanje u visokom obrazovanju u Hrvatskoj te osnovni elementi razvoja kurikuluma korištenjem i preuzimanjem dijela teksta (Divjak & Begičević Ređep, 2016.) objavljenog u knjizi *Preporuke za inovacije*, 2016.

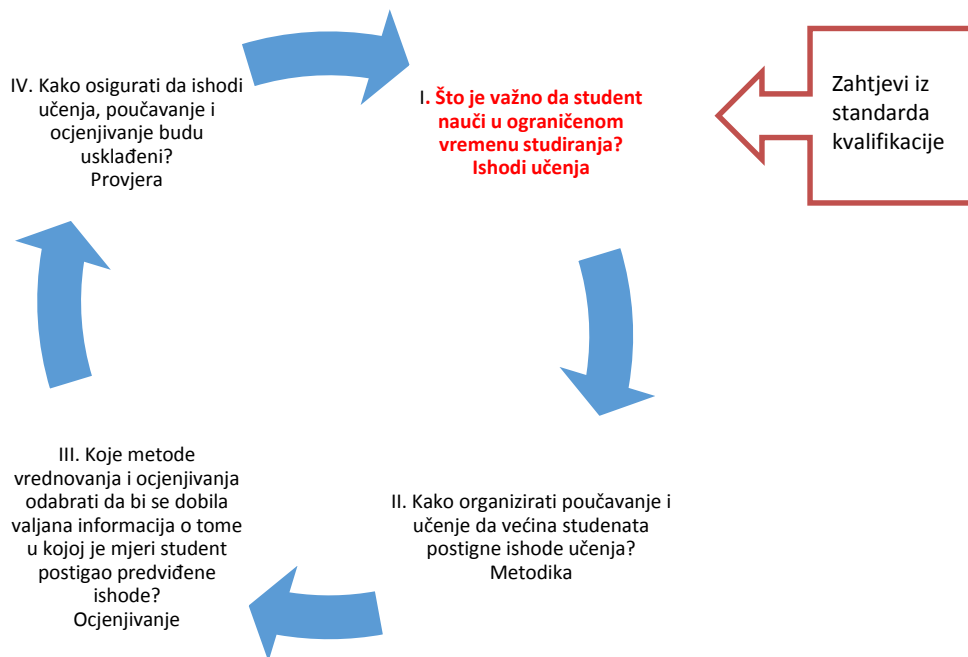
Postojeći studijski programi na hrvatskim sveučilištima uglavnom su razvijeni 2005. prilikom prelaska na tzv. bolonjski sustav studiranja, ali otada su gotovo svi doživjeli manje ili veće izmjene i dopune. Najvažnija promjena, uz promjenu strukture studija, koja se treba ostvariti prelaskom na bolonjski sustav studiranja odnosi se na činjenicu da se studijski programi i njihovi kurikulumi trebaju temeljiti na ishodima učenja. Takav zahtjev postavljen je u Zakonu o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju (Narodne novine, br. 45/09), Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07 – Odluka USRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13 i 139/13, 101/14 – Odluka i Rješenje USRH i 60/15 – Odluka USRH), a posebno u Zakonu o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (HKO-u), (Narodne novine, br. 22/13). Sveučilišta su u skladu s time razvila vlastite pravne akte o vrednovanju studijskih programa na temelju ishoda učenja te su provodila postupke vrednovanja koja završavaju odlukama senata o prihvaćanju/neprihvaćanju studijskih programa. S druge strane, Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) provodi postupke vrednovanja studijskih programa koji nisu u sastavu sveučilišta.

Visoko obrazovanje u Hrvatskoj po svojoj strukturi usklađeno je s bolonjskim razinama i Kvalifikacijskim okvirom europskog prostora visokog obrazovanja još 2005. godine. Međutim, bitne promjene koje uključuju uspostavu kurikuluma na temeljima ishoda učenja, učinkovit sustav osiguravanja kvalitete obrazovnih ishoda i povezanost sa sadašnjim i budućim potrebama tržišta rada tek se sada provode na većini visokih učilišta u Hrvatskoj i to pod utjecajem HKO-a. U tom kontekstu visoka učilišta trebaju uložiti dodatne napore u provedbu nacionalnoga kvalifikacijskog okvira.

U literaturi se osim pojma kurikuluma temeljenoga na ishodima učenja upotrebljava i pojam kurikuluma temeljenoga na kompetencijama, što ćemo smatrati jednakim pojmovima. Naime, kada govorimo o zanimanjima i tržištu rada, češće se upotrebljava pojam kompetencija nego ishod učenja (primjer: opis standarda zanimanja), dok je u akademskom okruženju obrnuto. Kvalifikacije utemeljene na ishodima učenja koji su povezani s kompetencijama jamče da je osoba sa stečenom kvalifikacijom osposobljena za rad u određenom zanimanju. U tom kontekstu važno je izraditi standarde zanimanja i standarde kvalifikacija i međusobno ih povezati. Studijski programi usklađuju se sa standardima kvalifikacija koji su opisani preko skupova ishoda učenja.

Razvojni ciklus kurikuluma prikazan je na slici 1., a istaknuta je i ulazna komponenta potreba tržišta rada koja dolazi iz standarda zanimanja, a preko standarda kvalifikacije.

Slika 1. Razvojni ciklus kurikuluma s ulaznom komponentom potreba tržišta rada koja dolazi iz standarda zanimanja preko standarda kvalifikacije (preuzeto iz Divjak & Begičević Ređep, 2016.)

U sljedećem okviru navedeni su temeljni koraci u razvoju kurikuluma. Ovi koraci provode se ciklički jer se u dogovorenim vremenskim intervalima provjerava konzistentnost čitavoga procesa.

Razvoj kurikuluma obično se provodi u sljedećim koracima:

Ispitivanje potreba – poveznica na standard zanimanja i standard kvalifikacije (ako postoje)
 Određivanje ciljeva programa, ishoda učenja, paradigmi poučavanja
 Odabir sadržaja poučavanja (više sadržaja nije više ishoda!)
 Oblikovanje predmeta uz konstruktivno poravnanje
 Odabir metoda poučavanja i potpora (oprema, e-učenje)
 Odabir metoda vrednovanja i opterećenja studenata (ECTS)
 Odabir metoda evaluacije postizanja ishoda učenja te zadovoljstva studenata, nastavnika i ostalih.

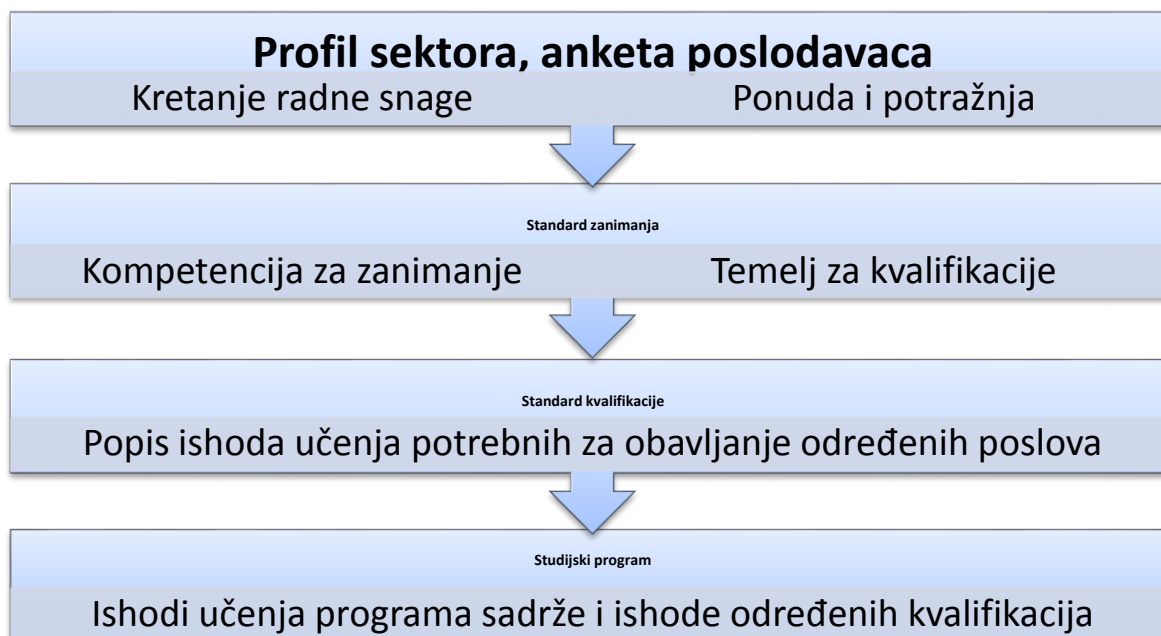

Ispitivanje potreba...

Od standarda zanimanja preko standarda kvalifikacije do novih ili inoviranih studijskih programa

U ovom dijelu objasniti ćemo osnovne smjernice razvoja studijskoga programa na temelju standarda kvalifikacije, ali i temeljne pojmove iz standarda kvalifikacije koji su važni u procesu povezivanja standarda kvalifikacije i studijskoga programa.

Iz perspektive Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira možemo zaključiti da proces razvoja studijskoga programa kojemu je cilj povezivanje sa standardom kvalifikacije kreće od profila sektora do implementacije zahtjeva tržišta rada. Prikaz je dan na slici 2.

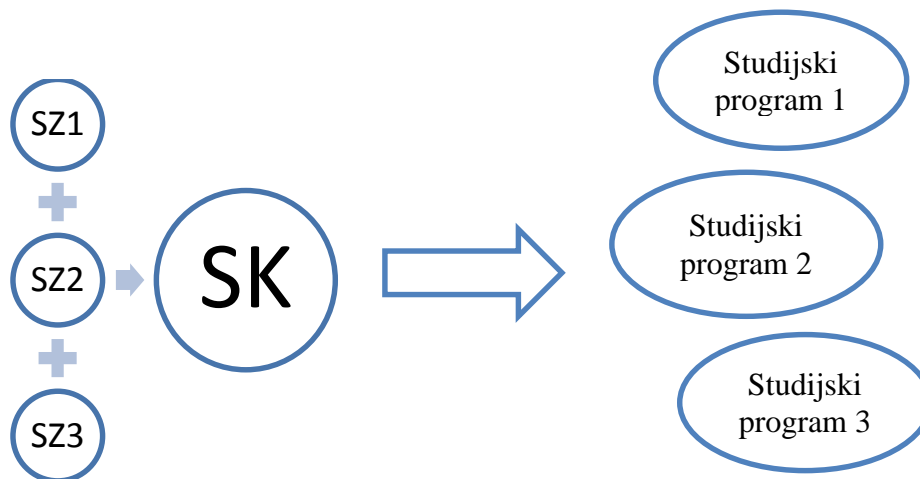
Slika 2. Od profila sektora do studijskoga programa

Alternativni prikaz razvoja studijskoga programa dan je na slici 3. gdje je naglašeno da su specifični ishodi učenja predmeta i ostalih studijskih obveza ključni za izradu studijskih programa prema ishodima učenja, ali i osiguravanje postizanja standarda kvalifikacije. U tom prikazu uzete su u obzir opisnice iz Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru koje se temelje na Dublinskim opisnicama, a naglašeno je da cijela struktura ovisi o tome jesu li specifični ishodi učenja predmeta postavljeni učinkovito i je li osigurana njihova provjera. Pri tome treba uzeti u obzir da se ishodi učenja predmeta ne temelje isključivo na ulazima koji dolaze iz instrumenata HKO-a kao što su standardi zanimanja i standardi kvalifikacija, kao što ćemo objasniti u nastavku ovoga dokumenta.

Slika 3. Ishodi učenja u hijerarhiji

U praksi se pojavljuju različite kombinacije povezivanja standarda kvalifikacija sa standardima zanimanja te studijskih programa sa standardima kvalifikacija. Pojedini standard kvalifikacije (SK) obično „pokriva“ nekoliko standarda zanimanja (SZ). Međutim, najčešća je situacija da određeni studijski program realizira jedan standard kvalifikacije (slika 4.). U iznimnim slučajevima moguće je jedan studijski program povezati s dvama standardima kvalifikacija.

Slika 4. Povezivanje standarda kvalifikacije i standarda zanimanja te studijskoga programa i standarda kvalifikacije prema HKO-u.

*Preporuka:**1 SK veže se na 1 – 3 SZ**1 studijski program za 1 SK**1 studijski program za 2 SK*

Standard kvalifikacije opisan je s pomoću skupova ishoda učenja kojima se osigurava postizanje kompetencija iz standarda zanimanja. Skup ishoda učenja, prema Zakonu o HKO-u, predstavlja najmanji cjeloviti skup povezanih ishoda učenja iste razine, obujma i profila i najčešće ima obujam od 3 do 6 ECTS bodova, a moguć je i raspon od 1 do 10 ECTS-a. Iznimka od pravila su skupovi ishoda učenja vezani uz studentsku praksu i rješavanje složenih problemskih zadataka koji se u studijskome programu vežu uz studentsku praksu, projektne zadatke te završne i diplomske radove koji mogu biti i obujma većeg od 10 ECTS-a.

Očekuje se da će jedan standard kvalifikacije preddiplomske razine 6 (180 ECTS bodova) imati 30 - 40 skupova ishoda učenja, a od toga između 15 i 25 obveznih skupova ishoda učenja te od 10 do 20 izbornih skupova ishoda učenja. Dakle, za razinu 6. (preddiplomski studij) je preporuka da oko 60% skupova ishoda učenja bude u kategoriji obveznih, a da ostalo čine izborni ishodi učenja. Na razini 7. (diplomski studij) očekuje se veći postotak izbornih ishoda učenja pa će udio obveznih i izbornih skupova ishoda učenja biti podjednak. Na taj će se način omogućiti da studijski programi, uz osiguravanje postizanja određene kvalifikacije, razviju i ostale komponente koje nisu nužno vezane uz potrebe tržišta rada.

Razina skupa ishoda učenja dodjeljuje se skupu kao cjelini. Međutim, budući da u jednom skupu ishoda učenja ima obično 4 - 10 pojedinačnih ishoda učenja, ne može se izbjeći analiziranje razina pojedinih ishoda učenja i njihov odnos prema razini čitavoga skupa. U tom kontekstu može se preporučiti da se razina skupa određuje prema najviše postignutoj razini pojedinačnih skupova ishoda učenja. Pri tome treba imati na umu da se svaki ishod učenja sastoji od aktivnoga glagola koji upućuje na konkretnu aktivnost osobe (npr. student će biti u stanju primijeniti), konteksta na koji se ta aktivnost odnosi (npr. algoritme teorije grafova na probleme rasporeda) te na način provjere (rješavanjem problemskoga zadatka i izradom prototipa aplikacije), kao i na uvjete (materijalne i kadrovske) u kojima se takva aktivnost događa ili provjerava. Sve ove informacije važne su za određivanje razine ishoda učenja pa onda i skupa. Naime, da bi skup ishoda učenja koji sadrži pet ishoda učenja bio na razini 7., tada je nužno da barem

Preporučene vrijednosti:

*1 skup ishoda učenja = 3 - 6 ECTS-a
(iznimke moguće 1 - 10 ECTS-a, a više za specifične kompleksne skupove)*

Razina 6.: 60% - udio obveznih skupova ishoda učenja na razini 6

- 30 – 40 skupova ishoda učenja ukupno

- 15 – 25 obveznih skupova ishoda učenja

- 10 – 20 izbornih skupova ishoda učenja

Razina 7.: 50% - udio obveznih skupova ishoda učenja na razini 7

- 20 – 30 skupova ishoda učenja ukupno

- 10 – 15 obveznih ishoda učenja

- 10 – 15 izbornih ishoda učenja

*U jednom skupu ishoda učenja prosječno
4 - 6 ishoda učenja*

Razina čitavoga skupa ishoda učenja određuje se prema najviše postignutoj razini skupa kao cjeline (nužan, ali ne i dovoljan uvjet, barem jedan ishod učenja na toj razini).

jedan ishod učenja bude na razini 7., ali to nije ujedno i dovoljan uvjet. Naime, razina skupa ishoda učenja ovisi o kontekstu, jer ako ishod učenja najviše razine podrazumijeva npr. kreiranje novog (do sada nepoznatog) modela ili procesa, ostali

ishodi učenja mogu biti formulirani tako da omogućuju da se ovaj ishod najviše razine u konačnici realizira, ali da vode do realizacije još nekih kompetencija studenata (primjena, analiza, sinteza i sl.). To je važno prilikom usklađivanja studijskoga programa sa standardom kvalifikacije budući da svi ishodi učenja najviše razine moraju biti pokriveni u studijskome programu da bi se ispunila zakonska odredba iz čl. 7. Zakona o HKO-u.

Zakonski okvir za vrednovanje studijskih programa

Zakonski okvir koji uređuje vrednovanje i akreditiranje studijskih programa je dvovrstan. S jedne strane obvezna je primjena Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju RH (NN, br. 45/09), pratećeg Pravilnika o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskoga programa i reakreditaciju visokih učilišta (NN, br. 24/10) na temelju kojih su doneseni i pravilnici o vrednovanju studijskih programa na sveučilištima.

S druge strane, primjena Zakona o Hrvatskome kvalifikacijskom okviru (NN, br. 22/13, 41/16 – Odluka USRH) i pratećeg Pravilnika o Registru HKO-a (NN, br. 62/2014) još uvijek je opcija za koju se visoka učilišta mogu autonomno odlučiti. Međutim, ako se odluče na taj pothvat, nije u potpunosti jednostavno napraviti usklađivanje s navedenim zakonom i pravilnikom.

Studijski programi se prema Zakonu o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju opisuju ishodima učenja programa. Prema pratećim pravilnicima, takvih općih ishoda učenja na razini studijskoga programa obično ima od 10 do 30. Kod preddiplomskoga studija (180 ECTS-a) obično imamo 15 do 20 skupova ishoda učenja na razini programa, što bi po broju moglo odgovarati obveznim skupovima ishoda učenja iz standarda kvalifikacije. Međutim, treba biti oprezan u tvrdnji da se obvezni skupovi ishoda učenja mogu pretočiti u ishode učenja programa jer u ishodima učenja programa nalaze se i oni ishodi koji odgovaraju na osobne potrebe studenata i obuhvaćaju akademsko znanje i vještine koje se uglavnom ne prepoznaju u standardima kvalifikacija, barem ne u njihovoj obveznoj jezgri.

Na kraju treba istaknuti važnost članka 7. Zakona o HKO-u u kojemu se uspostavlja deset razina cjelovitih kvalifikacija: 1., 2., 3., 4.1., 4.2., 5., 6., 7., 8.1., 8.2. i određuju minimalni uvjeti za stjecanje i pristupanje cjelovitim kvalifikacijama koje treba ispuniti da bi kvalifikacija mogla biti upisana u Registar HKO-a.

Za kvalifikacije na razini 6. i 7. navode se sljedeći minimalni uvjeti:

Razina 6. – ukupno radno opterećenje za stjecanje kvalifikacije je minimalno 180 ECTS bodova, od kojih je najmanje 120 ECTS bodova na 6. ili višoj razini skupova ishoda učenja.

Uvjet pristupanja - posjedovanje prethodne kvalifikacije na razini 4.2. ili više, uz položene ispite obveznih predmeta državne mature.

Razina 7. – ukupno radno opterećenje za stjecanje kvalifikacije je minimalno 60 ECTS bodova na 7. ili višoj razini skupova ishoda učenja. Ukupno radno opterećenje kvalifikacije na razini 7., zajedno s prethodnom kvalifikacijom na razini 6., koja je uvjet pristupanja, je minimalno 300 ECTS bodova, od kojih je najmanje 180 ECTS bodova na 6. ili višoj razini skupova ishoda učenja i najmanje 60 ECTS bodova na 7. ili višoj razini skupova ishoda učenja.

Uvjet pristupanja: posjedovanje prethodne kvalifikacije na razini 4.2. uz položene ispite obveznih predmeta državne mature ili posjedovanje prethodne kvalifikacije na razini 6. ili više.

Smjernice za reviziju studijskoga programa

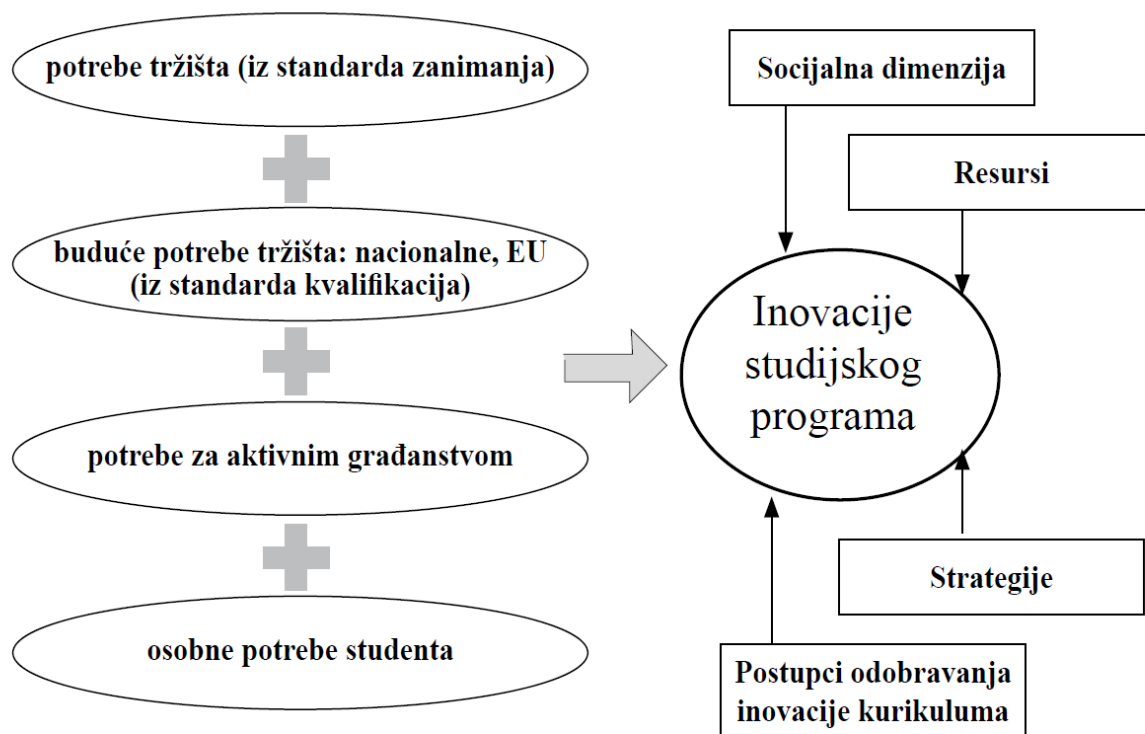
Prema (Divjak & Begičević Ređep, 2016.) kurikulum se može definirati kao akcijski plan za postizanje obrazovnih ciljeva odnosno u kontekstu HKO-a za postizanje ishoda učenja. Inovacije studijskih programa treba promatrati u svjetlu zahtjeva koji dolaze s tržišta rada, spoznaja koje imaju visoka učilišta o budućim potrebama tržišta rada i društva, osobnim potrebama pojedinaca te zakonitostima razvojnoga ciklusa kurikulumu. Iako se pojmovi kurikulumu i studijskoga plana i programa donekle razlikuju, za potrebe ovoga dokumenta smatrat ćemo ih istoznačnicama.

Dakle, studentima tijekom studija treba osigurati postizanje kompetencija za:

- zapošljivost i samozapošljivost
- aktivno i odgovorno građanstvo
- osobni rast, razvoj i cjeloživotno učenje (nastavak obrazovanja).

Pri tome i pojam zapošljivosti treba procijeniti u široj definiciji koja uključuje sve osobine osobe, njezine vještine i znanje, što joj omogućuje da bude učinkovita na radnome mjestu i korisna sebi, svojem poslodavcu i gospodarstvu u cjelini (Confederation of British Industry (CBI), 2009.) prema (Andrews i Russell, 2012.).

Primjeri istraživanja koja nam daju informaciju o potrebama tržišta rada u budućnosti na razini zanimanja odnosno općeg znanja i vještina su Frey, Osborn, 2013., odnosno Weinberger, 2014. U prvome radu riječ je o utjecaju kompjutorizacije na potrebe za pojedinim zanimanjima u sljedećih petnaestak godina dok se u drugome radu konstatira da su zapošljivost i prihodi na strani onih koji imaju visoke kognitivne vještine i istodobno visoke društvene vještine, na temelju čega je uveden novi pojam koji opisuje idealnoga radnika budućnosti: Math-Loving People Person. Svako visoko učilište treba obvezno analizirati projekcije budućih potreba tržišta rada povezanih s osnovnom temom studijskoga programa koji se uvodi ili se želi uvesti. U tu svrhu obvezno treba uzeti u obzir nacionalne projekcije potreba, a poželjno je i EU projekcije potreba. U Hrvatskoj je 2016. godine objavljena prva studija budućih potreba tržišta rada u Hrvatskoj, izrađena na temelju baza podataka i kvantitativnih metoda predviđanja koju je izradio Ekonomski institut, Zagreb (Tkalec i sur., 2016.). Iako su i autori studije naveli ograničenja s obzirom na raspoložive podatke i kriznu ekonomsku situaciju u godinama koje su uzete kao temelj za projekciju, u sljedećim iteracijama ovakve će studije biti važan izvor za inovacije studijskih programa. U europskim okvirima vrijedne informacije o potrebama za vještinama i znanjem na EU tržištu rada mogu se naći na mrežnim stranicama CEDEFOP-a, a posebno na Panorami vještina (EC & CEDEFOP, Skills panorama) čija je misija transformirati podatke o tržištu rada u korisne, točne i pravodobne informacije koje će pomoći kreatorima politika u donošenju odluka o vještinama i radnim mjestima u Europi.

Slika 6. Ulazni elementi za inovacije studijskih programa

Nadalje, visoka učilišta, a posebno sveučilišta, trebaju biti svjesna i svoje društvene uloge te se moraju skrbiti i o socijalnoj dimenziji u visokom obrazovanju, odnosno o tome da svi studenti imaju jednake prilike bez obzira na njihov društveni i ekonomski status ili osobne legitimne izbore. Naime, unatoč iznimno velikom porastu udjela studenata u populaciji, tzv. masifikaciji visokog obrazovanja u svijetu, ali i u Hrvatskoj, socijalna mobilnost nije povećana (Lee, 2016.). Kako bi se pridonijelo rješavanju problema, u Hrvatskoj je osnovana Nacionalna skupina za unapređenje socijalne dimenzije u visokom obrazovanju⁹ koja ima zadaću izraditi akcijski plan djelovanja u tom području.

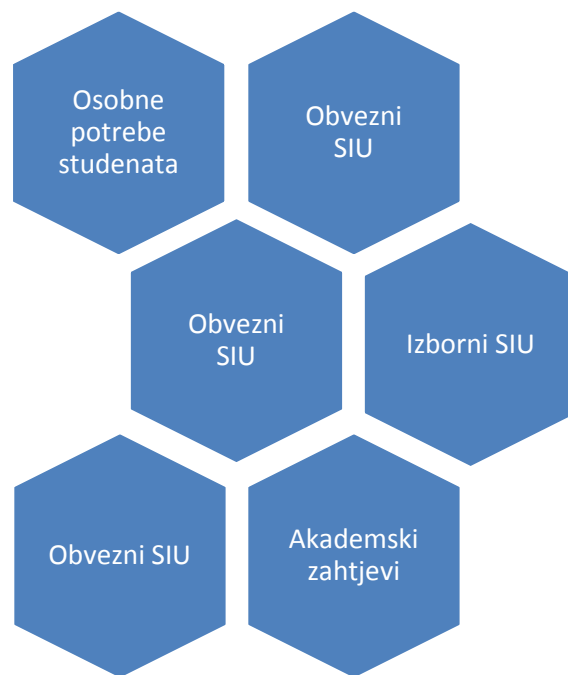
Na slici 6. preuzetoj iz (Divjak & Begičević Ređep, 2016.) prikazani su temeljni činitelji i izvori podataka koji mogu utjecati na potrebu inovacije studijskih programa.

Usklađivanje studijskih programa sa standardom kvalifikacije

Studijski program mora osigurati postizanje i provjeru obveznih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije da bi s određenim standardom bio usklađen. Na taj način će se odrediti ishodi učenja barem 50% svih raspoloživih ECTS bodova u programu. Ostatak studijskoga programa sadržavat će izborne skupove ishoda učenja, ali i ishode koji proizlaze iz ostalih ulaznih elemenata kao što je prikazano na slici 6. Nadalje, slika 7. prikazuje shemu strukture studijskoga programa koja obuhvaća različite ulazne građevne elemente.

⁹ <http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=3674>

Slika 7. Profiliranje studijskih programa upotrebom različitih građevnih elemenata

Usklađivanju studijskih programa s određenim standardom kvalifikacije može se pristupiti **na dva načina: odozgo prema dolje ili odozdo prema gore**. Preporuka je da se prvo primijeni jedan pristup pa onda drugi koji služi kao verifikacija postignutog primjenom prvoga pristupa. Za postojeće studijske programe logično je započeti proces pristupom odozgo prema dolje tako da se na početku procijeni

kakva je načelna pokrivenost standarda kvalifikacije u određenome studijskom programu.

1. Provjera uz slabu rezoluciju (odozgo prema dolje):

Postoji li zadovoljavajuća povezanost ishoda učenja programa i skupova ishoda učenja kvalifikacije?

2. Provjera uz veću rezoluciju (odozdo prema gore):

Jesu li svi ishodi učenja iz obveznih skupova ishoda učenja (SK) pokriveni u predmetima i drugim studentskim obveznim aktivnostima u studijskome programu?

Pristup **odozgo prema dolje** krenuo bi od povezivanja ishoda studijskoga programa sa skupovima ishoda učenja iz standarda kvalifikacije. Uz pomoć matrice povezivanja (ili slične tehnike) provjerila bi se ili uspostavila veza između obveznih skupova ishoda učenja standarda kvalifikacije i ishoda učenja

studijskoga programa (tablica 1.). Ovakva matrica mogla bi za preddiplomski studij imati dimenzije 20 x 20. Ako je riječ o usklađivanju postojećega studijskog programa sa standardom kvalifikacije, ovakvom jednostavnom tehnikom mogla bi se provjeriti „uz slabu rezoluciju“ pokrivenost obveznih skupova ishoda učenja u određenome studijskom programu. Naime, ako bismo u svakom stupcu imali barem

jedan X, to bi signaliziralo zadovoljavajuću pokrivenost. Naravno, mogle bi se uočiti i određene anomalije ili korisne informacije kao npr. da neki skup ishoda učenja uopće nije adresiran u studijskome programu (nema X u pojedinome stupcu), da je neki skup ishoda učenja raspršen na više ishoda učenja programa (dva i više X u pojedinome stupcu) te njegovu realizaciju treba pažljivo programirati prilikom konstruktivnog poravnanja, da je neki ishod učenja programa opterećen s velikim brojem njemu dodijeljenih skupova ishoda učenja (dva ili više X u pojedinome stupcu), da postoje ishodi učenja programa koji nisu vezani uz standard kvalifikacije (nema X u određenome retku) te da oni čine specifičnu orijentaciju studijskoga programa koja je sama po sebi poželjna.

Obvezni skupovi ishoda učenja	OSIU 1	OSIU 2	...	OSIU n
Ishodi učenja programa				
IUP 1		X		
IUP 2	X			
...				
IUP m		X		X

Tablica 1. Usklađivanje odozgo prema dolje (uz slabu rezoluciju)

Uz pretpostavku da je studijski program konstruiran na primjeren način (npr. upotrebom konstruktivnoga poravnanja) sada je potrebno u drugoj fazi provjeriti daju li veze između ishoda učenja programa i ishoda učenja predmeta potvrdu da su svi ishodi učenja iz pojedinih skupova ishoda učenja standarda kvalifikacije pokriveni u različitim predmetima ili ostalim obvezama u sklopu studijskoga programa. Pri tome treba voditi računa da je pokriven i obujam obveznih skupova ishoda učenja.

Drugi način, odnosno druga faza provjere usklađenosti je odozdo prema gore na način da se ishodi učenja obveznih predmeta i ostalih obveznih studijskih obveza (npr. studentska praksa, diplomski rad) povežu s pojedinačnim ishodima učenja navedenim u obveznim skupovima ishoda učenja standarda kvalifikacije (tablica 2.). Ovakva bi tablica/matrixa za preddiplomski studij mogla imati dimenzije 100 x 150. Dakle, dimenzija je nekoliko puta veća od tablice 1., ali je i kvaliteta informacija bolja. Naime, ovdje se promatra veza na razini pojedinih ishoda učenja, a ne samo na razini cijelih skupova ishoda učenja tako da se opisana analiza za pristup odozgo prema dolje može provesti uz jasnije veze jer se povezuju pojedinačni ishodi učenja. Međutim, treba biti svjestan činjenice da svi ishodi učenja iz pojedinih skupova ne moraju imati izravnu vezu na ishod učenja pojedinoga predmeta, već samo oni ishodi učenja iz pojedinoga skupa koji određuju razinu skupa ishoda budući da se ishodi učenja niže razine iz pojedinoga skupa mogu postići i na nižim razinama obrazovanja.

Ishodi učenja iz obveznih skupova ishoda učenja	IU 1	IU 2	...	IU N
Ishodi učenja predmeta u studiju				
IUp 1	X			
IUp 2	X			
...				
IUp M		X		X

Tablica 2. Usklađivanje odozdo prema gore (uz bolju rezoluciju)

Nakon što se osigura povezanost ishoda učenja predmeta studijskoga programa s onima iz obveznih skupova ishoda učenja standarda kvalifikacije izražuju se odnosno provjeravaju opći ishodi učenja studijskoga programa tj. izvode se iz skupova. Ostali ishodi učenja studijskoga programa nisu nužno vezani uz standard kvalifikacije i mogu se odrediti tako da ističu osebujnost pojedinoga studijskog programa. Naime, svi studijski programi koji su vezani uz jedan te isti standard kvalifikacije ne moraju

biti identični. Štoviše, dobro je da se dodaju različiti ishodi učenja i sadržaji kako bi se studijski programi međusobno razlikovali. Međutim, ako jedan studijski program ima aspiraciju povezivanja sa standardima dviju kvalifikacija, smanjuje se prostor za dodavanje fakultativnih ishoda učenja i sadržaja koji nisu opisani u obveznim skupovima ishoda učenja iz standarda kvalifikacije.

Studijski programi koji osiguravaju istu kvalifikaciju nisu nužno jednaki. Specifičnosti u izbornome dijelu programa su poželjne, daju komparativne prednosti pojedinim studijima i naglašavaju kompetencije za nastavak obrazovanja, ključne kompetencije, kompetencije za aktivno građanstvo, akademske vrijednosti i sl.

Kritična pitanja provjere osigurava li studijski program postizanje određenoga standarda kvalifikacije

1. Jesu li svi obvezni skupovi ishoda učenja iz standarda kvalifikacije pokriveni u studijskome programu?
2. Je li za sve obvezne skupove ishoda učenja iz standarda kvalifikacije osigurana adekvatna provjera njihova postizanja u studijskome programu?
3. Jesu li postignute odgovarajuće razine prema Zakonu o HKO-u (čl. 7.) za sve skupove ishoda učenja u studijskome programu?
4. Jesu li obvezni skupovi ishoda učenja zastupljeni u studijskome programu u obujmu propisanome standardom kvalifikacije?

5. Jesu li za postizanje svih obveznih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije u studijskome programu osigurani kadrovski i materijalni resursi propisani standardom kvalifikacije?
6. Jesu li u studijskome programu uzeti u obzir i ishodi učenja vezani uza zahtjeve znanstvene discipline, potrebe uključivanja novih tehnologija i brzu primjenu kvalifikacija na tržištu rada?
7. ...

Literatura:

Andrews, G., Russell, M. (2012.) *Employability skills development: strategy, evaluation and impact. Higher Education, Skills and Work-based Learning*. 2(1), pp. 33 - 44. (31. March 2014.).

Divjak B. & Begičević Ređep, N. (2016.). *Preporuke za sistemske i strateške inovacije studijskih programa iz područja ekonomije i poslovne ekonomije. Poglavlje u knjizi: Preporuke za inovaciju studijskih programa iz ekonomije i poslovne ekonomije na temelju ishoda učenja (2016.)*, (ur. A. Host i N. Alfirević). Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci & Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu.

Frey B., Osborne M. A. (2013.) *The future of employment: How susceptible are jobs to computerization?* Dostupno na: http://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/downloads/academic/The_Future_of_Employment.pdf

European Commission, Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion & the European Centre for the Development of Vocational Training. *Skills panorama*. Dostupno na: <http://euskills Panorama.cedefop.europa.eu/en>

Tkalec, M., Vizek, M., Žilić, I. (2016.) *Projekcije o budućim kretanjima na tržištu rada*. Dostupno na: www.kvalifikacije.hr/fgs.axd?id=1073.

Weinberger, C. J. (2014.) *The Increasing Complementarity between Cognitive and Social Skills. The Review of Economics and Statistics December 2014.*, 96(5) : 849 - 86.

Prilog 10.**NACIONALNO VIJEĆE ZA RAZVOJ LJUDSKIH
POTENCIJALA****Upitnik za članove Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala u svrhu prikupljanja
informacija koje utječu na razvoj ljudskih potencijala**

Cilj ispunjavanja upitnika jest prikupiti važne informacije koje utječu na daljnji razvoj ljudskih potencijala u Hrvatskoj. Pritom se prije svega misli na strategije, propise, operativne planove, izvještaje, istraživanja i slične dokumente kojima se utječe na razvoj različitih politika u sferi razvoja ljudskih potencijala. Na temelju prikupljenih informacija oblikovat će se i kontinuirano razvijati repozitorij ključnih dokumenata za razvoj ljudskih potencijala koji će omogućavati kvalitetan rad članovima NVRLJP-a i zainteresiranoj javnosti.

Utjecaj na razvoj ljudskih potencijala postoji ako predloženi dokumenti, politike ili aktivnosti koje navodite imaju implikacije na sljedeće:

- 1) smanjenje ili povećanje broja zaposlenih u nekom području
- 2) smanjenje ili povećanje broja učenika ili studenata te odraslih u procesu obrazovanja
- 3) smanjenje ili povećanje troška obrazovanja ili zapošljavanja
- 4) smanjenje ili povećanje pokretljivosti radne snage u prostornome smislu, profesionalnome smislu ili u pristupu obrazovanju
- 5) ostvarivanje jednakih mogućnosti pristupa obrazovanju, zapošljavanju ili profesionalnom usmjeravanju svim pojedincima
- 6) pozitivnu ili negativnu diskriminaciju pojedinaca u pristupu obrazovanju, zapošljavanju ili profesionalnom usmjeravanju i dr.

Procjena navedenih učinaka ne mora biti stajalište institucije koju zastupate, već odraz vlastitog promišljanja kao člana NVRLJP-a. U izradi repozitorija koji će biti javno dostupan neće se isticati imena i prezimena članova NVRLJP-a koji su ispunili ovaj upitnik.

Ministarstvo nadležno za obrazovanje i znanost predložit će tehničko rješenje za vođenje repozitorija i ispunjavanje upitnika, prikupljat će podatke i održavati repozitorij dokumenata.

Prikupljanje podataka upitnikom provodit će se svakih šest (6) mjeseci. Poziv za ispunjavanje upitnika slat će se svim članovima NVRLJP-a. Ako tijekom šest (6) mjeseci nije došlo do promjena, potrebno je poslati neispunjeni upitnik s naznakom: NEMA PROMJENA.

Ime i prezime člana NVRLJP-a: _____

Institucija koju član NVRLJP-a predstavlja: _____

1. Navedite nazive važnih strateških dokumenata iz vašeg resora (strategije, višegodišnji planovi, provedbene politike i sl.) koji utječu na razvoj ljudskih potencijala i kvalifikacijskoga okvira na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj, europskoj ili globalnoj razini. Ako takvi dokumenti nisu izravno usmjereni prema ljudskim resursima, pokušajte ocijeniti njihovo neizravno djelovanje prema oblicima utjecaja koji su navedeni u uvodu (npr. očekuje li se da porezna reforma ima učinak na zapošljavanje ili obrazovanje?).

(Navedite puni naziv dokumenta, godinu objavljivanja, nadležno tijelo koje je objavilo dokument i internetsku poveznicu na dokument)

2. Navedite nazive važnih propisa iz vašeg resora (zakoni, pravilnici i sl.) koji utječu na razvoj ljudskih potencijala i kvalifikacijskoga okvira na nacionalnoj razini te na lokalnoj ili regionalnoj razini, ako postoje.

(Navedite puni naziv dokumenta, godinu objavljivanja, nadležno tijelo koje je objavilo dokument i internetsku poveznicu na dokument)

3. Navedite nazive iz stručne i znanstvene literature koji su po vašemu mišljenju važni za razvoj ljudskih potencijala u nacionalnome i međunarodnome kontekstu.

(Navedite puni naziv dokumenta/članka/knjige, godinu objavljivanja, nadležno tijelo ili znanstvenika koji je objavio dokument i internetsku poveznicu na dokument ako je javno dostupan)

4. Navedite nazive ostalih važnih dokumenata (izvještaji, rezultati istraživanja, prezentacije i sl.), odnosno izvora koji nisu spomenuti u prethodnim pitanjima, a koji po vašemu mišljenju utječu na razvoj ljudskih potencijala i kvalifikacijskoga okvira na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj, europskoj ili globalnoj razini.

(Navedite puni naziv dokumenta, godinu objavljivanja, nadležno tijelo ili pojedinca koji je objavio dokument i internetsku poveznicu na dokument ako je javno dostupan)

5. Navedite aktivnosti koje su u tijeku ili koje se planiraju (konferencije, javna nabava, politike, strategije, zakoni, pravilnici, konzultacije i dr.), koji utječu na razvoj ljudskih potencijala i kvalifikacijskoga okvira na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj, europskoj ili globalnoj razini. Cilj navođenja ovakvih aktivnosti je informirati članove NVRLJP-a o procesima koje treba pratiti i prikupljati potrebne informacije o njima.

--

Prilog 11.

OKRUGLI STOL “VJEŠTINE BUDUĆNOSTI ZA RAZVOJ HRVATSKOGA GOSPODARSTVA”

Zagreb, 21. travnja 2016.

ZAKLJUČCI OKRUGLOGA STOLA

Studija *Projekcije o budućim kretanjima na tržištu rada* Ekonomskoga instituta, Zagreb, prva je projekcija vezana uz hrvatsko tržište rada koja koristi modelski pristup i temelji se na bogatom setu kvantitativnih podataka.

Unatoč metodološkim ograničenjima i izvorima neizvjesnosti, Studija je vrijedan izvor informacija za donošenje i usklađivanje javnih politika obrazovanja, zapošljavanja, cjeloživotnoga učenja i regionalnoga razvoja. Dopunjavanjem i razvijanjem statističke osnovice i ekonometrijskoga sustava omogućit će se izrada daljnjih kompleksnijih projekcija koje će omogućiti i procjenu učinaka strateških dokumenata i javnih politika u području tržišta rada. Studija nije usmjerila na trendove koje treba slijediti, već je upozorila na trendove koji bi se mogli ostvariti ako donositelji javnih politika ne budu koristili njezine rezultate i donosili strateške odluke utemeljene na podacima.

Studija predviđa da će se hrvatsko tržište rada u sljedećih pet godina oporaviti, ali projicirana stopa rasta neće biti dovoljna kako bi se zaposlio veći broj trenutačno nezaposlenih ili aktivirao onaj dio stanovništva koji je izišao iz radne snage. Prilagodba tržištu rada morat će obuhvatiti i pojedince koji su već završili svoje obrazovanje jer njihove kvalifikacije u sljedećih pet godina neće biti usklađene s projiciranim kretanjima na tržištu rada.

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) odličan je instrument uređenja kvalifikacija kojim se osigurava jasnoća, kvaliteta i relevantnost kvalifikacija u odnosu na tržište rada. Primjenom HKO-a i provođenjem Cjelovite kurikularne reforme omogućuje se stjecanje ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje koje su ujedno i poželjne vještine budućnosti: rješavanje problema, kritičko mišljenje, donošenje odluka, jezična, matematička, digitalna i tehnološka pismenost, inicijativnost, poduzetnost i dr. Takve vještine, uz potrebno teorijsko znanje i kvalitetno temeljno obrazovanje u struci, čine podlogu za razvoj tržišta rada, a ne samo za udovoljavanje trenutačnim potrebama.

Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala kao središnje strateško tijelo Republike Hrvatske za razvoj ljudskih potencijala, koje je iniciralo izradu Studije, i nadalje će donošenjem preporuka, mišljenja i drugih dokumenata, informiranjem javnosti, organizacijom konferencija, okruglih stolova i drugih događaja procjenjivati i usmjeravati javne politike kako bi se korištenjem sredstava iz europskih i nacionalnih izvora učinkovito povezalos gospodarstvo, obrazovanje i strateško planiranje.

Izradom studija i analiza na temelju sektorskoga pristupa stječu se pretpostavke za strateško planiranje dugoročnih mjera razvoja tržišta rada i zapošljavanja te javnih politika i strateških područja razvoja RH oko kojih treba postići konsenzus. Svi donositelji i provoditelji odluka moraju preuzeti odgovornost za (ne)djelovanje utemeljeno na podacima jer znanje obvezuje.

Prilog 12.

Konferencija
HKO kvalifikacije - za tržište, društvo ili pojedinca?
 Zagreb, Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Svetošimunska cesta 25

PROGRAM
 1. dan, 27. listopada 2016.

Vrijeme	Opis dijela konferencije	Voditelji / Govornici
8:30 – 9:00	Registracija sudionika	
9:00 – 9:30	Dobrodošlica i uvodna riječ	prof. dr. sc. Vladimir Jambrečić, dekan prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, predsjednica NVRLJP-a
9:30 – 10:00	Budućnost hrvatskoga strukovnog obrazovanja: doprinos HKO-a i izazovi <i>G. Boris Prpić, zamjenik direktora i voditelj komercijale i marketinga tvrtke ALAS-INFO d.o.o. održat će plenarno predavanje o potencijalu, izazovima i perspektivi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u Republici Hrvatskoj.</i>	Boris Prpić, dipl. ing., zamjenik direktora ALAS-INFO d.o.o.
10:00 – 11:30	Panel rasprava: Strukovno obrazovanje – prilika ili problem? <i>Relevantni predstavnici gospodarskog i obrazovnog sektora usmjeravat će raspravu o problemima i rješenjima za konkurentnije strukovno obrazovanja na zajedničkom tržištu Europske unije.</i>	uvodničari: Mirko Habijanec, dipl. ing. Božo Pavičin, prof. Davor Pleško, majstor strojobravar Tihomir Tomčić, dipl. ing. Mile Živčić, prof. moderatorica: mr. sc. Mirela Lekić
11:30 – 12:00	Pauza za kavu	
<i>p a r a l e l n o</i>		
12:00 – 13:30	Dosadašnja iskustva u implementaciji HKO projekata I. dio: Presentacija rezultata projekata iz strukovnog obrazovanja i obrazovanja odraslih i projekata iz visokog obrazovanja (12:00 – 12:30) II. dio: Rasprava Iskustva i preporuke: kako osigurati učinkovitiju provedbu budućih HKO projekata? (12:30 – 13:3)	radionica Usklađivanje studijskih programa sa standardima kvalifikacija

	<p>Nositelji projekata sufinanciranih iz ESF-a u I. dijelu predstaviti će rezultate svojih projekata i nove spoznaje do kojih su došli provođenjem projekata uz izlaganje postera.</p> <p>U II. dijelu raspraviti će se o prijedlozima za učinkovitiju provedbu budućih projekata. moderator: mr. sc. Ninoslav Šćukanec</p>	<p>Sudionici radionice raspraviti će načine i konstruirati primjere usklađivanja postojećih studijskih programa sa standardima kvalifikacija te oblikovanje novih programa temeljem standarda kvalifikacija.</p> <p>moderatorica: prof. dr. sc. Blaženka Divjak</p>
13:30 – 14:30	Ručak i umrežavanje	
<i>p a r a l e l n o</i>		
14:30 – 16:00	<p>Prezentacije istraživačkih radova</p> <p>Mladi istraživači predstaviti će radove koji su tematski vezani uz razvoj kvalifikacija primjenom Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira, modele ranog razvoja karijera mladih stručnjaka, zapošljivost i druge teme uz izlaganje postera.</p> <p>moderator: prof. dr. sc. Duško Pavletić</p>	<p>Radionica</p> <p>Konceptualizacija sustava vrednovanja i priznavanja prethodnog učenja</p> <p>Sudionici radionice razmotrit će i raspraviti koncepte za izgradnju sustava priznavanja prethodnog učenja u Republici Hrvatskoj.</p> <p>moderatorica: mr. sc. Ana Tecilazić Goršić</p>
16:00	Osvježenje i umrežavanje	

2. dan, 28. listopada 2016.

Vrijeme	Opis dijela konferencije	Voditelji / Govornici
8:30 – 9:00	Registracija sudionika	
9:00 – 9:30	<p>Kompetencije budućnosti</p> <p>Izv. prof. dr. sc. Darko Huljenić, ugledni stručnjak u području istraživanja i razvoja tehnologija, izv. profesor na dodiplomskom i doktorskom studiju FER-a, održat će plenarno predavanje o kompetencijama budućnosti.</p>	<p>izv. prof. dr. sc. Darko Huljenić, rukovoditelj za tehnologije i znanstvene aktivnosti kompanije Ericsson Nikola Tesla</p>

9:30 – 11:00	<p>Panel rasprava: Što binarnost visokog obrazovanja znači za budućnost hrvatskog obrazovanja i gospodarstva?</p> <hr/> <p><i>Eminentni stručnjaci iz područja visokoga obrazovanja i predstavnici studenata potaknut će raspravu o odnosu i usporedbi ishoda učenja stručnih i sveučilišnih studija.</i></p>	<p>uvodničari:</p> <p>Karlo Kolesar bacc. oec. dr. sc. Mira Lenardić prof. dr. sc. Damir Markučić prof. dr. sc. Leonardo Marušić prof. dr. sc. Ivan Rimac</p> <p>moderatorica: prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić</p>
11:00 – 11:30	Pauza za kavu	
<i>p a r a l e l n o</i>		
11:30 – 13:00	<p>Odgovori na često postavljana pitanja o primjeni HKO-a</p> <hr/> <p><i>Posjetitelji će dobiti odgovore na pitanja koja su postavili prilikom prijave na konferenciju i tijekom konferencije, a odnose se na razvoj i primjenu Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira.</i></p> <p>moderatorice: mr. sc. Sanja Crnković Pozaić i prof. dr. sc. Blaženka Divjak</p>	<p>panel rasprava: Učenje kroz rad u visokom obrazovanju (stručna praksa i stažiranje kao dio studijskog programa)</p> <p>uvodničari:</p> <p>prof. dr. sc. Ivan Alajbeg dr. sc. Valerija Botrić Renato Barišić, spec. inf. prof. dr. sc. Nina Begičević Ređep dr. sc. Damir Jugo Nataša Novaković, univ. spec. eu studija mr. sc. Ida Srdić</p> <p>moderator: Hrvoje Josip Balen, dipl. ing.</p> <hr/> <p><i>Dionici iz područja visokoga obrazovanja i gospodarstva potaknut će raspravu o unaprjeđenju stručne prakse u visokom obrazovanju.</i></p>
13:00	Proglašavanje najboljeg istraživačkog rada i zaključci konferencije	
13:30 – 14:30	Ručak i umrežavanje	

Prilog 13.

ZAKLJUČCI KONFERENCIJE
„HKO kvalifikacije – za tržište, društvo ili pojedinca?“
27. – 28. listopada 2016.

Za razvoj pojedinca, gospodarstva i društva u cjelini iznimno je bitno predvidjeti kretanja na tržištu rada, utjecaj novih tehnologija na radna mjesta te prepoznati kompetencije koje će u budućnosti omogućiti pojedincima da budu kreativni, inovativni i (samo)zapošljivi.

Postoje istraživanja i predviđanja koja pokazuju da vještine koje obrazovni sustav razvija danas neće biti dovoljne sutra, a neke nisu dovoljne niti za današnje tržište rada pa je podjednaka odgovornost državne uprave, agencija, obrazovnih institucija, poslodavaca i ostalih dionika (sindikata, komora i sl.) da istražuju i promišljaju o znanju i vještinama koje omogućuju osobni razvoj pojedinca i uključivanje u svijet rada.

U obrazovanju, a posebno strukovnom, potrebno je razvijati i učenje uz rad, odnosno dobro organiziranu i kvalitetnu stručnu praksu koja će omogućiti stjecanje kompetencija potrebnih za (samo)zapošljivost pojedinca, kao što su projektiranje i izrada konkretnoga proizvoda, računarsko razmišljanje, pismenost u novim medijima, upravljanje razumijevanjem i spoznajama, multikulturalne kompetencije, preuzimanje inicijative, suradnja u virtualnim timovima, uočavanje prilika, kreativnost, planiranje i upravljanje, financijska pismenost, informatička pismenost i slično.

Da bi se postigli ovi ciljevi, pred strukovnim obrazovanjem u RH stoje veliki izazovi, ali ujedno i veliki potencijal. Nesklad između stečenog znanja i vještina učenika koji završavaju strukovne škole i potrebnih kompetencija koje od njih očekuju poslodavci može se prevladati unapređivanjem organizacije i kvalitete praktične nastave, boljim reguliranjem naukovanja učenika u primjereno opremljenim praktikumima i tehnološki visokorazvijenim tvrtkama, s kompetentnim i odgovarajuće stimuliranim mentorima i nastavnicima koji će se trajno stručno usavršavati. Dodatni napor potrebno je usmjeriti osnaživanju komunikacije između poslodavaca i obrazovnog sustava u kojoj će biti jasno izrečena očekivanja i potrebe poslodavaca za znanjima i vještinama budućih radnika.

Visoko obrazovanje treba osposobiti studente za zapošljavanje, samozapošljavanje i cjeloživotno učenje. Poslodavci očekuju zaposlenike s visokom razinom stručnog znanja i vrlo razvijenim vještinama, a za većinu poslodavaca neprihvatljivo je dug proces prilagodbe i uvođenja diplomanata u poslovne procese. Promjenu je moguće postići suradnjom visokih učilišta i poslodavaca, a u tom se kontekstu posebno ističe dobro organizirana stručna praksa koja je potrebna studentima sveučilišnih i stručnih studija, a primjeri dobre prakse pokazuju da već postoje kvalitetna rješenja u kojima aktivno sudjeluju visoka učilišta, poslodavci i studenti. Upravo ta iskustva, zajedno s rezultatima istraživanja Ekonomskoga instituta u Zagrebu o zastupljenosti i modelima provedbe stručne prakse u studijskim programima, poslužiti će za daljnje unapređenje stručne prakse korištenjem sredstava iz Europskoga socijalnog fonda.

Binarnost hrvatskoga sustava visokog obrazovanja omogućuje stjecanje kvalifikacija na različitim vrstama studija koje se razlikuju prema ishodima učenja i njihovoj namjeni, a ne po razini i kvaliteti. Sveučilišni studiji usmjereni su prema stjecanju kognitivnog znanja, a stručni stjecanju vještina, no i jedni i drugi moraju osigurati svojim polaznicima priliku za stjecanje kompetencija za osobni razvoj i operativnu primjenu stečenog znanja i vještina. Hrvatskom društvu podjednako su potrebni stručnjaci sa završenim stručnim studijima, kao i stručnjaci sa sveučilišnih studija s usvojenim fundamentalnim i specifičnim znanjem znanstvenog karaktera koji su osposobljeni za visokostručni rad. U oba stupa obrazovanja potrebno je unaprijediti i dosljedno provoditi postupke osiguravanja kvalitete postizanja ishoda učenja koji moraju biti vezani uz prepoznate kompetencije za potrebe budućeg tržišta rada i društva u cjelini.

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) dobar je instrument za kreiranje kvalifikacija koje će jamčiti stjecanje ključnih i specifičnih kompetencija potrebnih za rad na određenome radnome mjestu, prema ocjeni poslodavaca.

Postojanje standarda kvalifikacija dat će mogućnost visokim učilištima da usklade postojeće studijske programe ili kreiraju nove, uzimajući u obzir potrebe tržišta rada. Pri tome je važno izbjeći nepotrebnu birokratizaciju i nefleksibilnost postupaka i tumačenja kako bi visoka učilišta, uz vještine važne za zapošljavanje i samozapošljavanje, u studijski program mogla ugraditi i akademske teme, prepoznate buduće pravce razvoja znanstvene ili stručne discipline te kompetencije za aktivno i odgovorno građanstvo, osobni rast, razvoj i cjeloživotno učenje (nastavak obrazovanja). Na taj način omogućit će se izrada različitih studijskih programa koji će osiguravati postizanje iste kvalifikacije te studentima i poslodavcima dati puna informacija za donošenje odluke o izboru studija ili zapošljavanju stručnjaka.

Kao odgovor na stalnu dinamiku tržišta rada, koncept HKO-a omogućuje priznavanje neformalnog i informalnog učenja, važnog instrumenta cjeloživotnog učenja koji pridonosi fleksibilnosti i prilagodljivosti pojedinca brzim promjenama i lakšoj zapošljivosti. Osim doprinosa razvoju gospodarstva i boljitku hrvatskoga društva, stjecanje odgovarajućih kompetencija vodi k ostvarivanju i razvoju potencijala pojedinca za njegov osobni život pa možemo reći da HKO kvalifikacije daju jedinstvo kompetencija za tržište rada, društvo i razvoj pojedinca. U razvoju gospodarstva i društva u cjelini treba biti svjestan nedostataka i ograničenja, ali još je važnije prepoznati prilike i mogućnosti!

